

Bachelorscriptie Bestuur- en Organisationswetenschap

Lokale partijen en hun inhoud

*Waar onderscheiden lokale onafhankelijke
politieke partijen zich in?*

Marije Kalis

3380424

Leerkring Governance, democratie en verantwoording
Bestuur- en Organisationswetenschap – Universiteit Utrecht
Begeleider: Sandra Jacobs

2011

Inhoudsopgave

VOORWOORD	7
SAMENVATTING	8
HOOFDSTUK 1 - INLEIDING	9
1.1 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING	10
1.2 RELEVANTIE	12
1.2.1 Maatschappelijke relevantie	12
1.2.2 Wetenschappelijke relevantie	12
1.3 LEESWIJZER	13
HOOFDSTUK 2 – THEORETISCH KADER	14
2.1 POLITIEKE PARTIJEN EN HUN FUNCTIES	14
2.1.1 Politieke partijen en hun veelvoud aan functies	14
2.1.2 De functies van lokale politieke partijen	16
2.2 DE REPRESENTATIEFUNCTIE	18
2.2.1 Representatie, wat is dat precies?	18
2.2.2 Is de representatie afnemend?	18
2.2.3 De veranderde inhoud van de representatiefunctie	19
2.2.4 Is er nog wel sprake van representatie?	20
2.2.5 Conclusie over de representatiefunctie	22
2.3 VERSCHILLEN TUSSEN OLP'S EN LALP'S	23
2.3.1 De Lokale Afdeling van een Landelijk gevestigde Partij	23
2.3.2 De Onafhankelijke Lokale politieke Partij	24
2.3.3 Inhoudelijk profiel van OLP's	25
2.3.4 Conclusie	26
2.4 VERWACHTINGEN AAN DE HAND VAN DE LITERATUUR	28
HOOFDSTUK 3 – METHODE	30
3.1 TYPE ONDERZOEK	30
3.1.1 Kwalitatief	30
3.1.2 Rol van theorie	30
3.2 ONDERZOEKSSTRATEGIE	31
3.2.1 Casestudy	31
3.2.2 Casusselectie	31
3.3 ONDERZOEKSMETHODE	32
3.3.1 Documentenanalyse	32
3.4 THEMA'S EN STANDPUNTEN	33

3.4.1 De Thema's -----	33
3.4.2 Standpunten -----	35
3.4.3 De analysetabel -----	36
3.4 OVERZICHT VAN DE DOCUMENTENANALYSE -----	37
3.5 BETROUWBAARHEID EN VALIDITEIT -----	37
3.5.1 Betrouwbaarheid -----	37
3.5.2 Validiteit -----	39
HOOFDSTUK 4 – ACHTERGRONDEN VAN DE POLITIEKE PARTIJEN -----	40
4.1 DE OLP IN DE GEMEENTE DORDRECHT -----	40
4.1.1 Type partij -----	40
4.1.2 Ideologie -----	42
4.2 DE OLP IN DE GEMEENTE SLIEDRECHT -----	42
4.2.1 Type partij -----	42
4.2.2 Ideologie -----	44
4.3 DE OLP IN DE GEMEENTE PAPENDRECHT -----	44
4.3.1 Type partij -----	45
4.3.2 Ideologie -----	47
4.4 DE LALP'S -----	48
HOOFDSTUK 5 – DE VERSCHILLEN EN OVEREENKOMSTEN TUSSEN LALP'S EN DE OLP IN DORDRECHT -----	50
5.1 BESTUUR EN PARTICIPATIE -----	50
5.1.1 Opvallende zaken -----	51
5.1.2 Conclusie -----	51
5.2 VEILIGHEID -----	51
5.2.1 Opvallende zaken -----	52
5.2.2 Conclusie -----	52
5.3 VERKEER, VERVOER EN MOBILITEIT -----	52
5.3.1 Opvallende zaken -----	53
5.3.2 Conclusie -----	54
5.4 MILIEU EN NATUUR -----	54
5.4.1 Opvallende zaken -----	54
5.4.2 Conclusie -----	54
5.5 RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN EN LEEFBAARHEID -----	55
5.5.1 Opvallende zaken -----	55
5.5.2 Conclusie -----	56
5.6 ECONOMIE, SOCIAAL BELEID EN WERKGELEGENHEID -----	56
5.6.1 Opvallende zaken -----	57

5.6.2 <i>Conclusie</i>	57
5.7 ONDERWIJS, CULTUUR EN SPORT	57
5.7.1 <i>Opvallende zaken</i>	58
5.7.2 <i>Conclusie</i>	59
5.8 OVERIGE	59
5.8.1 <i>Opvallende zaken</i>	59
5.8.2 <i>Conclusie</i>	59
5.9 CONCLUSIE DORDRECHT	59
5.9.1 <i>De verschillen</i>	60
5.9.2 <i>De overeenkomsten</i>	60
5.9.3 <i>Representatie Dordrecht</i>	60
HOOFDSTUK 6 – DE VERSCHILLEN EN OVEREENKOMSTEN TUSSEN LALP’S EN DE OLP IN SLIEDRECHT	61
6.1 BESTUUR EN PARTICIPATIE	61
6.1.1 <i>Opvallende zaken</i>	61
6.1.2 <i>Conclusie</i>	62
6.2 VEILIGHEID	62
6.2.1 <i>Opvallende zaken</i>	62
6.2.2 <i>Conclusie</i>	63
6.3 VERKEER, VERVOER EN MOBILITEIT	63
6.3.1 <i>Opvallende zaken</i>	63
6.3.2 <i>Conclusie</i>	64
6.4 MILIEU EN NATUUR	64
6.4.1 <i>Opvallende zaken</i>	64
6.4.2 <i>Conclusie</i>	64
6.5 RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN EN LEEFBAARHEID	64
6.5.1 <i>Opvallende zaken</i>	65
6.5.2 <i>Conclusie</i>	66
6.6 ECONOMIE, SOCIAAL BELEID EN WERKGELEGENHEID	66
6.6.1 <i>Opvallende zaken</i>	66
6.6.2 <i>Conclusie</i>	66
6.7 ONDERWIJS, CULTUUR EN SPORT	66
6.7.1 <i>Opvallende zaken</i>	67
6.7.2 <i>Conclusie</i>	67
6.8 OVERIGE	67
6.9 CONCLUSIE SLIEDRECHT	67
6.9.1 <i>De verschillen</i>	67
6.9.2 <i>De overeenkomsten</i>	68

6.9.3 Representatie Sliedrecht -----	68
HOOFDSTUK 7 – DE VERSCHILLEN EN OVEREENKOMSTEN TUSSEN LALP’S EN DE OLP IN PAPENDRECHT -----	69
7.1 BESTUUR EN PARTICIPATIE -----	69
7.1.1 Opvallende zaken -----	69
7.1.2 Conclusie -----	70
7.2 VEILIGHEID -----	70
7.2.1 Opvallende zaken -----	71
7.2.2 Conclusie -----	71
7.3 VERKEER, VERVOER EN MOBILITEIT -----	72
7.3.1 Opvallende zaken -----	72
7.3.2 Conclusie -----	72
7.4 MILIEU EN NATUUR -----	72
7.4.1 Opvallende zaken -----	73
7.4.2 Conclusie -----	73
7.5 RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN EN LEEFBAARHEID -----	73
7.5.1 Opvallende zaken -----	74
7.5.2 Conclusie -----	75
7.6 ECONOMIE, SOCIAAL BELEID EN WERKGELEGENHEID -----	75
7.6.1 Opvallende zaken -----	76
7.6.2 Conclusie -----	76
7.7 ONDERWIJS, CULTUUR EN SPORT -----	76
7.7.1 Opvallende zaken -----	77
7.7.2 Conclusie -----	77
7.8 OVERIGE -----	77
7.9 CONCLUSIE PAPENDRECHT -----	78
7.9.1 De verschillen -----	78
7.9.2 De overeenkomsten -----	78
7.9.3 Representatie Papendrecht -----	79
HOOFDSTUK 8 – CONCLUSIE -----	80
8.1 VERWACHTINGEN -----	80
8.2 CONCLUSIES -----	81
8.2.1 Algemene verwachtingen -----	81
8.2.2 Verwachtingen ten aanzien van lokalistische partijen -----	82
8.2.3 Verschillen en overeenkomsten tussen OLP’s en LALP’s -----	83
8.4 REPRESENTATIE -----	85
8.5 SAMENVATTENDE CONCLUSIE -----	86

HOOFDSTUK 9 – DISCUSSIE	87
9.1 INHOUDELIJKE ANALYSE	87
9.1.1 Populariteit	87
9.1.2 Geografische spreiding	87
9.1.3 Samenstelling in de Gemeenteraad	87
9.2 METHODOLOGISCHE ANALYSE	88
9.2.1 Interne Validiteit	88
9.2.2 Externe validiteit	88
9.2.3 Persoonlijke keuzes	88
BRONNENLIJST	89

Voorwoord

Mijn zoektocht naar een goed en leuk scriptieonderwerp heeft even geduurd en heeft ook tegenslagen gekend. Totdat ik een artikel zag over de partij 'Beter voor Dordt'. Mij schoot ineens te binnen dat deze partij een grote overwinning had behaald bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010. Ik ging op zoek naar de uitslagen van de laatste verkiezingen en de lokale partijen hadden samen veruit het grootst aantal zetels gewonnen. 'Waarom zijn die partijen toch zo populair?', vroeg ik mijzelf af. 'Die partijen moeten toch onderscheidend zijn om zo populair te zijn?' Toen kwam ik op mijn scriptieonderwerp: de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen OLP's en LALP's.

Hoewel het onderwerp gevonden was, was dat meteen het startschot van een vloeiend proces zonder obstakels. Daarom wil ik graag de mensen bedanken die mij hebben geholpen het proces vloeiend te maken en de obstakels te verkleinen.

In het bijzonder wil ik mijn scriptiebegeleider Sandra Jacobs bedanken voor haar opbouwende feedback en motiverende woorden. Ook wil ik Ank Michels bedanken die heeft geholpen het 'skelet' van deze scriptie tot stand te laten komen. Verder wil ik Wouter van de Werken en Jantine Los uit de tutorgroep bedanken voor hun feedback en Hans Gerritsen die inzicht heeft gegeven in het proces van onderzoek doen.

Ik wens de lezers veel plezier bij het lezen van deze scriptie.

Marije Kalis, 15 april 2011.

Samenvatting

Onafhankelijke lokale politieke partijen (OLP's) zijn populair en hebben bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 winst behaald. De vraag is of deze populariteit ondermeer te danken valt aan een onderscheidende inhoud ten opzichte van lokale afdelingen van landelijke partijen.

In dit onderzoek staat de vraag: 'Wat zijn de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP's) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP's)?' centraal. Deze vraag geeft inzicht in de manier waarop OLP's zich representeren en waarom stemmers op de OLP's zich gerepresenteerd voelen door de OLP's. In drie gemeenten in de Drechtsteden (Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht) zijn de verkiezingsprogramma's van de partijen uit de gemeenteraad geanalyseerd.

Deze verkiezingsprogramma's zijn geanalyseerd op de thema's 'bestuur en participatie', 'veiligheid', 'verkeer, vervoer en mobiliteit', 'milieu en natuur', 'ruimtelijke ordening, wonen en leefbaarheid', 'economie, sociaal beleid en werkgelegenheid', 'onderwijs, cultuur en sport' en overige concrete punten.

Aan de hand van de literatuur zijn verschillende verwachtingen omschreven. Deze verwachtingen pasten bij verschillende typen OLP's: lokalistische partijen, protestpartijen en belangenpartijen. De drie OLP's uit dit onderzoek zijn alle drie te omschrijven als lokalistische partijen. De verwachting was dat dit type partij zich zou onderscheiden van de LALP's op de volgende punten:

- kwaliteit van het gemeente bestuur en sociale democratie/burgerparticipatie
- behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente
- a-politieke en pragmatische benadering

Uit de analyse blijkt dat OLP's verschillen van LALP's op het gebied van participatie: OLP's besteden meer aandacht aan burgerparticipatie in hun verkiezingsprogramma. Eén OLP (Beter voor Dordt) besteedde ook meer aandacht aan de kwaliteit van het gemeentebestuur. De andere twee OLP's (Pro Sliedrecht en PAB) deden dit echter niet. Er kan dan ook niet worden gezegd dat OLP's altijd veel aandacht besteden aan de kwaliteit van het gemeentebestuur. Alle drie de OLP's besteden meer aandacht aan het behoud van cultuurhistorische en karakteristieke eigenschappen van de gemeente dan de LALP's. De drie OLP's claimen ook een pragmatisch en a-politiek te zijn, ze kennen geen binding met andere partijen, terwijl LALP's dit wel doen. De OLP's verschillen daarnaast in mindere mate op de gebieden milieu en ruimtelijke ordening: hier besteden de OLP's gemiddeld meer aandacht aan dan de LALP's.

Overeenkomsten waren vooral te zien op het gebied van verkeer en mobiliteit, sport, onderwijs en veiligheid. Hoewel er in sommige gemeenten tussen alle partijen verschillen waren (bijvoorbeeld in Sliedrecht op het gebied van cultuur, onderwijs en sport).

OLP's voegen dus daadwerkelijk iets toe qua inhoud ten opzichte van de LALP's. Dit kan deels de populariteit van de partijen verklaren. Blijkbaar voelen veel burger zich gerepresenteerd door een partij die a-politiek en pragmatisch is, veel aandacht besteed aan burgerparticipatie en streeft naar het behoud van de karakteristieke eigenschappen van de gemeente.

Onafhankelijke lokale partijen zijn er dus niet alleen om een proteststem op uit te brengen: ook de inhoud kan een reden zijn voor burgers om op de OLP te stemmen.

Hoofdstuk 1 - Inleiding

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 hebben de meeste stemmers op een onafhankelijke lokale politieke partij gestemd. Ruim 23 procent van de stemmers koos voor een lokale partij, de op één na grootste partij, de PvdA, volgt op afstand met ruim 15 procent van de stemmen (Kiesraad, 2011).

Onafhankelijke lokale politieke partijen zijn populair. Al sinds 1994 behalen de onafhankelijke lokale partijen de meeste raadzetels (Van Lieshout, 2010). Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 wonnen de *lokalo's*, zoals de onafhankelijke lokale politieke partijen ook wel eens worden genoemd. Meningingen over de redenen hiervan lopen uiteen. Zo zouden er volgens Marcel Boogers (2010), hoofddocent bestuurskunde van de Universiteit van Tilburg, bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 veel stemmers op een onafhankelijke lokale partij hebben gestemd als proteststem. Zo zegt hij: "Je kunt vermoeden dat het succes van lokale partijen wordt verklaard door mee te liften op wat ik het Wilders-sentiment noem, dus vooral tegen de gevestigde politieke partijen zijn." Daarbij geeft hij echter ook aan dat veel lokale partijen al voor lange tijd een stabiele factor zijn in de democratie (Boogers, 2010).

De bevolking die op een onafhankelijke lokale partij stemt lijkt het dus niet eens te zijn met wat de 'Haagse partijen' op lokaal gebied bieden. Volgens Boogers (2010) wil de stemmende burger echter wél vertegenwoordigd worden door de landelijk gevestigde partijen. Hij zegt hierover: "De stemmer op de lokale partij heeft vaak iets dubbels. Hij voelt zich niet vertegenwoordigd door PvdA, CDA of VVD en vindt het dan heel leuk dat iemand het gezelschapsspel onder de gevestigde partijen verstoort. Dat heet dan een signaal afgeven. Want die stemmer wil eigenlijk wél vertegenwoordigd worden door de grote partijen." Hoewel een deel van de bevolking dus op een lokale partij lijkt te stemmen uit protest, zal wellicht een deel van de bevolking dit ook doen omdat hij of zij zich verbonden voelt met de belangen waar een lokale partij waarde aan hecht. Daarnaast is het volgens Boogers moeilijk om lokale partijen 'op één hoop te gooien', omdat ze voor verschillende belangen staan.

Eén van de functies van politieke partijen is het representeren van belangen van de bevolking (Gallagher, Laver en Mair, 2006). Kandidaten van politieke partijen die zijn gekozen bij verkiezingen zijn dus representanten van de bevolking die op hen heeft gestemd.

Onafhankelijke lokale partijen (nader te noemen OLP) representeren dus een groot deel van de bevolking in de gemeenteraad. Zij zouden moeten staan voor de belangen die hun achterban belangrijk vindt. De vraag die oprijst, is of de lokale politieke partijen iets toe te voegen hebben aan de ideeën, standpunten en opvattingen van de lokale afdelingen van landelijk gevestigde partijen (nader te noemen LALP). Interessant is dus of de belangen van een OLP een andere inhoud hebben dan die van de landelijke partijen op lokaal niveau. Want of die vraag nu positief of negatief wordt beantwoord, het geeft inzicht in hoe de functie van representatie een rol speelt bij de lokale partijen. Vaak wordt onder de representatiefunctie verstaan dat partijen ideeën en meningen die onder de bevolking leven representeren (Boogers, 2007 : 79-81, Lipschits, 1984: 15). Maar als nu blijkt dat deze inhoudelijke weergave van de representatiefunctie er niet doe doet, dan zal de achterban van de OLP zich op een

andere manier gerepresenteerd voelen. Dan zou de functie van representatie op een andere manier moeten worden geïnterpreteerd, omdat een groot deel van de bevolking zich wel gerepresenteerd voelt door de OLP. Is de functie van deze partijen wel representatie van ideeën en meningen van haar achterban, of zijn de onafhankelijke lokale politieke partijen helemaal geen representatie van de meningen en ideeën van deze lokale bevolking, maar biedt de OLP een alternatief om niet op Haagse partijen te stemmen?

Het tegenovergestelde kan ook voorkomen. OLP's voegen qua inhoud wél iets toe. Dan speelt de representatiefunctie met betrekking tot inhoud waarschijnlijk wel een rol.

Omdat de OLP's dus zo groot en populair zijn in Nederland en omdat de redenen waarom mensen op de partij stemmen niet duidelijk zijn, ben ik geïnteresseerd in de inhoud van de OLP. Waar onderscheiden de OLP's zich in ten opzicht van de LALP's?

Ook in de Drechtsteden waren er grote winsten voor OLP's. In Dordrecht groeide de onafhankelijke lokale partij 'Beter voor Dordt' van zes naar vijftien zetels, waardoor het met afstand de grootste partij werd. In Papendrecht werd 'Algemeen Belang Papendrecht' de grootste partij en in Zwijndrecht en Sliedrecht waren er ook winsten voor de OLP's. De lokale partijen zijn allemaal gegroeid ten opzichte van de gemeenteraadsverkiezingen van 2006. Blijkbaar kiezen in deze regio veel burgers een OLP boven een LALP bij de gemeenteraadsverkiezingen. Is dat omdat zij, onder andere, inhoudelijk andere belangen, ideeën en standpunten vertegenwoordigen dan de LALP's?

1.1 Doelstelling en Vraagstelling

In de inleiding staan verschillende vragen met betrekking tot wat OLP's nu eigenlijk inhoudelijk toevoegen aan de inhoud van het politieke speelveld. Deze vragen zijn interessant omdat het inzicht geeft in de inhoud van de OLP.

De OLP's zijn populair, maar de vraag is of ze inhoudelijk ook iets anders toe te voegen hebben. Je kunt zo inzicht krijgen of inhoud één van de factoren is waarom OLP's zo interessant zijn. Daarom wil ik gaan onderzoeken wat nou de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten zijn tussen OLP's en de LALP's.

Om het onderzoek in te kaderen en vanwege het korte tijdsbestek dat gegeven is voor dit onderzoek is het niet mogelijk om alle OLP's van Nederland te vergelijken met de alle LALP's. Daarom focust dit onderzoek zich op een gebied waar OLP's groot en groeiende zijn: de Drechtsteden.

Ik vergelijk daarbij de OLP met de LALP's die in de gemeenteraad zitten van de gemeenten Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht. De doelstelling van dit onderzoek is dan ook:

Onderzoeken wat de inhoudelijke overeenkomsten en verschillen zijn tussen onafhankelijke lokale politieke partijen (OLP's) uit de Drechtsteden en de lokale afdelingen van landelijk gevestigde partijen (LALP's).

De vraagstelling die voortkomt uit de doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

Wat zijn de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP's) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP's)?

Om de hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden zijn er verschillende begrippen die om nadere toelichting vragen. Zo zal eerst een algemene schets worden gegeven over wat politieke partijen zijn en wat hun functies inhouden. Waarom doen politieke partijen ertoe; wat is het belang van politieke partijen? Hierna zal scherper worden ingegaan op de representatiefunctie van politieke partijen. Dit is één van de functies van politieke partijen en dit is de functie die in dit onderzoek de grootste rol speelt, aangezien de OLP's dus een groot deel van de bevolking in de gemeenteraad representeren. De vraag is dus of de inhoud die zij representeren dan uniek is ten op zicht van de LALP's. Hierna zal binnen deze vraag ook worden ingegaan op het onderscheid tussen OLP's en de LALP's. Want wanneer is een politieke partij een (onafhankelijke) lokale partij?

Daarnaast is er in de literatuur al het een en ander geschreven over inhoudelijke verschillen tussen OLP's en LALP's. Deze informatie zal worden omgezet in verwachtingen, die mee zullen worden genomen naar het empirische onderzoek. De volgende deelvragen vormen dan ook het theoretisch kader van dit onderzoek:

- 1. Wat is een politieke partij en wat zijn haar functies?**
- 2. Wat zijn de theoretische ideeën over de representatiefunctie van politieke partijen?**
- 3. Wat voor inhoudelijke verschillen bestaan er volgens de bestaande literatuur tussen lokale afdelingen van landelijke partijen en lokale partijen?**
- 4. Wat zijn de verwachtingen voor dit onderzoek op basis van de theorie?**

Om vervolgens een goed antwoord te geven op de hoofdvraag, zal empirische data moeten worden verzameld aan de hand van empirische deelvragen. Omdat ik alle politieke partijen uit de gemeenteraden van drie verschillende gemeenten ga onderzoeken (de OLP's in vergelijking met de LALP's), zal eerst een algemene schets worden gegeven van deze partijen. Vervolgens wordt onderzocht waar deze partijen inhoudelijk voor staan, daarbij zal het verkiezingsprogramma van de partijen worden onderzocht. Dit resulteert in de volgende empirische deelvraag:

- 5. Wat zijn de achtergronden van de politieke partijen uit de drie gemeenten van dit onderzoek?**

Vervolgens zal empirische data worden verzameld. Deze data zullen vervolgens worden geanalyseerd. Dit leidt tot de volgende deelvragen, die het uiteindelijk mogelijk kunnen maken een antwoord op de hoofdvraag te geven. De volgende vragen moeten hiervoor worden beantwoord:

- 6. Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP's) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP's)?**
- 7. Wat zijn de inhoudelijke overeenkomsten tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP's) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP's)?**

Nadat deze vragen zijn beantwoord, zal de conclusie een antwoord geven op de hoofdvraag: 'Wat zijn de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP's) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP's)?'

1.2 Relevantie

In deze paragraaf zal in worden gegaan op de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek. De maatschappelijke relevantie heeft betrekking 'op de mate waarin het onderzoek naar verwachting zal bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke problemen of vraagstukken' (Van Thiel, 2007 : 22, 193). De wetenschappelijke relevantie uit zich 'in de mate waarin de te verwerven kennis zal bijdragen aan de bestaande kennis over een bepaald onderwerp' (Van Thiel, 2007 : 21).

1.2.1 Maatschappelijke relevantie

De maatschappelijke relevantie van dit onderzoek vormt zich in een aantal onderdelen. Als eerste geeft de uitkomst inzicht over de functie van representatie. Het gaat hierom of de representatiefunctie vorm krijgt door inhoud bij onafhankelijke lokale partijen (OLP's): zijn er veel inhoudelijke verschillen met de landelijk gevestigde partijen (LALP's) dan vertegenwoordigen ze andere belangen dan de deze gevestigde partijen, en is er dus ook sprake van inhoudelijke representatie. Vertegenwoordigen de OLP's enigszins dezelfde belangen als de LALP's, dan heeft de inhoudelijke functie van representatie minder waarde. In dit geval zal een vervolgstudie mogelijk zijn naar de reden waarom de achterban van onafhankelijke lokale partijen zich dan wel gerepresenteerd voelen. Dan heeft de representatiefunctie dus een andere vorm en/of betekenis dan het representeren van een (unieke) inhoud. Dit geeft bestuurskundig inzicht in de inhoud van OLP's en de representatiefunctie. Het geeft dus inzicht in hoeverre OLP's inhoudelijk anders zijn dan de LALP's.

Daarnaast biedt het toekomstige stemmers voor lokale verkiezingen inzicht en stof tot nadenken, waarom ze op een OLP stemmen. Deze bewering heeft meer waarde als er weinig inhoudelijke verschillen zijn. In dat geval heeft de stemmer blijkbaar andere beweegredenen om op een lokale partij te stemmen dan enkel de inhoud die zij representeren.

Tot slot zegt het onderzoek iets over de populariteit van de OLP's. Als de OLP een inhoud heeft die verschilt van de LALP's, dan zal dat een van de redenen kunnen zijn waarom burgers de OLP hun voorkeur geven. Mochten er juist weinig verschillen zijn, dan zal de populariteit van de OLP ergens anders aan te danken zijn. Dan zal de inhoud niet de belangrijkste factor zijn om op de OLP te stemmen, maar dan voorzien de OLP's de burgers wellicht van een andere behoefte.

1.2.2 Wetenschappelijke relevantie

Binnen de wetenschap is er veel onderzoek gedaan naar politieke partijen en hun inhoud. Maar de wetenschappelijke relevantie uit zich in het feit dat er nog weinig gedetailleerd onderzoek is gedaan naar de inhoudelijke verschillen tussen OLP's en LALP's op het niveau van de gemeenten zelf. Er zijn wel onderzoeken gedaan op een grotere schaal, waarbij niet gekeken werd naar de concrete inhoud, maar voornamelijk naar de ideologische inhoud van lokale partijen (Boogers, Lucardie en Voerman, Derksen, 1998). Deze onderzoeken gaan vooral over de inhoudelijke verschillen tussen de OLP's zelf. Dit onderzoek richt zich echter op de verschillen tussen OLP's

en LALP's.

Mocht de uitkomst van het onderzoek zijn dat er weinig belangen zijn die worden toegevoegd door OLP's, dan kan dat aanleiding zijn voor een onderzoek waar deze OLP's hun representatie dan aan te danken hebben. Er kan dus een vervolgonderzoek plaatsvinden naar de redenen waarom mensen op een OLP stemmen die geen nieuwe belangen toevoegt, indien dit het geval is.

1.3 Leeswijzer

In dit onderzoeksrapport zal eerst worden stil gestaan bij de bestaande theorieën en wetenschappelijke inzichten die de basis vormen voor het empirisch onderzoek. Deze theorie is in het theoretisch kader, hoofdstuk 2, te vinden. In dit theoretisch kader wordt ingegaan op de functies van politieke partijen, de representatiefunctie en de verschillen tussen OLP's en LALP's. Vervolgens wordt er in hoofdstuk 3 ingegaan op de methode van dit onderzoek. In dit hoofdstuk wordt verteld hoe het onderzoek tot stand gekomen is. In hoofdstuk 4, 5, 6 en 7 zullen de empirische vragen beantwoord worden. Hoofdstuk 4 bespreekt de achtergronden en kenmerken van de OLP's en de LALP's. Hoofdstuk 5, 6 en 7 bestaan uit de analyse van de verschillen en overeenkomsten tussen de OLP's en LALP's per gemeente. Vervolgens zal op basis van de analyseresultaten uit deze hoofdstukken een conclusie worden gevormd die te lezen is in hoofdstuk 8. Hoofdstuk 9 zal bestaan op een discussie en reflectie op het onderzoek.

Hoofdstuk 2 – Theoretisch Kader

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de relevante theorie met bijbehorende literatuur voor dit onderzoek. Verschillende essentiële begrippen worden nader toegelicht.

De volgende vragen worden hierbij beantwoord:

- **Wat is een politieke partij en wat zijn haar functies?**
- **Wat zijn de theoretische ideeën over de representatiefunctie van politieke partijen?**
- **Wat voor inhoudelijke verschillen bestaan er volgens de bestaande literatuur tussen lokale afdelingen van landelijke partijen en onafhankelijke lokale partijen?**
- **Wat zijn de verwachtingen voor dit onderzoek op basis van de theorie?**

2.1 Politieke partijen en hun functies

De eerste vraag die behandeld zal worden is de vraag wat politieke partijen zijn en wat voor functies door politieke partijen volgens de literatuur worden uitgevoerd. Omdat dit onderzoek over politieke partijen gaat is het namelijk van belang te weten wat politieke partijen zijn en wat deze inhouden op functioneel gebied. Om een antwoord te geven op deze vraag zullen de functies worden beschreven die door verschillende auteurs worden benoemd. De functies waarover een consensus bestaat dat het functies van politieke partijen zijn, worden benoemd. Er bestaan namelijk ook functies die niet door iedere auteur worden benoemd. Deze paragraaf omschrijft dus de meest voorkomende functies uit de literatuur. In het volgende hoofdstuk gaat specifiek in op de functie die een centrale rol speelt in dit onderzoek: de representatiefunctie en de functies die verwant zijn met deze representatiefunctie.

2.1.1 Politieke partijen en hun veelvoud aan functies

In de literatuur worden aan politieke partijen verschillende definities toebedeeld. Zo worden politieke partijen omschreven als groepen burgers die permanent georganiseerd zijn op basis van bijvoorbeeld bepaalde maatschappelijke visies, ideologieën en/of een concreet programma (Bovens, 't Hart en Van Twist, 2007). Zij spelen een belangrijke rol met betrekking tot de verbinding tussen samenleving met haar burgers en het openbaar bestuur (Boogers, 2007). Politieke partijen zijn georganiseerde groepen die kandidaten beschikbaar stellen voor de verkiezing van een volksvertegenwoordigend lichaam (Lipschits, 1984).

Aan deze partijen wordt dus een aantal functies toegekend die ik uiteen zal zetten. Sommige functies die ik in deze scriptie als één functie benoem worden in de literatuur onderverdeeld in meerdere functies. Deze functies zal ik daarom in de tekst benoemen, waar dat nodig is.

Gallagher et. al. (2006) hebben vier functies aan politieke partijen toegewezen.

- Als eerste geven politieke partijen structuur aan de politieke wereld. Als er geen politieke partijen zouden zijn, maar enkel losse leden dan zou er in de regering een chaos ontstaan (Gallagher et al., 2006: 307-308). De stabiliteit en beleidsvorming zullen moeilijk worden omdat burger bij het ontbreken van politieke partijen dus moeten kiezen voor een persoon in plaats van een partij. Een regering zonder politieke partijen kan namelijk niet goed worden gecontroleerd. De politieke partijen zorgen dus voor evenwicht in de regering (Gallagher et al., 2006).

- Daarnaast rekruteren en socialiseren politieke partijen de politieke elite (Gallagher et al., 2006). Om verkozen te worden voor een regering (of in de gemeenteraad) is het vaak nodig om lid te worden van een politieke partij die je kandidaat stelt. Politieke macht vereist dus vaak het lidmaatschap van een politieke partij (Gallagher et al., 2006). Lipschits (1984) brengt deze functie ook mee in zijn definitie. Zoals eerder genoemd verstaat hij onder partijen georganiseerde groepen die kandidaten beschikbaar stellen voor de verkiezing van een volksvertegenwoordigend lichaam. Als men lid is van een politieke partij dan heeft de partij ook een socialisatiefunctie. Leden kunnen ervaring opdoen binnen de partij om zo het politieke landschap te verkennen, waardoor zij de politiek beter begrijpen als ze daadwerkelijk worden verkozen (Gallagher et al., 2006).
- Als derde vormen partijen een brug tussen de bestuurders en degene die bestuurd worden; tussen de burgermaatschappij en de staat (Gallagher et al., 2006). Zij controleren de bestuurders (de regering / het gemeentebestuur) en staan als het ware tussen de burgers en de staat in. Voordat er iets aan de maatschappij veranderd kan worden, moeten eerst de politieke partijen in de Tweede Kamer of de Gemeenteraad worden gepasseerd. Dit is de kern van de representatiefunctie: partijen representeren de burgers in het parlement. Lipschits omschrijft de representatiefunctie dan ook als de belangrijkste functie van politieke partijen: de representatie van het electoraat. Hij zegt daarbij: 'Zonder politieke partijen is een vertegenwoordigende democratie niet mogelijk. Democratie zonder representatie is directe democratie, met alle gevaren van dien' (Lipschits, 1984 : 15). De representatiefunctie onderscheidt politieke partijen dus van andere maatschappelijke organisaties.
De vraag is echter of deze functie nog geldt (Gallagher et al., 2006). Zo is het vaak zo dat regeringspartijen automatisch voor regeringsplannen stemmen. Leden van een parlement of gemeenteraad stemmen dus vaak mee met de partijlijnen. Hierdoor heeft het parlement minder macht om daadwerkelijke veranderingen door te brengen en ligt de macht dus voornamelijk bij de regering (Gallagher et al., 2006 : 72-73).
- De vierde functie die wordt toebedeeld aan politieke partijen en nauw verwant is aan de representatiefunctie, is het bijeenbrengen van belangen (Gallagher et al., 2006 : 307-308). Politieke partijen hebben een pakket van belangen (op verschillende beleidsterreinen). Hierdoor kunnen burgers voor een bepaald 'pakket' kiezen en is er vooraf veel zekerheid over de te kiezen route van een partij. Lipschits (1984) noemt deze functie het 'kanaliseren van de meningen', of de 'integratiefunctie', omdat politieke partijen meningen vormen over bepaalde onderwerpen en deze in de samenleving integreren. Dit wordt ook wel de aggregatiefunctie genoemd. (Webb, 2000) Omdat deze functie ook een rol speelt binnen dit onderzoek zal deze functie worden meegenomen onder de representatiefunctie.

Aan deze laatste twee functies zijn verschillende termen gegeven die allemaal nauw aan elkaar verwant zijn. Zo worden de volgende functies genoemd: de representatiefunctie (Burkens, Kummeling, Vermeulen en Widdershoven, 2006), Lipschits (1984), Koole (2000)), de aggregatiefunctie (Webb, 2002) en de programmatische functie (Boogers, 2007) genoemd. Verschillende auteurs voegen iets toe aan deze functie en sommige functies verschillen iets qua inhoud. Ik kies ervoor om deze functies samen te bundelen tot één functie: de

representatiefunctie, omdat deze functies allemaal nauw verwant zijn aan elkaar en deze functies allemaal van belang zijn voor het onderzoek. Deze functies zal ik daarom in paragraaf 2.2 nader behandelen.

2.1.2 De functies van lokale politieke partijen

Boogers (2006,) en Voerman (Boogers en Voerman 2010) benoemen drie functies van politieke partijen, deze hebben zij verleend van Webb (2002).

Dit zijn de mobilisatie- en organisatiefunctie, de programmatische functie (onderdeel van de representatiefunctie) en de kandidaatsstellingfunctie (Webb, 2002 in Boogers, 2006 en Boogers en Voerman, 2010). Deze functies worden over het algemeen in verband gebracht met landelijke politieke partijen. Deze auteurs hebben deze functies echter in verband gebracht met lokale partijen. Daarom zal ik de functies zoals zij die noemen voor lokale politieke partijen hier behandelen.

- *Mobilisatie- en organisatiefunctie*

De mobilisatie- en organisatiefunctie houdt volgens Boogers (2006) in dat partijen leden organiseren en mobiliseren zodat zij binnen de partij ervaring kunnen opdoen in de politiek. Deze functie is nagenoeg hetzelfde als rekruteren en socialiseren politieke partijen de politieke elite (Gallagher et al., 2006).

Boogers haalt aan dat de ledentallen van de grote politieke partijen de laatste jaren dalen. Deze daling kan daardoor de lokale partijen in problemen brengen, omdat er een minimum aantal leden nodig is om een plaatselijke partijorganisatie in stand te houden (Boogers, 2006 : 79-80).

- *Programmatische functie*

Boogers omschrijft deze functie als volgt: politieke partijen vertalen de wensen uit de samenleving in een politiek programma. Volgens Boogers onderscheiden politieke partijen zich steeds minder met hun programma's. Dit zou te maken hebben met 'dat kiezers en partijen een verminderde betekenis toekennen aan ideologische visies' en met wat Boogers de 'catch-all' strategie noemt 'die gericht is op het bereiken van zoveel mogelijk kiezers waardoor partijprogramma's steeds meer overeenkomsten gaan vertonen' (Boogers 2006 : 81). Volgens Boogers zal de programmatische functie van lokale partijen nog minder ontwikkeld zijn. Politieke tegenstellingen op landelijk niveau hebben op lokaal niveau volgens hem minder betekenis. Discussies over inkomensverdelingen spelen bijvoorbeeld niet op lokaal niveau. Daarentegen spelen sommige lokale aspecten weer niet op landelijk niveau waardoor de ideologische vergelijking soms moeilijk te zoeken is (Boogers, 2006).

- *Kandidaatstellingsfunctie*

Deze functie houdt volgens Boogers in dat partijen kandidaten moeten rekruteren en selecteren voor vertegenwoordigende organen en voor politieke functies in het openbaar bestuur. Volgens Boogers is de (landelijke) politieke partij steeds meer een 'kaderorganisatie geworden die politici rekruteert, selecteert en ondersteunt, en steeds minder een ledenorganisatie' (Boogers, 2006: 81). Op lokaal niveau zijn er nog niet veel studies voorhanden die deze trend onderschrijven. Maar volgens Boogers zijn er goede redenen om aan te nemen dat de lokale politieke partij een andere invulling geeft aan de kandidaatstellingsfunctie. Lokale partijen zijn bij de selectie van kandidaten afhankelijk

van en beperkt tot de bewoners van de gemeente. Boogers veronderstelt dat de terugloop van het ledental van partijen met name op lokaal niveau een probleem kan vormen, waardoor de kwaliteit van politici op lokaal niveau soms minder is (Boogers, 2006 : 81).

2.2 De representatiefunctie

In deze paragraaf zullen verschillende inzichten met betrekking tot de representatiefunctie worden behandeld. Als eerste wordt een algemene beschrijving gegeven van de representatiefunctie. Vervolgens wordt er ingegaan op wat verschillende auteurs schrijven over de problemen en de veranderingen rond de representatiefunctie door de jaren heen.

2.2.1 Representatie, wat is dat precies?

Veel auteurs die zich hebben gestort op de functies van politieke partijen hebben functies genoemd die mijns inziens onder de representatiefunctie vallen. Sommige hebben deze functie onderverdeeld in allerlei nauw samenhangende functies. In dit stuk zal ik uiteenzetten wat ik allemaal onder deze representatiefunctie versta.

Zoals ik in de vorige paragraaf al de representatiefunctie heb benoemd, bestaat deze volgens Lipschits (1984) uit 'het representeren van het electoraat'. Natuurlijk is dit een onderdeel van de representatiefunctie, alleen gaat deze beschrijving niet in op hoe de representatie vorm krijgt. Dit gebeurt door wat veel auteurs de 'programmatische' functie of integratiefunctie (Boogers, 2007 : 79-81 en Lipschits, 1984 : 15) van politieke partijen noemen. Deze functie houdt in dat politieke partijen de wensen uit de samenleving vertalen in een politiek programma, zoals een verkiezingsprogramma (Boogers, 2007 : 79). Lipschits (1984) verstaat onder zijn functie van integratie hetzelfde namelijk (zoals in de vorige paragraaf genoemd) het kanaliseren van meningen die onder de bevolking leven. Alleen voegt Lipschits aan deze functie toe dat politieke partijen ook meningvormend zijn. Zij nemen standpunten in over onderwerpen waarover de bevolking nog niet heeft nagedacht. Zo integreren zij dus meningen de samenleving in, door middel van een programma (Lipschits, 1984 : 15).

Andere auteurs noemen dit ook wel de articulatiefunctie of aggregatiefunctie. (Voerman, 1992 en Burkens et al. 2006 :243) Burkens et al. (2006) heeft het als volgt over deze functie: 'Partijen integreren de in de maatschappij levende wensen en verlangens op basis van hun beginselen in een op algemeen belang gericht programma'.

Desalniettemin hebben veel auteurs zich gebogen over de tegenwoordige betekenis van representatie. Het jaarboek van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen uit 2000 is geheel gewijd aan de representatiefunctie en zijn (veranderde) betekenis. Hieronder zal ik een aantal van de theorieën uit dit Jaarboek bespreken. Dit geeft inzicht op wat voor manier er tegenwoordig tegen de representatiefunctie wordt aangekeken. Deze inzichten moeten worden meegenomen om de representatiefunctie van lokale politieke partijen te kunnen bekijken.

2.2.2 Is de representatie afnemend?

Het is een alom bekend fenomeen dat beweerd wordt dat politieke partijen tegenwoordig minder binding met het volk hebben dan vroeger. Dit uit zich volgens velen in de afnemende ledenaantallen van politieke partijen door de jaren heen. Zo was in 2006 ongeveer 2,5 % van het Nederlandse electoraat lid van een politieke partij. Dit is een afname van ongeveer de helft ten opzichte van 1980 (Gallagher et. al., 2006 : 312). Te Velde en Voerman stellen ook dat de vertegenwoordigde politieke partijen in 2001 meer dan 291.000 leden hadden. Ten opzichte van 1970 is dit een enorme daling: toen waren nog 730.000 leden voor de politieke partijen. (Te

Velde en Voerman, 2000 : 3) De ontzuiling is de volgens Te Velde en Voerman (2000) de grootste reden voor de vermindering van de ledentallen.

Nederland is een van de landen met de laagste ledentallen in Europa (Gallagher et. al., 2006, Te Velde en Voerman, 2000)

Te Velde en Voerman voeren ook aan dat de organisatiegraad (de verhouding tussen partijleden en kiezers) in Nederland erg laag is en dat Nederland met betrekking tot die organisatiegraad een van de hekkensluiters is op de ranglijst van Europese landen (Te Velde en Voerman, 2000 : 3). Dat de relatie tussen de politieke partijen en het electoraat is afgenomen blijkt ook uit de opkomst. Er is een dalende trend van de opkomst waar te nemen van 1918, bij de invoering van het stelsel van evenredige vertegenwoordiging tot nu (Te Velde en Voerman, 2000 : 3-5). Hierbij dient wel rekening te houden met de opkomstplicht die tot 1970 duurde, waarna het aantal stemmen behoorlijk daalde. Vervolgens nam de opkomst weer toe tot in de jaren 80, waarna de opkomst weer steeds lager werd.

Maar niet alleen de opkomst laat zien dat de band tussen partij en samenleving minder hecht is geworden. Partijen kunnen tegenwoordig steeds minder vaak rekenen op een vaste achterban. Het stemgedrag van kiezers wordt niet meer enkel bepaald door sociale klasse en religie. Er zijn zo gesteld steeds minder aanhangers van een enkele partij (Te Velde en Voerman, 2000 : 4-5). Deze punten zorgen ervoor dat de rol van representatie en de functie op zich is veranderd en afgenomen. Zo stellen Te Velde en Voerman het volgende:

‘Traditioneel vormden de partijen de voornaamste manier voor politici om de samenleving te leren kennen – politici beschouwden zich als de vertolker van de ideeën die daar leefden – en waren de partijen omgekeerd de belangrijkste plaats waar kiezers hun vertegenwoordigers leerden kennen. Sinds de komst van opiniepeilingen en televisie is dat anders. Bij de losse band tussen partij en samenleving kan men de vraag stellen: wie of wat ‘vertegenwoordigen’ partijen eigenlijk nog? Men kan echter ook het idee van vertegenwoordiging zelf tegen het licht houden. Misschien zijn we inmiddels wel in een zo andere wereld beland, dat vertegenwoordiging iets heel anders is gaan betekenen dan traditioneel het geval was.’

Het punt dat Te Velde en Voerman naar voren willen brengen is dus dat de representatiefunctie wellicht een andere betekenis heeft dan vroeger en dat de functie in zijn waarde aan het veranderen is. Dit is belangrijk om mee te nemen in het onderzoek. Het feit dat ledenaantallen afnemen en de verhouding tussen parlement en electoraat afnemende is, zegt iets over de mate waarin het electoraat zich tegenwoordig gerepresenteerd voelt door haar volksvertegenwoordigers. Dit zal waarschijnlijk ook van toepassing zijn op lokaal niveau. Zoals eerder door Boogers (2006) is aangehaald, zal het op lokaal niveau nog moeilijker zijn om leden te vinden voor een politieke partij. Er moet dus rekening worden gehouden met het feit dat representatie niet meer zo vanzelfsprekend is zoals dat vroeger was, ook op lokaal niveau.

2.2.3 De veranderde inhoud van de representatiefunctie

Koole (2000) heeft in opdracht van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen in 2000 een antwoord gegeven op de vraag wie de politieke partijen nu eigenlijk nog vertegenwoordigen (Koole 2000 : 41). In het artikel ‘Interne Partijdemocratie en Representatie’ gaat hij in op de veranderende rol van onder andere de representatiefunctie door de jaren heen. In zijn artikel probeert hij het problematische karakter van de representatiefunctie te beschrijven. Hij neemt daarbij een beschrijving van de representatiefunctie uit een rapport van

de Raad voor het Openbaar Bestuur uit 1998. In dit rapport wordt de representatiefunctie als volgt omschreven:

‘Voorts representeren politieke partijen de maatschappelijke en politieke verscheidenheid. Verschillen van bijvoorbeeld sociaaleconomische, culturele, pragmatische en religieuze aard komen in het partijstelsel tot uitdrukking. Hoewel niet alle maatschappelijke verschillen tot uitdrukking komen (bijvoorbeeld verschillen in geslacht en etnische verschillen), vormen de politieke partijen bij de politieke besluitvorming de spreekbuis van een groot deel van de maatschappelijke verscheidenheid. Politieke partijen verwoorden de verschillende meningen en standpunten uit de samenleving, met als doel het beïnvloeden en meebepalen van het beleid teneinde bepaalde waarden te realiseren en bepaalde belangen te behartigen. Dat wordt wel de representatiefunctie genoemd’ (Koole, 2000 : 44).

Koole noemt deze beschrijving ‘curieus’. Hij beargumenteert dit door te stellen dat de omschrijving zowel empirische als normatieve elementen bevat en dat deze omschrijving ‘lijkt te suggereren dat de politieke partijen *gezamenlijk* genoemde verscheidenheid representeren’ (Koole, 2000 : 44). Maar Koole zegt ook dat dezelfde Raad voor Openbaar Bestuur, in hetzelfde rapport, streeft

‘naar een beter evenwicht tussen enerzijds de mogelijkheid van leden van politieke partijen meer invloed te bieden op de kandidatenlijsten van politieke partijen en anderzijds de organisatorische en procedurele waarborgen voor een evenwichtige samenstelling van de lijsten’ in termen van geslacht, etniciteit, beroepsmatige achtergrond, regionale herkomst en dergelijke’ (Koole, 2000 : 44).

Koole zegt hierbij dat er een onbeargumenteerde sprong wordt gemaakt van het benoemen van de representatiefunctie met betrekking tot het gehele partijstelsel naar het noemen van de representatiefunctie in verband met de afzonderlijke politieke partij (Koole 2000 : 44). Dit komt voort uit het feit dat de Raad van Openbaar bestuur streeft naar evenwichtige lijsten (dus een representatieve politieke partij) in plaats van een evenwichtig partijstelsel.

Koole benoemt ook dat het logisch is dat politieke partijen gezamenlijk de maatschappelijke verscheidenheid representeren. Dit is namelijk terug te vinden in de Grondwet: Sinds 1814 staat in de Grondwet dat de Staten-Generaal het gehele Nederlandse volk vertegenwoordigen (Koole, 2000 : 44-45). Maar dit beeld van representatie is door de tijd heen veranderd door de ontzuiling. Tijdens de verzuilde samenleving hingen maatschappelijke kenmerken met politieke overtuigingen samen. Deze verbanden zijn tegenwoordig echter niet meer aanwezig. Daarom pleit de Raad van Openbaar Bestuur er nu voor dat afzonderlijke partijen ook een afspiegeling vormen van maatschappelijke groepen. Dit wordt door Koole een nieuwe functie van representatie genoemd (Koole, 2000 : 46-55).

2.2.4 Is er nog wel sprake van representatie?

Ankersmit (2000) heeft een heel ander argumentatie wat betreft de representatiefunctie. Hij maakt een onderscheid op wat hij het traject van de kiezer naar het parlement noemt. Op het niveau van de kiezer in verhouding tot de politieke partij vindt volgens hem geen representatie plaats. De politieke partij spreekt namelijk eensgezinde woorden uit en deze woorden vormen geen representatie van het gehele electoraat. De politieke partij an sich is in dit opzicht dan ook geen representatiefunctie toe te kennen (Ankersmit, 2000 : 11-12). Volgens Ankersmit vindt er

pas representatie plaats op het niveau van het parlement. Daar representeert de politieke partij als onderdeel van een fractie van het parlement een deel van het Nederlandse volk.

De vraag die Ankersmit stelt, onder invloed van de heersende gedachte dat de representativiteit van de volksvertegenwoordiging afnemende is, is onder welke voorwaarden er geen sprake meer zou zijn van representativiteit van de volksvertegenwoordiging.

De heersende gedachte is dat onder invloed van de afnemende ledenaantallen en het 'partijhoppen' (kiezers stemmen bij verkiezingen niet elke keer op dezelfde partij), de representatiefunctie is afgenomen (Ankersmit, 2000 : 12). Volgens Ankersmit is dit niet het geval. Maar deze zogenaamde gevaren voor de representatiefunctie spelen zich af op het niveau van de kiezer en de politieke partij, de plek waar geen representatie plaatsvindt. En dus zegt Ankersmit: 'in het gegeven dat de kiezer zijn belangstelling voor de politieke partij verloor, ligt geen enkele bedreiging voor de representativiteit van de politiek. En het zou daarom zeker geen zin hebben om te proberen om 'die belangstelling weer te vergroten met de bedoeling om op die manier de politiek weer 'representatiever' te maken' (Ankersmit, 2000 : 12). Wel geeft Ankersmit aan dat het een teken kan zijn (waar rook is, is vuur) dat de representativiteit afnemende is. Maar dat dit niet kan worden verondersteld puur en alleen op de verloren band tussen burger en politiek.

Representatie vindt pas plaats op het niveau van het parlement. En op dat niveau kunnen gevaren voorkomen die de representatiefunctie bedreigen. Dit is volgens Ankersmit het geval als partijen omwille van de concurrentie zich naar het 'midden' bewegen, om zo voor een groter electoraat beschikbaar te zijn. Deze tendens is volgens Ankersmit (2000) maar ook door Koole (2000) te zien in de aanduiding van politieke partijen door de jaren heen. In de 19^e eeuw werden partijen aangeduid als 'kaderpartijen' (Ankersmit, 2000 en Koole 2000). Kaderpartijen worden omschreven als groeperingen die een ideologie delen maar nog niet volledig georganiseerd zijn, zoals de liberalen in die tijd (Katz en Mair, 2002 in Devos, 2006). Deze kaderpartijen werden (na WOII) opgevolgd door 'massapartijen' met grote ledentallen en een sterke ideologische inhoud (Ankersmit, 2000 : 14). Deze partijen waren er vooral in de verzuilde samenleving in Nederland. Deze partijen ontwikkelen zich tot wat men 'catch-all partijen noemt' (Ankersmit, 2000 en Boogers, 2006). Dit betekent dat partijen niet zozeer een sterke ideologie uitdragen, maar vooral op zoek zijn naar een zo groot mogelijk electoraat (Ankersmit, 2000). Tegenwoordig noemen verschillende politicologen een nieuwe fase van politieke partijen, waarin de partij een 'kartelpartij' wordt genoemd (Katz en Mair in Ankersmit, 2000) Ankersmit beschrijft deze functie als volgt:

'Dat wil zeggen van de partij die deel uitmaakt van een systeem waarbinnen de bestaande partijen voor zichzelf *tezamen* het mandaat van de kiezer gemonopoliseerd hebben. De partij heeft zowel haar eigen identiteit als die van de andere partij(en) nodig om zichzelf voor de kiezer zichtbaar en herkenbaar te maken. Zij behoeven de ander voor hun eigen identiteit en hebben daarom een quasigeheim bondgenootschap juist in hun van elkaar verschillend-zijn. (...) De interactie tussen de politieke partijen wordt belangrijker dan de interactie tussen partij en kiezer en drijft die laatste onverbiddeijk naar de achtergrond' (Ankersmit, 2000 : 15). Ankersmit zegt vervolgens dat het waar is dat de ideologie in zijn oude betekenis verloren is gegaan. Maar dat ideologie wellicht ook een nieuwe betekenis kent. Een ideologie gebaseerd op de oude ideologie met minder scherpe kanten. De ideologie vormt zich door het handelen en

wandelen van de politieke partij in het parlement (Ankersmit, 2000 : 15-16). In die zin representeren partijen nog wel een ideologie, alleen is dit op een andere manier als vroeger. Koole (1992) is het echter niet eens met het feit dat sommige politicologen de hedendaagse partijen kartelpartijen worden genoemd. Hij beschrijft de huidige politieke partijen als moderne kaderpartijen. Deze partijen worden gekenmerkt door een klein aantal leden, een nadruk op de partijtop, gerichtheid op kiezers en de inkomsten komen niet alleen van leden, maar ook van de overheid (Koole, 1992 : 407).

2.2.5 Conclusie over de representatiefunctie

De representatiefunctie houdt in dit onderzoek dus in: ‘het representeren van het electoraat (Lipschits, 1984) met daarbij dat een partij de wensen uit de samenleving vertaalt in een politiek programma, zoals een verkiezingsprogramma (Boogers, 2007 : 79). Deze omschrijving valt samen met die van Burkens et. al. (2006: 43) Namelijk dat partijen de in de maatschappij levende wensen en verlangens integreren op basis van hun beginselen in een op algemeen belang gericht programma

Er bestaan daarnaast vele uiteenlopende en tegenstrijdige meningen over de hedendaagse representatiefunctie. Aan de ene kant wordt beweerd dat de representatiefunctie dalende is door de mindere binding van electoraat met politiek. Aan de andere kant wordt de representatiefunctie dalende beschouwd, omdat politieke partijen een verlies aan ideologie hebben en dat ze zich naar het ‘midden’ bewegen. Maar er wordt ook beweerd dat de representatiefunctie weliswaar veranderd is, maar nog steeds van toepassing is, hoewel op een andere manier.

Het is belangrijk om deze theorie mee te laten wegen in het onderzoek naar OLP's en hun inhoud. De meeste theorieën laten zien dat de representatie, in de zin van het vertegenwoordigen van een eensgezinde ideologie, met bijbehorende ideeën, meningen en standpunten, dalende is. Politieke partijen onderscheiden zich over het algemeen al minder van elkaar. Omdat de banden tussen politieke partijen en electoraat op lokaal niveau nog minder sterk zijn dan op landelijk niveau (Boogers, 2006), valt te verwachten dat de verschillen in inhoud tussen de partijen op lokaal niveau nog minder scherp zijn. Ook omdat inkomstenverdelingen (die de oude verdelingen van links versus rechts bepalen) op lokaal niveau minder tot niet spelen. (Boogers, 2006). Dit kan bij alle lokale politieke partijen het geval zijn: zowel bij de OLP's als bij de LALP's. Maar omdat de lokale partijen zo populair zijn, komt dus wederom de vraag naar boven of zij zich dan wel of niet onderscheiden in de inhoud. In die zin kan gekeken worden op wat voor manier de representatiefunctie zich vormt bij de OLP ten opzichte van het algemene beeld dat de representatiefunctie in waarde gedaald is, of in ieder geval in betekenis is veranderd.

2.3 Verschillen tussen OLP's en LALP's

In dit onderzoek wordt er een onderscheid gemaakt tussen onafhankelijke lokale politieke partijen (OLP's) en lokale afdelingen van landelijk gevestigde partijen (LALP's). De vraag in deze paragraaf wordt beantwoord is wat het verschil tussen deze twee partijen zijn. Er wordt dus een onderscheid gemaakt tussen de LALP en de OLP. Tussen LALP's onderling zijn natuurlijk ook verschillen te omschrijven, alleen focust dit onderzoek daar niet op en wordt dit dan ook niet meegenomen.

Vervolgens zal ik ingaan op wat voor vormen er volgens de literatuur van OLP's zijn. Als de concrete verschillen zijn benoemd, zal ik nog een uiteenzetting geven van eerder onderzoek dat is gedaan naar de inhoud van OLP's.

Toch is het moeilijk om alle politieke partijen onder twee noemers te laten vallen: de onafhankelijke lokale politieke partij en de lokale afdeling van een lokale politieke partij. Er zijn meerdere vormen van politieke partijen op lokaal niveau. Derksen (1998) noemt vier soorten partijen die hij onderscheidt bij gemeenteraadsverkiezingen:

1. *Landelijke partijen* : Dit zijn de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen: zoals een lokale afdeling van bijvoorbeeld het CDA of de PvdA.
2. *Combinaties van landelijke partijen*: Sommige partijen kiezen ervoor om samen te werken op lokaal niveau. Zo is er in dit onderzoek een samenwerkingsverband tussen SGP en Christenunie in Sliedrecht.
3. *Landelijk-lokale partijen*: Hieronder vallen lokale partijen zonder binding met een landelijke partij, maar die zich wel in meerdere gemeenten hebben gevestigd, zoals de Fryske Nationale Partij. Daarnaast vallen hier ook afdelingen van landelijke partijen onder die onder lokale namen meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen: zij hebben dus een lokale naam maar hebben wel binding met een landelijk gevestigde partij.
4. *De lokale partijen*: Dit zijn dus de onafhankelijke lokale politieke partijen die geen band hebben met een landelijk gevestigde partij en niet in meerdere gemeenten verkiesbaar zijn.

(Derksen, 2008: 119-120)

In dit onderzoek wordt er dus onderzoek gedaan naar de onafhankelijke lokale politieke partij en de lokale afdelingen van landelijk gevestigde politieke partij, ook al vormen zij een samenwerkingsverband (zoals SGP-CU in Sliedrecht). Hoewel Derksen deze twee typen (de LALP en de combinatie LALP) los van elkaar ziet, zie ik deze twee vormen van partijen beide als LALP.

2.3.1 De Lokale Afdeling van een Landelijk gevestigde Partij

Politieke partijen op lokaal niveau kunnen volgens Boogers (2006) twee rollen vervullen. Als eerste functioneren zij als lokale politieke partijen die streven naar vertegenwoordiging in het gemeentebestuur, dit is gelijk aan wat landelijke partijen op nationaal niveau doen, maar ze kunnen qua organisatie anders zijn dan de landelijke partijen en geen band hebben met een landelijke partij. Daarnaast kunnen politieke partijen zich lokaal vestigen als lokale afdeling van een landelijk gevestigde partij. Dit hoeft niet te betekenen dat deze afdelingen zich meteen met lokale politiek bezighouden, ze kunnen ook de landelijk gevestigde partij lokaal ondersteunen door bijvoorbeeld campagnes te organiseren. Vaak gebeurt beide: zowel het ondersteunen van de landelijke partij, als het bezighouden met de lokale politiek door te streven naar een vertegenwoordiging in het gemeentebestuur. Dit is echter niet het geval bij onafhankelijke

lokale politieke partijen: zij hebben geen band met de landelijke politieke partijen (Boogers, 2006 : 82).

Landelijke partijen hebben vaak een lokale afdeling. Vaak zijn deze lokale afdelingen van lokale partijen (LALP's) ook politiek actief op lokaal niveau. Een landelijke partij heeft verschillende redenen om lokaal actief te zijn, zo vormt de lokale politiek een kweekvijver voor nieuw talent, kunnen de landelijke partijen zo over lokale kennis en leerervaringen beschikken, is daar de toegang tot de politiek laagdrempelig, kan de lokale partij daar voorzien van lokale marketing en campagnes voor de landelijke partij en vertalen de lokale afdelingen de ideologie van de landelijke partij in concrete acties (Boogers, 2006 : 82-83).

2.3.2 De Onafhankelijke Lokale politieke Partij

OLP's worden nog wel eens gezien als een bijzonder fenomeen in de politiek. Dit zou komen doordat zij zich vaak sterker dan andere partijen richten op plaatselijke vraagstukken en omdat de politieke standpunten van OLP's niet makkelijk kunnen worden herleid tot landelijke tegenstellingen (Boogers, 2006 : 84). OLP's zijn lange tijd voornamelijk populair geweest in het zuiden van Nederland en men dacht dat de OLP's gedurende de tijd steeds kleiner zouden worden. Maar sinds 1990 zijn de OLP's groeiende, ook in delen van het land waar ze voorheen niet gelokaliseerd waren (Boogers, 2006 : 84-85 en Derksen, 1998 : 117).

OLP's hebben vaak andere motieven voor een onafhankelijke positie in de lokale politiek ten opzichte van landelijke partijen. Boogers (2006) somt er een aantal op die ik kort zal toelichten:

- *Aandacht voor plaatselijke problemen:*

Lokale politieke partijen die los staan van landelijk gevestigde partijen zouden zich beter kunnen focussen op de onderwerpen die plaatselijk leven. Zij hoeven geen partijprogramma van landelijk niveau naar lokaal niveau te vertalen. Deze partijprogramma's van landelijk niveau kunnen op lokaal niveau soms belemmerend werken omdat ze niet aansluiten bij de onderwerpen die op lokaal niveau leven. Er wordt dan ook gezegd dat OLP's gevoeliger zijn voor vraagstukken die bij de bevolking leven dan LALP's (Boogers, 2006 : 85).

- *Irrelevantie politieke tegenstellingen:*

Als je als lokale partij niet gebonden bent aan een landelijke partij, dan zijn partijpolitieke tegenstellingen irrelevant. Lokale politiek is in die zin een kwestie van pragmatisme (inspelen op de kwesties van de dag) en gezond verstand. Het is voor OLP's niet nodig om zich sterk af te splitsen van andere partijen.

- *Afkeer van landelijke partijen:*

Een ander motief voor lokale partijen om onafhankelijk van landelijke partijen te opereren is een algemene onvrede over 'de politiek'. Deze onvrede richt zich meestal op de landelijke politiek. Deze landelijke politiek zou de wensen en problemen die onder burgers leven niet serieus nemen. In deze zin zijn OLP's een vorm van protest tegen de bestaande politiek (Boogers, 2006 : 86).

- *Onafhankelijkheid van landelijke politieke trends:*

Een ander motief is dat OLP's minder afhankelijk zijn van landelijk politieke trends. Zo voorkomen politici van een OLP, dat zij worden afgerekend op het beleid van landelijke

politici (Boogers, 2006: 86-87).

2.3.3 Inhoudelijk profiel van OLP's

Er bestaan volgens Boogers (2006) verschillende soorten OLP's, met een verschillend inhoudelijk profiel. Als eerste wordt uiteengezet wat voor soorten namen er worden gegeven aan OLP's, vervolgens zal ik ingaan op wat voor inhoudelijk profielen er bestaan onder de OLP's. Hierna zal ik vanuit twee onderzoeken verslag doen van hoe OLP's te typeren zijn.

Boogers noemt een aantal naamsaanduidingen die veel voorkomen bij OLP's: **Algemeen Belang / Gemeentebelangen** (de meest voorkomende soort binnen de OLP's. Deze OLP's verwijzen hun naam naar een algemeen belang of het gemeentebelang. De naamgeving initieert dat politiek pragmatisch behoort te zijn. Een voorbeeld is Papendrecht Algemeen Belang, een partij die in dit onderzoek is opgenomen), **onafhankelijke burgerpartijen** (hun naamgeving benadrukt dat deze OLP's onafhankelijk van landelijke partijen door burgers zijn opgericht), **leefbaarpartijen**, **dorpslijsten** (deze vorm van OLP's komen op voor de belangen van een of meerder dorpskernen in een gemeente), **ideologische lijsten** (er bestaan ook OLP's die in hun naam een ideologisch profiel naar voren brengen). In dit opzicht hebben ze meer gemeen met landelijke partijen. Deze partijen positioneren zich als alternatief voor landelijke partijen), **Ouderen- en jongerenpartijen** (Dit zijn OLP's die specifiek opkomen voor een demografische groep. Vaak zijn die ouderen- of seniorenpartijen, maar er zijn ook jongeren- en studentenpartijen en **persoonslijsten**. (Boogers, 2006: 92-94)

In het onderzoek van Boogers, Lucardie en Voerman (2006), naar de inhoud van OLP's, zijn vanuit enquêtegegevens de doelstellingen en uitgangspunten van OLP's geformuleerd. Dit hebben zij gedaan op basis van een analyse van de partijprogramma's.

Aan de hand van hun onderzoek en uitkomsten kunnen OLP's worden ingedeeld in drie verschillende typen partijen, deze typen partijen zijn voortgekomen uit bovenstaande lijst van verschillende soorten partijen, met verschillende naamsaanduidingen:

1. *Lokalistische partijen*: Deze vorm van OLP's onderscheidt zich door een algemene focus op de kwaliteit van het gemeentebestuur en de lokale democratie. Het karakter van deze categorie partijen is tamelijk a-politiek. Qua inhoud is het enkele punt waarop deze soort OLP's zich onderscheiden het behoud van het eigen karakter van de gemeente. Ongeveer de helft van alle OLP's valt onder deze categorie en ze hebben vaak naamsaanduidingen als Algemeen Belang en Gemeentebelangen (Boogers et. al. 2006 : 20).
2. *Protestpartijen*: Dit type bestaat uit OLP's die zich vooral laten leiden door hun verzet tegen een gemeentelijk plan of hun onvrede over het gemeentebestuur en het functioneren daarvan. Ongeveer een kwart van de OLP's valt in deze categorie. Vaak zijn dit jonge partijen die te naam staan als leefbaarpartij, onafhankelijke burgerpartij of ideologische partij (Boogers et. al. 2006 : 20-21).
3. *Belangenpartijen*: Dit laatste type bestaat uit OLP's die zich sterk maken voor de belangen van specifieke groepen, zoals ouderen of jongeren. Bijna een kwart van de

OLP's valt onder deze categorie. Dorpslijsten, senioren- en jongerenpartijen en persoonslijsten vallen onder deze categorie (Boogers et. al. 2006 : 21).

Wat betreft de ideologische plaatsing van de OLP's, zijn er niet veel aanwijzingen dat de OLP's gezamenlijk een ideologie aanhangen of in een bepaalde ideologie te plaatsen zijn. In het onderzoek van Boogers, Lucardie en Voerman (2006), is gevraagd aan de OLP's of ze zich kunnen plaatsen in het links-rechts-spectrum. Daarbij werd door de meeste (ongeveer tweederde) OLP's aangegeven dat ze zich niet in dit ideologisch spectrum willen of kunnen plaatsen (Boogers et.al. 2006). Volgens Boogers bevestigt dit het beeld dat OLP's moeilijk ideologisch in te delen zijn; ze onttrekken zich vaak (bewust) aan de ideologische tegenstellingen waarop landelijke politieke partijen en dus ook LALP's zich profileren (Boogers, 2006: 96). Hoewel de ideologische scheidslijn van links-rechts volgens Boogers (2006) dus vaak niet opgaat bij OLP's, zijn er echter wel andere scheidslijnen waarop de OLP's zich profileren. Boogers (2006) noemt dit de lokale scheidslijnen. Boogers zegt het volgende: 'Voor OLP's geldt een spiegelbeeldige situatie: ze zijn moeilijk ideologisch te duiden volgens het klassieke links-rechts-schema, maar nemen wel een duidelijke positie in ten opzichte van plaatselijke vraagstukken' (Boogers, 2006 : 97). Volgens Boogers voegen de OLP's drie ideologische scheidslijnen toe aan de links-rechts-scheidslijn.

De eerste scheidslijn heeft vooral betrekking op partijen met een lokalistisch profiel: zij benadrukken de tegenstelling tussen aan de ene kant het gemeentebelang en aan de andere kant het regionale, provinciale of landsbelang. Zij focussen erop dat raadsleden van OLP's beter in staat zijn om plaatselijke belangen te behartigen dan raadsleden van LALP's, die zich sneller onder druk zouden laten zetten door hun mede partijleden van hogere bestuursniveaus (Boogers, 2006 : 97).

De tweede scheidslijn is vooral zichtbaar bij protestpartijen en andere lokale 'antipartijen'. Zij stellen de gebrekkige responsiviteit van gevestigde bestuurderspartijen aan de kaak (meestal raadsleden van de LALP's). Het is een scheidslijn tussen 'establishment en anti-establishment' (Boogers, 2006: 97).

De laatste lokale scheidslijn die Boogers noemt is de gedachte dat LALP's vaak voorbijgaan aan plaatselijke belangentegenstellingen. Deze scheidslijn profileert zich met name bij belangenpartijen die geografische en demografische tegenstellingen tussen wijken, buurten, en dorpskernen of tussen jongeren en ouderen benadrukken (Boogers, 2006: 97).

Deze inhoudelijke profielen en ideologische scheidslijnen lijken een gunstige uitwerking te hebben op de herkenbaarheid, toegankelijkheid en responsiviteit van de lokale politiek. Door deze nieuwe scheidslijnen te accentueren, worden vraagstukken waarvoor LALP's wellicht minder aandacht hebben gemakkelijker op de politieke agenda gezet.

2.3.4 Conclusie

In deze paragraaf is ingegaan op de verschillende inhoud van LALP's en OLP's. LALP's schijnen zich meer te laten leiden door landelijke politiek en staan ook onder druk van hogere bestuursniveaus. OLP's hebben niets te doen met en handelen onafhankelijk van andere (landelijke) partijen. Vaak zijn ze ook a-politiek en willen ze pragmatisch handelen en inspelen op daadwerkelijke problemen zonder daarbij rekening te houden met een ideologie. De OLP's

hebben dan ook in het merendeel van de gevallen geen vaste ideologie. Toch kunnen er wel enige inhoudelijke eigenschappen aan verschillende groepen OLP's worden gegeven. Op basis van de theorie mag je verwachten dat de programma's van de OLP's verschillen van de LALP's, maar in welk opzicht is nog niet helemaal duidelijk. Je kunt aannemen dat de links-rechts-scheiding minder naar voren komt bij LALP's en dat ze minder ideologisch zijn, mits het een niet-ideologische OLP betreft. Het hangt af van het type OLP, of de verschillen groot of juist klein zijn met een LALP (zie paragraaf 2.4). Het kan ook zijn dat de drie OLP's van dit onderzoek verschillende geluiden laten horen, omdat er ook veel verschillen zitten tussen OLP's onderling.

2.4 Verwachtingen aan de hand van de literatuur

In deze paragraaf zal worden aangegeven wat men kan verwachten op basis van de theorie in dit onderzoek.

Politieke partijen hebben meerdere functies. Een functie die door veel auteurs als de meest belangrijke wordt gezien is de representatiefunctie, omdat deze functie politieke partijen onderscheidt van andere maatschappelijke organisaties.

De representatiefunctie is een functie die door de jaren heen van inhoud en betekenis is veranderd. Ook de mate waarin representativiteit plaatsvindt, dus in hoeverre burgers zich gerepresenteerd voelen, is veranderd. Sommige auteurs (Te Velde en Voerman, 2000) zijn van mening dat door de afnemende ledentallen en de minder sterke relatie tussen de politieke partijen en het electoraat bewijs zijn van een mindere representativiteit. Aan de andere kant wordt dit argument van de tafel geveegd door te stellen dat de representativiteit pas in het geding is als politieke partijen hun ideologie verzwakken en zich meer naar het 'midden' van het politieke debat bewegen (Ankersmit, 2000). Deze opvattingen over de representatiefunctie zeggen dus dat representativiteit in deze tijd onder druk staat. Deze theorieën scheppen de verwachting dat partijen op lokaal niveau zich op lokaal niveau ook minder kunnen binden met het electoraat en dat lokale partijen ook minder onderscheidend zijn van elkaar. Helemaal omdat de links-rechts-scheiding op lokaal niveau minder van toepassing is. Dit geldt in ieder geval voor de LALP's onderling, die staan namelijk onder druk en/of toezicht van de landelijke politieke partijen. Maar of OLP's ook aan die voorwaarde voldoen is de vraag. Zij staan namelijk los van landelijke partijen. Maar omdat het een trend is dat ledentallen verminderen en dat ideologie minder vaak een rol speelt, scheidt in ieder geval het idee dat OLP's net als LALP's onder druk staan van een mindere representativiteit. Je kunt op basis van de theorie verwachten, dat OLP's zich dus ook naar het midden hebben bewogen en ideologisch dicht in de buurt komen van de LALP's.

Volgens de theorie kunnen OLP's zich op een aantal manieren onderscheiden van de LALP's. Naast het feit dat ze andere motieven voor bestaan hebben (zie paragraaf 2.3.2) is de inhoudsfocus ook anders. (Boogers, 2006) De algemene verwachtingen op basis van de literatuur is dan ook dat:

- OLP's minder sterke links-rechts-tegenstellingen hebben en een pragmatisch programma hebben dat niet geleid wordt door landelijke ontwikkelingen of door een landelijk partijprogramma.
- OLP's zich meer focussen op plaatselijke problemen.
- OLP's zich (in sommige gevallen) sterk maken voor bepaalde geografische of demografische kenmerken, zoals dorpskeren of jongeren en ouderen.

Aan de ene kant is de verwachting dus dat OLP's (aangezien partijen zich naar het midden bewegen) inhoudelijk kunnen lijken op de LALP's. Aan de andere kant is de verwachting wel dat ze zich op bepaalde inhoudelijke thema's focussen. Daarnaast is de mate van verschil ook afhankelijk van het type OLP dat wordt vergeleken met de LALP's. Boogers et. al. (2006) noemden drie soorten OLP's:

- de lokalistische partijen
- de protestpartijen
- de belangenpartijen

In het volgende schema staan de verwachtingen waar je op basis van de theorie kan rekenen.

Type partij	Kenmerken	Verwachting
1. Lokalistische partij (Boogers, 2006 : 20)	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie. - A-politiek en pragmatisch. - Voor behoud eigen karakter gemeente. 	Inhoudelijke verschillen met LALP op onderwerpen die te maken hebben met het behouden van het eigen karakter van de gemeente en bestuur en participatie.
2. Protestpartij (Boogers, 2006 : 20-21)	<ul style="list-style-type: none"> - Verzet tegen gemeentelijke plannen - Onvrede over gemeentebestuur 	Meer inhoudelijke verschillen met LALP omdat dit type partij zich tegen de bestaande partijen verzet en ontevreden is over het gemeentebestuur. Hebben soms ook een eigen ideologie die verschillend kan zijn van die van de LALP's.
3. Belangenpartij (Boogers, 2006 : 21)	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt zich sterk voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of dorpskernen 	Inhoudelijke verschillen met LALP zullen voornamelijk zijn dat dit type partij een inhoudelijke focus heeft op een bepaalde specifieke groep.

De verwachting is dus dat de verschillen tussen OLP's en LALP's afhankelijk zijn van het type OLP. In Hoofdstuk 4 wordt er ingegaan op de kenmerken van de OLP's van dit onderzoek. Hierbij wordt ook ingegaan op onder welke van deze drie typen partijen de betreffende OLP valt.

Hoofdstuk 3 – Methode

In dit hoofdstuk zal worden verteld hoe het onderzoek tot stand komt. Eerst zal worden verteld om wat voor type onderzoek het gaat. Vervolgens zal duidelijk worden gemaakt welke onderzoeksmethode wordt gebruikt en welke gevolgen dit heeft voor het onderzoek. Als laatste zal worden ingegaan op de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek.

3.1 Type onderzoek

3.1.1 Kwalitatief

Dit onderzoek wil de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten vinden tussen de verkiezingsprogramma's van OLP's en LALP's. Omdat dit om het onderzoeken van teksten gaat, waarin geen numerieke gegevens voorkomen en waarin het hoofddoel niet is om numerieke data te verzamelen, leent dit onderzoek het beste voor kwalitatief onderzoek. Daarnaast zal in sommige gevallen wel worden gekeken naar enkele kwalitatieve data die opvallend zijn om ze te noemen. Als er in een verkiezingsprogramma bijvoorbeeld opvallend veel standpunten over één thema voorkomen, dan zal dat ook meegenomen worden in het onderzoek.

Over het algemeen zijn er twee manieren waarop een onderzoek gedaan kan worden: op een kwantitatieve en een kwalitatieve manier. Bij een kwantitatieve manier van onderzoeken gaat de onderzoeker op zoek naar numerieke gegevens (Van Thiel, 2007: 133). Voordeel hiervan is dat cijfers "ondubbelzinniger zijn dan woorden en de onderzoeker dwingen tot preciezer nadenken, omdat er geen ruimte is voor 'wollig' taalgebruik." Door het gebruik van cijfers kan de onderzoeker in één oogopslag een overzicht van de gegevens zien (Van Thiel, 2007: 133-134). Veelgehoorde nadelen van kwantitatief onderzoek zijn echter dat het leidt tot "versimpeling en reductie van informatie die onrecht doet aan de complexe werkelijkheid". Dit onderzoek valt echter te typeren als kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek leidt tot het analyseren van kwalitatieve data. Kwalitatieve data kan bestaan uit niet numerieke eenheden zoals uitspraken van personen, fragmenten uit teksten, en beelden (Van Thiel, 2007: 154). Een kwalitatief onderzoek moet voldoen aan drie stappen: het verzamelen, ordenen en analyseren van kwalitatieve data (Van Thiel, 2007: 154). Kwalitatieve data zijn niet hiërarchisch in te delen zoals bij kwantitatieve data, ze zijn daarom ongestructureerd. Ook zijn kwalitatieve data soms moeilijk af te bakenen. Bij een tekstfragment is het soms moeilijk weer te geven waar de grens ligt (Van Thiel, 2007: 154). Om structuur te geven aan kwalitatieve data moet er daarom worden gecodeerd: de onderzoeker kent aan de kwalitatieve gegevens een code of label toe (Van Thiel, 2007: 154). Zo worden kwalitatieve data inzichtelijk. Kwalitatief onderzoek is volgens voorstanders een manier om de complexe werkelijkheid te beschrijven en te begrijpen, wat volgens hen niet kan met numerieke gegevens.

3.1.2 Rol van theorie

Het theoretisch kader in dit onderzoek dient er voor een inhoudelijk antwoord te geven op de vragen van dit onderzoek. Dit onderzoek is dan ook deductief onderzoek, de theorie wordt voor het empirisch onderzoek gegeven; de theorie wordt niet aan de hand van het empirisch onderzoek gevormd (inductief onderzoek) (Van Thiel, 2007: 43-45). De theorie wordt als het ware getoetst aan de hand van het empirisch onderzoek.

“Het theoretisch kader geeft richting aan het onderzoek doordat het aanwijst wat er onderzocht moet worden om naast het theoretische ook een empirisch antwoord te krijgen” (Swanborn, 1992: 173 in Van Thiel, 2007: 47). Het theoretisch kader wordt dan ook in het empirische deel van het onderzoek getoetst.

3.2 Onderzoeksstrategie

Het onderzoek is een toetsend onderzoek waarbij de verwachtingen die aan de hand van de literatuur worden gevormd worden getoetst (Van Thiel, 2007 : 23).

3.2.1 Casestudy

Dit onderzoek richt zich op de verschillen en overeenkomsten tussen OLP's en LALP's. Om dit gegeven te onderzoeken zijn er in dit onderzoek verschillende cases geselecteerd waar de verschillen tussen LALP's en OLP's worden onderzocht: drie gemeenten. Het onderzoek is dus een multiple casestudy, of een vergelijkende casestudy aangezien er meerdere cases, gemeenten, worden onderzocht.

Ik onderzoek de lokale partijen van Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht, daarnaast vergelijk ik deze partijen/cases met de landelijk gevestigde partijen in de genoemde gemeenten. Dit zijn in dit geval de lokale vertegenwoordiging van:

- Dordrecht: PvdA, CDA, VVD, Groenlinks, D66 en SGP/Christenunie.
- Sliedrecht: PvdA, CDA, VVD en SGP/Christenunie.
- Papendrecht: PvdA, CDA, VVD, Groenlinks, D66, Christenunie en SGP.

De lokale partijen van de gemeenten zijn zoals eerder gezegd: Beter voor Dorcht, Papendrecht Algemeen Belang en Pro Sliedrecht.

Dit onderzoek beslaat meerdere cases om zo meer feiten te kunnen verzamelen. Daarnaast zeggen drie cases meer dan één case, waardoor de uitkomsten beter generaliseerbaar zijn (Van Thiel, 2007 : 102).

3.2.2 Casusselectie

Dit onderzoek richt zich op drie gemeenten: Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht. De reden waarom er is gekozen om het onderzoek te doen in de drie gemeenten in de Drechtsteden heeft verschillende redenen.

- De lokale partijen zijn in deze drie gemeenten groot of het grootst en hebben bij de laatste verkiezingen van maart 2010 winst behaald.
- De gemeenten komen uit eenzelfde omgeving waardoor de conclusie in ieder geval iets zegt over de regio Drechtsteden, waar de drie gemeenten deel van uitmaken. Daarnaast is het handig om een aantal casussen te selecteren die uit een gelijkende regio komen omdat de inhoud en belangen van partijen (uit verschillende regio's) zeer verschillend kunnen zijn (zo zullen partijen uit gemeenten van het platteland andere belangen vertegenwoordigen dan die uit zeer stedelijke gemeenten).
- De reden dat niet is gekozen voor grote geografische spreiding ligt in het feit dat bevinden de gemeenten van dit onderzoek in een omgeving liggen die ik ken, waardoor ik meer inzicht kan krijgen in de inhoud, zoals hun standpunten en plannen, van de politieke partijen in deze regio.

- De gemeenten uit dit onderzoek (Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht), zijn met twee ander gemeenten ook verbonden in het samenwerkingsverband Drechtsteden. Hierdoor hebben de uitkomsten van het onderzoek in ieder geval iets te zeggen over de Drechtsteden.

3.3 Onderzoeksmethode

In dit onderzoek zal gebruikt worden gemaakt van de documentenanalyse als onderzoeksmethode. De documenten bestaan uit de verkiezingsprogramma's van de verkiezingen van maart 2010 van de politieke partijen. Deze documenten verschaffen inzicht in wat voor belangen en standpunten beide soort politieke partijen in de gemeenten hebben. Daarom zijn deze documenten relevant om een antwoord te geven op de vraagstelling.

3.3.1 Documentenanalyse

Een documentenanalyse kan meerder vormen aannemen, zo is er een inhoudelijke, retorische en taalkundige vorm van documentenanalyse (Vermeulen, 2010). Voor dit onderzoek leent de inhoudelijke documentenanalyse zich het best omdat alle documenten, in dit geval dus de verkiezingsprogramma's van de OLP en LALP's per gemeente, inhoudelijk worden vergeleken. Ik kies er niet voor om alle partijen uit de drie gemeenten met elkaar te vergelijken, want gemeentepolitiek is heel verschillend van elkaar en iedere gemeente heeft zijn eigen onderwerpen die van belang zijn, die in andere gemeenten wellicht niet of weinig van belang zijn. Daarom is het dus relevanter om de partijen (de OLP en de LALP's) per gemeente te vergelijken. Ik zal de teksten dus moeten gaan categoriseren om zo een gedegen vergelijking te kunnen maken.

De documentenanalyse zal bestaan uit drie delen. Er vindt per gemeente een afzonderlijke documentenanalyse plaats. Het doel van deze inhoudelijke documentenanalyse is om te onderzoeken of de inhoud van het verkiezingsprogramma van de OLP verschillend of gelijkend is aan de verkiezingsprogramma's van de LALP's van de betreffende gemeente.

Dordrecht heeft twee OLP's waarvan Beter voor Dordt veruit de grootste is. (15 zetels t.o.v. 2 zetels), er worden geen OLP's onderling vergeleken en ik kies ervoor de tweede OLP niet te vergelijken omdat ik vooral de grootste OLP's wil vergelijken omdat deze partijen dus populair zijn. De volgende tabel laat zien hoe de drie delen er schematisch uitzien.

Casus	OLP	Lokale afdeling van						
Dordrecht	Beter voor Dordt	PvdA	CDA	VVD	Groenlinks	D66	SGP/CU	
Sliedrecht	Pro Sliedrecht	PvdA	CDA	VVD	-	-	SGP/CU	
Papendrecht	Papendrecht Algemeen Belang	PvdA	CDA	VVD	Groenlinks	D66	SGP	CU

In de documentenanalyse ga ik de OLP vergelijken met de LALP's. Het is natuurlijk zo dat de LALP's onderling ook erg van elkaar kunnen en zullen verschillen. Naar dit verschil wordt echter niet gekeken, omdat het niet relevant is voor de hoofdvraag.

Voordat de documentenanalyse betekenis kan krijgen, is het van belang om de betrokken OLP's te positioneren. In paragraaf 2.4 worden verschillende verwachtingen geschetst aan de hand van het type OLP. Daarom moet eerst worden vastgesteld wat voor typen OLP's in dit onderzoek betrokken zijn. Het type OLP veronderstelt namelijk de mate waarin een OLP wel/niet verschillend is van de LALP's. In het volgende hoofdstuk wordt daarom ook eerst ingegaan op de achtergronden en kenmerken van de betrokken OLP's. Vervolgens kan er op basis hiervan een verwachting per OLP van dit onderzoek worden geschetst. Zo krijgt de documentenanalyse een concretere betekenis.

In de verkiezingsprogramma's van de verschillende politieke partijen komen een aantal thema's vaker terug. Deze thema's vormen het vertrekpunt van de analyse. Per gemeente zal per thema een vergelijking plaatsvinden op concrete standpunten die binnen dat thema passen. Aan de hand van deze thema's kunnen ook de gestelde verwachtingen worden getoetst. De verwachtingen (zie paragraaf 2.4) zijn in twee soorten in te delen: de algemene verwachtingen (OLP's hebben minder sterke links-rechts-tegenstellingen en een pragmatisch programma hebben dat niet geleid wordt door landelijke ontwikkelingen of door een landelijk partijprogramma, focus op plaatselijke problemen en zich sterk maken voor bepaalde demografische of geografische groepen) en de OLP-gebonden verwachtingen (zie schema in paragraaf 2.4), die afhankelijk zijn van het type OLP.

Per gemeente wordt er gekeken in hoeverre de standpunten, onderverdeeld in thema's, terugkomen in de verkiezingsprogramma's van de LALP's en de OLP's in de desbetreffende gemeente. Dit is dus een zeer uitgebreide analyse: per standpunt wordt gekeken of deze terugkomt in één van de verkiezingsprogramma's van de LALP's en de OLP's. Er wordt daarnaast gekeken naar het belang dat de partijen hangen aan een standpunt. Dit belang wordt uitgedrukt in:

- of de partij voor of tegen een standpunt is.
- of de partij een onderwerp/standpunt nadrukkelijk belangrijker vindt dan de overige partijen, dit zal worden uitgelegd in een toelichting bij de analysetabel.

Deze eigenschappen worden meegenomen in een tabel waarin de analyse is af te lezen.

3.4 Thema's en Standpunten

In deze paragraaf worden de keuzes voor de gekozen thema's en standpunten verantwoord.

3.4.1 De Thema's

In deze paragraaf worden de thema's weergegeven waarop de OLP's met de LALP's worden vergeleken. Via deze thema's kunnen, zoals eerder gezegd, ook de verwachtingen aan de hand van de literatuur worden getoetst. De vraag of OLP's meer focussen op lokale thema's en/of specifieke groepen, kan worden afgeleid van alle thema's. Bij de vraag of de OLP's wel of niet een ideologie hebben spelen de thema's ideologie en economie, sociaalbeleid en werkgelegenheid een rol. De thema's die in dit onderzoek zijn meegenomen zijn de meest voorkomende thema's uit de verkiezingsprogramma's. Ik zal per thema een voorbeeld geven

van een standpunt dat er ondervalt. Sommige standpunten kunnen onder meerdere thema's vallen. Daarom deel ik de standpunten van de partijen zo consequent mogelijk, telkens bij hetzelfde thema in. Leidend is hierbij, waar de partijen zelf het standpunt hebben ingedeeld. Sommige thema's bestaan uit meerdere subthema's (bijvoorbeeld Onderwijs, Cultuur en Sport) omdat er anders een onoverzichtelijk lange lijst met thema's komt. De meeste thema's zullen worden behandeld in een analyse tabel (zie daarvoor de volgende paragraaf), een enkel thema zal behandeld worden in de tekst. De thema's zijn:

1. *Ideologie*

Dit thema zal niet worden behandeld in het analyseschema, omdat de ideologie specifiek toebehoort aan een partij. Daarom zal in de tekst aandacht worden besteed aan wat voor ideologie de partijen hangen. Ook kunnen eventuele links-rechts tegenstellingen worden geanalyseerd aan de hand van dit thema.

Een voorbeeld is: *De maatschappij bestaat uit individuen en mensen zijn niet onderdeel van een groep.*

2. *Bestuur en participatie*

Binnen dit thema vallen standpunten die gaan over het gemeentebestuur en burgerparticipatie. Een standpunt dat valt onder bestuur is bijvoorbeeld: *De stadswinkel is ook op zondag open voor basisdiensten (paspoort, parkeervergunning, etc.).*

Een standpunt dat valt onder participatie is bijvoorbeeld: *Iedere wijk moet een eigen bewonersbudget voor bewonersinitiatieven.*

3. *Veiligheid*

Binnen dit thema vallen de standpunten die betrekking hebben op veiligheid. Er is voor gekozen om ook drugsbeleid onder dit thema te laten vallen, omdat de meeste partijen dit ook in hun verkiezingsprogramma doen. Een standpunt is bijvoorbeeld: *Er moet cameratoezicht komen op drukbezochte plekken.*

4. *Verkeer en Vervoer/ Mobiliteit*

Binnen dit thema vallen alle standpunten die betrekking hebben op verkeer, vervoer en mobiliteit zoals, openbaar vervoer, wegeaanleg en verkeergebruik. Een voorbeeld van een standpunt is: *De A4 zuid moet worden aangelegd.*

5. *Milieu/Natuur*

Binnen dit standpunt vallen standpunten aangaande milieu- en natuurzaken. Veel standpunten kunnen soms onder milieuzaken vallen, maar ook onder bijvoorbeeld verkeer, of ruimtelijke ordening. Deze standpunten zullen voornamelijk te vinden zijn onder het thema milieu. Een voorbeeld is: *In Dordrecht moeten oplaadpunten komen voor elektrische auto's en tankstations voor alternatieve brandstoffen.*

6. *Ruimtelijke Ordening/ Wonen*

Binnen dit thema vallen zaken als bouwprojecten en standpunten die betrekking hebben op de leefbaarheid. Voorbeelden zijn: *Er mag niet worden gebouwd in de Zuidpolder.* En: *Oude bedrijfsgebouwen moeten worden opgeknapt.*

7. *Economie en Sociaal beleid en werkgelegenheid*

Dit thema zegt ook iets over de ideologie van een partij. Daarom zal dit thema ook in de tekst worden behandeld. Eventuele rechts-links tegenstellingen kunnen ook uit dit thema worden gehaald. Concrete standpunten die goed te vergelijken zijn zullen worden

geanalyseerd aan de hand van het analyseschema. Een voorbeeld van een standpunt is:
Mensen met een uitkering moeten vrijwilligerswerk doen.

8. *Onderwijs, cultuur en sport*

Onder dit thema vallen eigenlijk meerdere onderwerpen. Hier is voor gekozen omdat veel partijen dit ook doen en de lijst met thema's overzichtelijk te houden. Drie voorbeelden van standpunten die binnen die thema vallen zijn:

* *Er moet meer HBO komen in Dordrecht.*

* *Er moet een nieuwe bioscoop komen.*

* *De Sportboulevard moet verder worden ontwikkeld.*

9. *Overige / Andere concrete punten*

Onder dit thema vallen standpunten die niet kunnen worden ingedeeld bij andere thema's. Voorbeelden zijn:

* *Nieuwkomers krijgen een gratis cursus Nederlands aangeboden en moeten deze verplicht volgen.*

* *Er moet actieve samenwerking zijn met de Drechtsteden.*

* *Er moet een netwerk worden opgezet voor vrijwilligerswerk, mantelzorg en activering.*

3.4.2 Standpunten

In een verkiezingsprogramma worden vele standpunten weergegeven. Er moeten keuzes worden gemaakt welke standpunten er mee worden genomen in de analyse. Het is onmogelijk (vanwege het tijdsbestek van dit onderzoek) en irrelevant om ieder standpunt van een partij mee te nemen in dit onderzoek. Daarom zullen de standpunten die mee worden genomen aan bepaalde eisen moeten voldoen. In deze paragraaf zullen deze eisen van de standpunten en de keuzes voor het selecteren van standpunten worden toegelicht.

Als eerste zal ik een definitie van een standpunt geven. Volgens de Van Dale is een standpunt een zienswijze, mening of opvatting.

De standpunten die zullen van concrete vorm zijn en niet te algemeen. In een verkiezingsprogramma kan staan dat partij X wil dat iedereen gelukkig is. Dit soort standpunten wordt niet meegenomen in de analyse omdat waarschijnlijk iedere partij dit standpunt deelt. Daarnaast moet een standpunt een standpunt ook relevant genoeg zijn om die te vergelijken met andere partijen. Een standpunt als 'er moet een zitbankje komen op het Kerkplein', wordt niet meegenomen omdat dit type standpunt niet relevant is voor een inhoudelijke vergelijking. Zeer specifieke standpunten worden niet meegenomen in de zeer specifieke vorm, behalve als iedere partij er in die specifieke context over praat. Het standpunt 'Er moet een extra parkeergarage komen te midden van de Dorpstraat met 300 plekken en de kleur van de parkeergarage moet paars zijn', zal worden meegenomen als 'er moet een parkeergarage komen in de binnenstad (als de dorpstraat in de binnenstad ligt en eventueel kan het zijn 'in de dorpstraat', als meerdere partijen de straat expliciet benoemen).

Standpunten, met uitzondering van bovenstaande gevallen, worden van OLP's, de onafhankelijke lokale partij, in ieder geval meegenomen mits deze opvallend zijn. Dit omdat zij de basis vormen voor de vergelijking. Om te zien of OLP's op andere thema's focussen of dingen toevoegen, kan alleen als je deze standpunten (met uitzondering van bovenstaande gevallen), meeneemt. Deze standpunten zullen niet altijd in de analysetabel terugkomen, om het overzichtelijk te houden. Maar standpunten van OLP's die concreet en relevant zijn en die niet

in andere programma's terugkeren, zullen worden benoemd in de tekst. Standpunten van LALP's worden meegenomen, mits er meerder LALP's iets over hetzelfde standpunt zeggen, dit omdat er anders een te groot aantal standpunten mee moet worden genomen, dat niet relevant is voor dit onderzoek. Daarnaast zal er in dat geval ook geen sprake meer zijn van een goed overzicht.

3.4.3 De analysetabel

De analysetabel zal per gemeente en per thema worden weergegeven. In deze analysetabel zijn de standpunten per thema terug te vinden, plus het belang dat wordt gehecht door de partijen aan het standpunt. Naast de analysetabel zal een toelichting bij de analysetabel worden gegeven, waarin is terug te vinden waar de analyse van het betreffende standpunt op is gebaseerd en andere zaken die relevant zijn om toe te lichten. Deze toelichtingen worden door middel van voetnoten geplaatst.

Het belang dat een partij aan een standpunt hecht zal als volgt worden weergegeven:

+ : De partij is het eens met het standpunt, het komt voor in het verkiezingsprogramma.

++ : De partij vindt het standpunt duidelijk belangrijker dan de andere partijen.

Dit zal duidelijk worden gemaakt in de toelichting in de voetnoten.

Een partij kan een standpunt belangrijker vinden als:

- er meerdere keren aandacht aan het standpunt wordt besteed.

- het blijkt uit aantallen: een partij wil twee parkeergarages in plaats van één.

- de partij in de tekst duidelijk belang hecht aan het standpunt: een partij is niet alleen voorstander van een samenwerking, de partij wil dat de samenwerking hechter wordt.

- : De partij is het oneens met het standpunt.

-- : Er wordt duidelijk meer belang gehecht aan het standpunt. Dit zal duidelijk worden gemaakt in de toelichting in de voetnoten.

○ : Een partij zegt niets over het standpunt, er wordt dus minder belang gehecht aan het standpunt door het niet op te nemen in het verkiezingsprogramma. Als een partij niets duidelijk zegt over het standpunt (de partij zegt niet voor of tegen het standpunt te zijn), maar het wel op één of andere manier bespreekt, dan zal dit in de toelichting (in de voetnoten) worden weergegeven.

Bij het toekennen van het belang voor een standpunt dient rekening te worden gehouden met politieke keuzes van partijen. Partijen kunnen er voor kiezen bepaalde standpunten niet in hun programma op te nemen, terwijl ze er wel een duidelijke mening over hebben. Op dit punt zegt een verkiezingsprogramma dus niet alles over de inhoudelijke standpunten van een partij. De partij kiest er echter zelf voor welke standpunten er worden gecommuniceerd naar de kiezer. In dit opzicht is het verkiezingsprogramma dus een helder document om de verschillen en overeenkomsten te analyseren tussen OLP's en LALP's.

Hier is een voorbeeld weergegeven van hoe de analysetabel er (per gemeente) uit komt te zien (dit is een voorbeeld en is niet gebaseerd op onderzoek):

Gemeente Sliedrecht					
<i>Thema</i>	<i>Partij</i>				
1. Thema 1 - Veiligheid	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
1.a standpunt 1 (bijv. er moeten beveiligingscamera's komen in het winkelcentrum)	+	-	0	+	+
1.b standpunt 2 enz.	0	-	-	+	+

Naast dit analysetabel zal er dus een toelichting (in de voetnoten) bestaan waarin wordt ingegaan op de analyseresultaten in een tabel.

3.4 Overzicht van de documentenanalyse

Na de documentenanalyse kan duidelijk worden gesteld wat de inhoudelijke verschillen en overeenkomsten zijn en kan er een conclusie worden gegeven betreffende de inhoud en verschillen tussen de OLP en de LALP's per gemeente. Deze conclusie montert verder in wat men over het algemeen kan zeggen over de verschillen en overeenkomsten tussen OLP's en LALP's in de Drechtsteden.

In het volgende schema staat de documentenanalyse stap voor stap aangegeven:

Stap	Onderdeel
Stap 1	Thema's omschrijven.
Stap 2	Standpunten per gemeente onder desbetreffende thema's plaatsen.
Stap 3	Analyseren of deze standpunten wel of niet terugkomen in de verkiezingsprogramma's van de LALP's en de OLP in de desbetreffende gemeente en welke waarde dit heeft.
Stap 4	Aan de hand van de dataschema's analyseren welke standpunten van de LALP's wel/niet terugkomen bij de OLP's.
Stap 5	Analyseren of er bepaalde zaken zijn waar OLP's duidelijk een ander belang aan toekennen dan de LALP's.
Stap 6	De analyse meenemen in een lopende tekst waar de resultaten uit de analysetabel worden opgenomen. Waarnemingen die buiten de analysetabel vallen worden ook meegenomen in de lopende tekst.
Stap 7	Concluderen wat de inhoudelijke verschillen en/of overeenkomsten zijn tussen de OLP en de LALP's per gemeente.
Stap 8	Complete conclusie over de verschillen en/of overeenkomsten tussen OLP's en LALP's in de Drechtsteden.

3.5 Betrouwbaarheid en Validiteit

Een onderzoek behoort zo betrouwbaar en valide mogelijk te zijn. De manier waarop je onderzoek doet en de casus die je onderzoekt zijn van groot belang voor de mate van betrouwbaarheid en validiteit (Van Thiel, 2007: 55). In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek.

3.5.1 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een onderzoek wordt bepaald door de nauwkeurigheid en de consistentie van het onderzoek (Van Thiel, 2007 : 55). Nauwkeurigheid heeft voornamelijk

betrekking op de meetinstrumenten die er gebruikt worden in dit onderzoek. Consistentie heeft betrekking op de herhaalbaarheid van dit onderzoek (Van Thiel, 2007 : 55).

Nauwkeurigheid

De nauwkeurigheid van een onderzoek wordt bepaald door de meetinstrumenten die gebruikt worden in je onderzoek. Deze moeten zo nauwkeurig mogelijk de beoogde variabele meten en deze moeten ervoor zorgen dat er onderscheid kan worden gemaakt tussen verschillende waarden. In dit onderzoek wordt als het ware het inhoudelijke verschil tussen OLP's en LALP's gemeten. De inhoud moet dus zo nauwkeurig worden gemeten aan de hand van een nauwkeurig meetinstrument. De verkiezingsprogramma's verschaffen een nauwkeurig inzicht in wat de inhoud van een partij is. Echter, zoals eerder gezegd, zijn er ook zaken die niet in een verkiezingsprogramma staan, maar waar partijen wel een standpunt over hebben. Dit kan worden gezien als een storingsbron voor de betrouwbaarheid. Partijen kunnen politieke keuzes, vanuit de sociale wenselijkheid, maken om bepaalde standpunten niet in hun verkiezingsprogramma op te nemen (denk hierbij bijvoorbeeld aan bezuinigingen) (Van Thiel, 2007 : 58-59). Deze (stille) inhoud van partijen kan niet worden onderzocht. Maar de partij kiest (zoals eerder gezegd) er zelf voor dit standpunt, of deze inhoud, niet te communiceren naar de burger. Daarom is een verkiezingsprogramma een goede methode om de inhoud van partijen te vergelijken.

Consistentie

De consistentie van een onderzoek gaat om het principe van herhaalbaarheid: onder dezelfde omstandigheden zou dezelfde meting leiden tot dezelfde bevinding. Dit maakt het onderzoek betrouwbaarder (Van Thiel, 2007 : 55). Herhaalbaarheid is vooral een issue als er onderzoek wordt gedaan naar mensen, door middel van bijvoorbeeld interviews. Een persoon kan namelijk veranderlijk zijn in de wijze waarop hij een interviewvraag beantwoordt door de tijd heen (Van Thiel, 2007 : 56). In dit onderzoek is er geen sprake van personen die onderzocht worden, maar van verkiezingsprogramma's. Deze verkiezingsprogramma's van één periode veranderen niet (uit het zelfde jaartal veranderen ze niet). Maar verkiezingsprogramma's worden wel om de zoveel tijd herschreven en vernieuwd. Dit onderzoek zegt dus vooral iets over de periode 2010-2014, maar kan wel leidend zijn voor de toekomst.

Er is echter wel één persoon bij betrokken en dat is de onderzoeker zelf. Ik interpreteer en analyseer de standpunten uit een programma en daardoor kan het zijn dat er onbewust keuzes worden genomen. Door deze keuzes zoveel mogelijk te benoemen, wordt de consistentie van dit onderzoek versterkt. Maar er zullen altijd onbewuste keuzes worden gemaakt, die in een andere tijd anders zouden kunnen worden gemaakt. Dit kan komen door menselijke fouten, onervarenheid, vooroordelen of onverwachte gebeurtenissen. (Van Thiel, 2007 :56) Door het inschakelen van controlemechanismen kunnen deze risico's worden verkleind. Zo vonden er voor dit onderzoek besprekingen plaats met andere onderzoekers die kunnen wijzen op onvolkomenheden. Toch kan het altijd voorkomen dat de consistentie door contextuele gebeurtenissen enigszins verminderd wordt. Hiermee dient rekening te worden gehouden.

3.5.2 Validiteit

Validiteit heeft betrekking op de geldigheid van een onderzoek. Validiteit is te onderscheiden in de interne en externe validiteit. Deze paragraaf behandelt deze twee typen validiteit met betrekking tot dit onderzoek.

Interne validiteit

De interne validiteit geeft aan of de onderzoeker daadwerkelijk onderzocht heeft wat hij/zij wilde onderzoeken. Dit komt vooral voort uit de kwaliteit van de operationalisaties. In dit onderzoek wordt de inhoud van partijen onderzocht. Deze zijn niet door de onderzoeker zelf geoperationaliseerd, maar worden weergegeven door de verkiezingsprogramma's van de onderzochte partijen. Deze verkiezingsprogramma's geven een goede weergave weer van de inhoud van politieke partijen. Echter hebben zij ook eerder genoemde tekortkomingen. Zo zijn ze tijdgebonden en staat niet alles in een verkiezingsprogramma. Toch geldt een verkiezingsprogramma als een goede maatstaf om de inhoud van een partij te bepalen, omdat dit is wat de partij naar de burger wil communiceren. Daarnaast kan het voorkomen dat partijen van standpunt kunnen veranderen door de tijd heen, maar over het algemeen kan worden aangenomen dat partijen voor dezelfde standpunten blijven staan. Hierdoor wordt de interne validiteit van dit onderzoek niet bedreigd.

Externe validiteit

Externe validiteit heeft betrekking op de generaliseerbaarheid van de onderzoeksresultaten. Dit betekent of de uitkomsten van een onderzoek ook gelden voor andere personen, instituties, tijden en plaatsen (Van Thiel, 2007 : 57). In dit onderzoek is er voor gekozen om meerdere cases te onderzoeken (drie gemeenten) om zo tot een hogere generaliseerbaarheid te komen. De drie gemeenten komen daarbij uit één regio waardoor er in ieder geval iets kan worden gezegd over de regio. Maar het kan voorkomen dat de resultaten in Friesland anders zouden kunnen zijn. Daarom zegt dit onderzoek meer over de regio Drechtsteden dan over heel Nederland. Wel kan dit onderzoek als maatstaf voor heel Nederland dienen, daar is echter wel vervolgonderzoek voor nodig. Daarnaast wordt er gekeken naar de verkiezingsprogramma's uit één periode. Omdat (zoals eerder gezegd) standpunten van partijen kunnen veranderen, zegt dit onderzoek voornamelijk iets over de periode 2010-2014. Maar omdat partijen hun standpunten nooit volledig zullen veranderen door de tijd heen, is dit geen groot gevaar voor dit onderzoek.

Hoofdstuk 4 – Achtergronden van de politieke partijen

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de achtergronden van de OLP's die een rol spelen binnen dit onderzoek, dit zal per gemeente apart worden besproken.

Er zal worden ingegaan op het soort OLP: is het een lokalistische partij, een protestpartij of een belangenpartij (zoals in paragraaf 2.4 genoemd). Daarnaast zal een overzicht worden gegeven van de LALP's in dit onderzoek.

4.1 De OLP in de gemeente Dordrecht

In deze paragraaf zal in worden gegaan op de kenmerken en achtergronden van de OLP Beter voor Dordt.

Beter voor Dordt is de grootste partij in de gemeenteraad van Dordrecht. De partij bezet 15 van de 39 raadzetsels in de gemeenteraad (Gemeente Dordrecht, 2011). De partij groeide in 2010 met 9 zetels, in 2006 bezette de partij nog 6 zetels in de gemeenteraad (Schalk, 2010 : 6). Het verkiezingsprogramma van 2010-2014 van Beter voor Dordt is genaamd 'Ook beter voor u' en telt 20 pagina's.

4.1.1 Type partij

De verwachting is dat de mate van verschil tussen een OLP en de LALP's van het type OLP afhangt.

Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan het bestuursmodel en lokale democratie. De partij heeft relatief veel standpunten op het gebied van bestuur en participatie. Ze benadrukken het samenspel tussen bestuur en bevolking (Beter voor Dordt, 2010 : 2) Dit blijkt onder andere uit uitspraken als:

- 'We vinden het zorgelijk te moeten constateren dat een groot deel van de bevolking onvoldoende vertrouwen heeft in het bestuur van de stad en in de wijze waarop de bevolking wordt betrokken bij het beleid. Bij de planvorming rond de bouwplannen in de Zuidpolder is gebleken dat het huidige college geen oog heeft voor het ontbreken van het maatschappelijk draagvlak voor deze ontwikkeling. Juist hier is een goed samenspel tussen bestuur en bevolking essentieel; als het draagvlak voor besluitvorming ontbreekt, dient het beleid te worden bijgesteld. Het bestuur van de stad moet aangeven op welke wijze inspraakprocedures kunnen bijdragen aan het herwinnen van vertrouwen in het stadsbestuur' (Beter voor Dordt, 2010: 2).
- 'Beter Voor Dordt staat voor een stad waarin de burgers echt inspraak hebben. Inspraak bijvoorbeeld via referenda en niet via allerlei lagen van ambtenarij en politiek. Bij elk inspraaktraject moet worden aangegeven welke ruimte er is om plannen aan te passen' (Beter voor Dordt, 2010 : 3).

Omdat Beter voor Dordt vooral de mening van de burger centraal zet in plaats van eigen meningen of standpunten, kan deze vorm van politiekvoeren als a-politiek worden aangeduid, er wordt als het ware ingespeeld op wat er in de praktijk gebeurt. In die zin is de politiek van Beter voor Dordt ook pragmatisch.

Beter voor Dordt benadrukt daarnaast ook de 'karakteristieke eigenschappen' (Beter voor Dordt, 2010 : 1). Beter voor Dordt kan dus worden aangewezen als lokalistische partij.

Of de partij ook voldoet aan de kenmerken van een protestpartij is de tweede vraag. Protestpartijen worden gekenmerkt door hun verzet tegen het gemeentelijk plan en onvrede over het gemeentebestuur. Beter voor Dordt is in ieder geval ontevreden over het gemeentebestuur. Zo stellen zij dat:

‘Gedurende de afgelopen periode is in onze stad een bestuurscultuur ontstaan waarbij vaak niet, te laat of onvoldoende verantwoording werd afgelegd voor het handelen van het dagelijks bestuur van de stad.

De raad werd op cruciale onderdelen informatie onthouden of die informatie kwam veel te laat beschikbaar waardoor twijfel is ontstaan over de transparantie en het democratisch gehalte van het lokale bestuur’ (Beter voor Dordt, 2010 : 1). Beter voor Dordt is dus ontevreden over het gemeentebestuur. Uit het programma blijkt dat er op verschillende punten ook ontevredenheid is met betrekking tot het gemeentelijk plan, maar niet meer dan in andere partijprogramma’s. Beter voor Dordt heeft daarom wel kenmerken van een protestpartij maar kan niet ten volle op die manier worden aangeduid.

Of Beter voor Dordt een belangenpartij is hangt af van de mate waarin de partij zich sterk maakt voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of dorpskernen. Beter voor Dordt besteedt in haar programma zowel aandacht aan jongeren als senioren. Wel maken ze zich vooral sterk voor het behoud van het karakter van de historische binnenstad. Maar de partij kan niet als een echte belangenpartij worden neergezet.

In het volgende schema wordt een overzicht weergegeven.

Beter voor Dordt			
Type partij	Kenmerken	Voorkomen in verkiezingsprogramma	Conclusie
Lokalistische partij	Algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie.	Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan het bestuursmodel en lokale democratie.	Beter voor Dordt is te omschrijven als lokalistische partij. Dit betekent dat de partij waarschijnlijk inhoudelijk zal verschillen op punten als het behoud van karakteristieke eigenschappen en bestuur en participatie.
	A-politiek en pragmatisch.	Beter voor Dordt is a-politiek en voert een pragmatische politiek.	
	Voor behoud eigen karakter gemeente.	Beter voor Dordt is voor het behoud van het eigen karakter van Dordrecht.	
Protestpartij	Verzet tegen gemeentelijk plan.	Beter voor Dordt verzet zich niet nadrukkelijk tegen gemeentelijke plannen.	Beter voor Dordt vertoont kenmerken van een protestpartij, maar kan niet als zodanig worden aangeduid.
	Onvrede over gemeentebestuur.	Beter voor Dordt is duidelijk ontevreden over het gemeentebestuur.	
Belangenpartij	Maakt zich sterk voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of dorpskernen.	Beter voor Dordt maakt zich niet nadrukkelijk sterk voor bepaalde groepen en/of dorpskernen.	Beter voor Dordt kan niet als belangenpartij worden omschreven

Beter voor Dordt kan dus worden omschreven als een lokalistische partij en de verwachting is dat deze partij zich onderscheidt op bestuur en participatie, en het behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente.

4.1.2 Ideologie

Beter voor Dordt benoemt niet nadrukkelijk een eigen ideologie. Wel benoemt de partij waar zij naar streeft: 'Beter Voor Dordt is voor investeringen in duurzaamheid en kwaliteit, het behoud van de karakteristieke eigenschappen van het eiland, de menselijke maat, verbetering van de leefbaarheid in de wijken en een harmonisch bestuursmodel' (Beter voor Dordt, 2010 : 2).

4.2 De OLP in de gemeente Sliedrecht

In deze paragraaf zal in worden gegaan op de kenmerken en achtergronden van de OLP Pro Sliedrecht.

Pro Sliedrecht is de op één na grootste partij in de gemeenteraad van Sliedrecht. De partij bezet 4 van de 19 raadzetsels in de gemeenteraad, de fractie SGP/CU is de grootste met 7 raadzetsels (Schalk, 2011 : 6). De partij groeide in 2010 met 2 zetels, in 2006 bezette de partij nog 2 zetels in de gemeenteraad (Schalk, 2010 : 6). Het verkiezingsprogramma van 2010-2014 van Pro Sliedrecht bestaat uit het programma 'Dwars voor Sliedrecht' en wordt aangevuld door het programma 'Hart voor je dorp aan de rivier', het verkiezingsprogramma uit 2006-2010 dat volgens Pro Sliedrecht nog steeds actueel is (Pro Sliedrecht, 2010). De partij zegt in haar programma van 2010-2014: 'Bij de gemeenteraadsverkiezingen 2006 heeft PRO Sliedrecht een uitgebreid programma gemaakt. Dit programma "Hart voor je dorp" staat nog als een huis. De ideeën van toen zijn nog actueel' (Pro Sliedrecht, 2010 : 1). Het verkiezingsprogramma Dwars voor Sliedrecht telt 7 pagina's, het verkiezingsprogramma 'Hart voor je dorp aan de rivier' telt 13 pagina's.

4.2.1 Type partij

In deze paragraaf zal worden ingegaan op de kenmerken van de verschillende typen OLP's: lokalistische partij, protestpartij en belangenpartij. Als eerste wordt gekeken naar de kenmerken van een lokalistische partij. Dit type partij zou veel aandacht aan het de kwaliteit van het gemeentebestuur besteden en is a-politiek en pragmatisch. Daarnaast besteedt een lokalistische partij veel aandacht aan het behoud van het eigen karakter van een gemeente. Pro Sliedrecht besteedt niet opvallend veel aandacht aan de kwaliteit van het gemeentebestuur of de lokale democratie, een aspect dat bij een lokalistische partij zou passen.

Pro Sliedrecht omschrijft zichzelf als een 'plaatselijke politieke vereniging, die geen binding kent met welke landelijke politieke partij dan ook' (Pro Sliedrecht, 2006 : 1). Dit geeft in zekere zin een a-politiek karakter weer van de partij. Daarnaast staat in het verkiezingsprogramma van de partij het volgende: 'PRO Sliedrecht is onafhankelijk en haar doel is mee te werken aan en te werken voor een Sliedrechtse samenleving waarin sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, leefbaarheid en solidariteit voorop staan' (Pro Sliedrecht, 2006 : 1). Pro Sliedrecht benadrukt de onafhankelijkheid en de plaatselijkheid van de partij, wat wijst op een a-politieke en pragmatische zienswijze.

In het verkiezingsprogramma van Pro Sliedrecht staan veel standpunten en verwijzingen die over het behoud van het eigen karakter van de gemeente gaan. Voorbeelden zijn:

- 'PRO Sliedrecht vindt dat de hoogte van nieuwe bebouwing zich dient te verhouden tot bebouwing in de directe omgeving. (...) Algemeen kan de hoogte van de Hervormde Kerk voor ons dorp dienen als maatstaf. (...) Kortom geen stadse fratsen is ons dorp' (Pro Sliedrecht, 2010 : 3)
- 'Al sinds mensenheugenis is de verbondenheid van ons dorp en het water aanwezig. (...) Een belangrijk deel van onze dorpsse welvaart hebben we ook aan die rivier te danken. Toch stelt PRO Sliedrecht vast dat de Merwede nauwelijks nog verbonden is met ons dorp. De plekken waar je als inwoner bij de rivier kunt komen (en te genieten van de rust of juist de bedrijvigheid) zijn op de vingers van één hand te tellen. (...) De strandjes van weleer zijn er niet meer of niet meer toegankelijk. Plekken om te vissen, je hond eens lekker te laten ravotten in het water een boothelling, wat zou het plezierig zijn om dit weer aan de rivier te vinden. (...) De dijkversterking die op Baanhoek nog moet worden uitgevoerd, biedt (tegenover de Tolsteeg) kansen voor een openbaar terrein, waar het contact met de rivier er weer kan zijn' (Pro Sliedrecht, 2006 : 2).
- 'PRO Sliedrecht is trots op de geschiedenis van ons dorp en daarom bereid om in de komende jaren jaarlijks subsidie te verstrekken aan het Nationaal Baggermuseum nu blijkt dat de inkomsten van het museum (vooral uit nalatenschappen) achterblijven bij wat nodig is om het Sliedrechtse erfgoed in stand te houden' (Pro Sliedrecht, 2006 : 4).

Uit het verkiezingsprogramma blijkt ook de verbondenheid met Sliedrecht heel hoog is. Zo wordt er voordurend verwezen naar 'ons dorp'. Dit is minder het geval bij LALP's.

Pro Sliedrecht vertoont niet opvallend veel kenmerken van een protestpartij. Hoewel Pro Sliedrecht het soms niet eens is met bestaande plannen en/of beleid, is de partij ook voor samenwerking met andere partijen. Zo stelt Pro Sliedrecht in haar verkiezingsprogramma dat 'de fractie zich er sterk maakt om zoveel mogelijk punten uit het programma "HART VOOR JE DORP" tot stand te brengen. Graag in samenwerking met anderen maar als het moet, trekken we de kar ook wel alleen. En soms is dat nodig' (Pro Sliedrecht, 2006 : 1). Pro Sliedrecht is niet te omschrijven als een belangenpartij, want de partij maakt zich niet sterk voor bepaalde demografische groepen of dorpskernen. De partij benadrukt juist de aanwezigheid van verschillende groepen: 'Groepen die verschillen qua leeftijd, opleidingsniveau, werkring, religieuze achtergrond of politieke voorkeuren leven in harmonie met elkaar. Huidskleur, inkomen, zondagse tijdbesteding zijn onderdeel van een rijk palet en niet een bron van potentiële onrust of conflicten. Deze sociale samenhang vindt PRO Sliedrecht heel erg belangrijk. Het zijn volgens ons de kenmerken voor een dorp, weliswaar een groot dorp' (Pro Sliedrecht, 2006 : 1).

In het volgende schema wordt een overzicht weergegeven.

Pro Sliedrecht			
Type partij	Kenmerken	Voorkomen in verkiezingsprogramma	Conclusie
Lokalistische partij	Algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie.	Pro Sliedrecht besteedt niet opvallend veel aandacht aan het bestuursmodel en lokale democratie.	Pro Sliedrecht vertoont de meeste kenmerken van een lokalistische partij. De partij zal kunnen verschillen op standpunten die te maken hebben met het behoud van het eigen karakter van de gemeente.
	A-politiek en pragmatisch.	Pro Sliedrecht is a-politiek en voert een pragmatische politiek.	
	Voor behoud eigen karakter gemeente.	Pro Sliedrecht maakt zich nadrukkelijk sterk voor het behoud van het eigen karakter van Sliedrecht.	
Protestpartij	Verzet tegen gemeentelijk plan.	Pro Sliedrecht verzet zich niet nadrukkelijk tegen gemeentelijke plannen.	Pro Sliedrecht kan niet als een protestpartij omschreven worden.
	Onvrede over gemeentebestuur.	Pro Sliedrecht is niet nadrukkelijk ontevreden over het gemeentebestuur.	
Belangenpartij	Maakt zich sterk voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of dorpskernen.	Pro Sliedrecht maakt zich niet nadrukkelijk sterk voor bepaalde groepen en/of dorpskernen.	Pro Sliedrecht kan niet als belangenpartij worden omschreven

Pro Sliedrecht vertoont de meeste kenmerken van een lokalistische partij en kan dus als zodanig worden omschreven. De verwachting is dat deze partij zich met name onderscheidt op het behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente.

4.2.2 Ideologie

Pro Sliedrecht benadrukt haar 'sociale karakter' in haar verkiezingsprogramma. Zo staat er dat 'PRO Sliedrecht zich sinds haar oprichting (in 1974) heeft ingezet voor mensen met een laag inkomen. Ook de afgelopen periode hebben we voorstellen gedaan om de positie van deze inwoners te verbeteren' (Pro Sliedrecht, 2006 : 10). Ook staat er: 'in "De wereld tussen Wengerde en 't waoter"' staat dat het sociale gezicht van Sliedrecht pluriform, tolerant en vitaal tegelijkertijd is' (Pro Sliedrecht, 2006 : 2). Voor de partij staan de volgende kernwaarden centraal: sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, leefbaarheid en solidariteit (Pro Sliedrecht, 2006 : 1).

4.3 De OLP in de gemeente Papendrecht

In deze paragraaf zal in worden gegaan op de kenmerken en achtergronden van de OLP Papendrecht Algemeen Belang.

Papendrecht Algemeen Belang is de grootste partij in de gemeenteraad van Dordrecht. De partij bezet 5 van de 23 raadzetsels in de gemeenteraad (Schalk, 2010 : 6). De partij groeide in 2010 met 1 zetel, in 2006 bezette de partij nog 4 zetels in de gemeenteraad (Schalk, 2010 : 6). Het verkiezingsprogramma van 2010-2014 van Papendrecht Algemeen Belang (nader te noemen PAB) telt 22 pagina's.

4.3.1 Type partij

Wederom zal in deze paragraaf zal worden ingegaan op de kenmerken van de verschillende typen OLP's: lokalistische partij, protestpartij en belangenpartij. Als eerste wordt gekeken naar de kenmerken van een lokalistische partij. Dit type partij zou veel aandacht aan het de kwaliteit van het gemeentebestuur besteden en is a-politiek en pragmatisch. Daarnaast besteedt een lokalistische partij veel aandacht aan het behoud van het eigen karakter van een gemeente. Zoals eerder genoemd in paragraaf 2.3.3, hebben lokalistische partijen vaak naamsaanduidingen als Algemeen Belang en Gemeentebelangen (Boogers et. al. 2006 : 20). Deze naamsaanduiding komt terug in de naam van de OLP van Papendrecht die 'Papendrecht Algemeen Belang' heet. Als de naam leidend zou zijn voor het type OLP, dan zou je dus verwachten dat PAB een lokalistische partij is.

PAB benoemt ook in haar verkiezingsprogramma onafhankelijk te zijn van andere fracties: 'Als lokale partij is het PAB niet gebonden aan landelijke richtlijnen of dogma's en is er ook regionaal geen afhankelijkheid van wat andere fracties in de Drechtsteden vinden' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 1). Deze opmerking laat zien dat ook PAB een a-politieke partij is die een pragmatische politiek bedrijft: zij laat zich niet leiden door een ideologie van een 'hogere' partij.

De partij besteedt in haar programma veel aandacht aan burgerparticipatie, het is één van de thema's waar de partij de meeste standpunten onder heeft. Dat burgerparticipatie een belangrijke zaak is blijkt ook uit de volgende citaten:

- 'Onze visie: Inwoners van Papendrecht moeten bij het bestuur worden betrokken en zich in het beleid kunnen herkennen' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).
- 'De inwoners zijn opdrachtgever, het bestuur dienend' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).
- 'Niet alleen de procedureel verplichte inspraak achteraf, zoals o.a. bij bestemmingsplannen wettelijk is voorgeschreven, maar vooraf de inwoners bij de planvorming betrekken' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).

Ook met betrekking tot de kwaliteit van het gemeentebestuur benoemt PAB een aantal zaken:

- 'Burgemeester en de wethouders moeten in Papendrecht wonen. Geen wethouders, die als zogenaamde moderne managers op afstand Papendrecht besturen' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).
- 'Openheid van alle functies en nevenfuncties die bekleed worden door college- en gemeenteraadsleden in de Drechtsteden (Geen functionarissen die met "dubbele petten" op zitten)' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).

Hoewel PAB niet opvallend veel aandacht aan de kwaliteit van het gemeentebestuur besteedt, is er in ieder geval wel aandacht voor.

PAB is ook voor het behoud van het karakter van de eigen gemeente. Dit blijkt uit de volgende citaten:

- 'Als plaatselijke politieke partij is het vanzelfsprekend dat het P.A.B. zich inzet voor het behoud van het karakteristieke (= historische) deel van het dijkdorp Papendrecht. Met name het historische dijklint is de identiteitsdrager van Papendrecht als "dorp aan de rivier". Het PAB vindt daarom dat van het weinige wat nog over is van Oud- Papendrecht het dit juist extra belangrijk maakt om dat voor ons nageslacht te behouden' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 7).

- 'P.A.B. vindt het belangrijk dat bij wijziging van bestemmingsplannen extra aandacht en voorlichting wordt gegeven aan het karakteristieke van Papendrecht' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).

PAB vertoont dus alle kenmerken van een lokalistische partij (inclusief naamsaanduiding) en kan worden omschreven als lokalistische partij.

Of de partij ook als protestpartij kan worden omschreven hangt af van de mate waarin de partij haar onvrede uit over het gemeentebestuur en zich verzet tegen het gemeentelijk plan. Uit het verkiezingsprogramma komen deze twee aspecten niet naar voren. Dat PAB niet als protestpartij kan worden beschreven blijkt ook uit het volgende citaat, uit het voorwoord van het verkiezingsprogramma:

'De kwaliteit van leven is in Papendrecht naar onze mening op goed niveau. Een redelijk groene gemeente, goed onderwijs, sporthallen, zwembad, bibliotheek, theater, enz. Nieuwbouwplannen voor sporthallen en zwembad worden ontwikkeld, een nieuw winkelcentrum is opgeleverd. Het is in Papendrecht prettig wonen. Dat moet zo blijven, en waar mogelijk beter worden' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 1).

De laatste vraag is of PAB ook kenmerken vertoont van een belangenpartij. Belangenpartijen komen op voor bepaalde demografische groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of voor bepaalde dorpskernen.

De partij maakt zich niet nadrukkelijk sterk voor bepaalde demografische groepen. De partij zegt in haar verkiezingsprogramma: 'Het PAB werkt al meer dan 25 jaar als vertegenwoordiger van alle inwoners van Papendrecht. Jong of oud, vitaal of beperkt, vermogend of arm' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 1). PAB maakt zich ook niet nadrukkelijk sterk voor bepaalde dorpskernen, maar heeft het wel meermalen over 'het karakteristieke dijklint':

- 'Met name het historische dijklint is de identiteitsdrager van Papendrecht als "dorp aan de rivier"'.
- 'dat open plaatsen (zg. doorzichten) langs de dijk niet bebouwd mogen worden, dan wel onder strikte voorwaarden, zoals versterking van het cultuurhistorische dijklint'.
- 'het opstellen van een dijkvisie met als doel het herstellen en versterken van het historische dijklint'.
- 'het P.A.B. staat voor een gemeentelijk beleid m.b.t. welstand, waarin voor het dijklint het behoud van beeldbepalende, karakteristieke, historisch waardevolle bebouwing als uitgangspunt wordt genomen'.

(Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 7)

Hoewel PAB zich sterk maakt voor het 'karakteristieke dijklint', kan dit niet echt als dorpskern worden omschreven. Deze punten zijn meer een teken dat de partij zich sterk maakt voor het behoud van het eigen karakter van de gemeente. De partij kan dus niet als belangenpartij worden omschreven.

In het volgende schema wordt een overzicht weergegeven.

Papendrecht Algemeen Belang			
Type partij	Kenmerken	Voorkomen in verkiezingsprogramma	Conclusie
Lokalistische partij	Algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie.	PAB besteedt aandacht aan lokale democratie en participatie. Ook het bestuursmodel komt aan de orde, hoewel niet nadrukkelijk.	PAB vertoont de kenmerken van een lokalistische partij en kan ook als zodanig worden omschreven. Dit betekent dat de partij waarschijnlijk inhoudelijk zal verschillen op punten als het behoud van karakteristieke eigenschappen en bestuur en participatie.
	A-politiek en pragmatisch.	PAB is a-politiek en voert een pragmatische politiek.	
	Voor behoud eigen karakter gemeente.	PAB maakt zich nadrukkelijk sterk voor het behoud van het eigen karakter van Sliedrecht.	
Protestpartij	Verzet tegen gemeentelijk plan.	PAB verzet zich niet nadrukkelijk tegen gemeentelijke plannen.	PAB kan niet als een protestpartij omschreven worden.
	Onvrede over gemeentebestuur.	PAB is niet nadrukkelijk ontevreden over het gemeentebestuur.	
Belangenpartij	Maakt zich sterk voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld senioren of jongeren) of dorpskernen.	PAB maakt zich niet nadrukkelijk sterk voor bepaalde groepen en/of dorpskernen. De partij gaat wel meermalen in op het 'karakteristieke dijklint', maar dit kan niet als een dorpskern worden gezien.	PAB kan niet als belangenpartij worden omschreven

PAB kan worden omschreven als een lokalistische partij en de verwachting is dat deze partij zich onderscheidt op bestuur en participatie, en het behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente.

4.3.2 Ideologie

PAB benoemt in haar verkiezingsprogramma een aantal ideologische aspecten:

- 'Het P.A.B. staat voor sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Van belang is dat zoveel mogelijk wordt ingezet op een zelfstandig bestaan voor het individu' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 9).
- 'Van belang is dat zoveel mogelijk wordt ingezet op een zelfstandig bestaan voor het individu waarbij een adequate opleiding en maatschappelijke participatie van groot belang zijn' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 9).

PAB benoemt meermalen het individu in haar verkiezingsprogramma, waaruit kan worden afgeleid dat PAB de maatschappij ziet als een verzameling van individuen in plaats van groepen. Met betrekking tot sociaal beleid zegt de partij het volgende in haar verkiezingsprogramma: 'Er zijn ondanks de welvaart ook mensen die op een laag bestaansniveau moeten leven. Het gaat niet alleen om mensen met een uitkering maar ook om mensen met een betaalde baan. De armoedebestrijding verdient ondanks de welvaart blijvende aandacht met goede regelingen voor de mensen die onder of net boven het bestaansminimum moeten leven. Het P.A.B. ondersteunt regelingen die de doelgroep van de minima ten goede komen, zoals een ruimhartige toepassing van het kwijtscheldingsbeleid en de bijzondere bijstand' (Papendrecht

Algemeen Belang, 2010 : 9).

De partij kan dus ook als een ‘sociale’ partij worden gezien.

4.4 De LALP's

In de drie gemeenten spelen de LALP's PvdA, CDA, VVD, D66, Groenlinks, Christenunie (CU), SGP en de samenwerking SGP/CU een rol. Zij laten zich kenmerken door de ideologie die spreekt uit hun verkiezingsprogramma. In de volgende tabel is te zien wat voor ideologie zij nastreven in de verkiezingsprogramma's.

LALP's in Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht		
LALP	Maakt deel uit van gemeenteraad in:	Ideologie
PvdA	Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht.	De PvdA noemt zich een sociaal democratische partij. Dit kenmerkt zich door: de zwaarste lasten op de sterkste schouders, tolerantie en ieder mens is gelijkwaardig en ieder mens moet gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Daarnaast benoemt de partij dat het soms beter kan zijn om zijn om taken van de gemeente aan de markt over te dragen, maar dat de basistaken van de overheid nooit geprivatiseerd zullen worden.
CDA	Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht.	Het CDA is een christendemocratische partij. De overheid biedt volgens het CDA zorg én activeert om weer mee te gaan draaien in de maatschappij. De Bijbelse boodschap wordt bij het CDA gebruikt als grondslag en inspiratiebron.
VVD	Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht.	De VVD omschrijft zichzelf als een liberale partij. Daarbij hoort zo min mogelijk overheidsbemoedienis. De VVD benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van mensen, waarbij keuzevrijheid belangrijk is. De VVD is voorstander van een markteconomie met oog voor de zwakkeren.
D66	Dordrecht en Papendrecht.	Volgens D66 bestaat de maatschappij uit individuen. Mensen zijn niet onderdeel van een groep. D66 pleit voor internationaal denken en handelen. Daarnaast willen zij prestatie belonen en de welvaart delen.
Groenlinks	Dordrecht en Papendrecht ¹ .	Groenlinks pleit voor herverdeling van inkomens, met de zwaarste lasten op de sterkste schouders. Groenlinks is kritisch ten aanzien van marktwerking en tegen privatisering. De overheid moet ingrijpen daar waar het moet.
CU	Papendrecht.	Voor keuzes baseert de ChristenUnie zich op de liefde van Christus en de Bijbel, waarin leefregels en principes te vinden zijn. Dit is voor de Christenunie een stabiel fundament voor een betrokken bestuur.
SGP	Papendrecht.	De Bijbel, Gods onfeilbaar woord, en de daarop gegronde gereformeerde belijdenisgeschriften zijn het uitgangspunt en in alle opzichten richtinggevend voor de SGP. Iedereen, ook de overheid, is volgens de SGP verantwoordelijk verschuldigd aan God, de Schepper van de hemel en de aarde. De Bijbel geeft richting en houvast, ook in de politiek. De SGP is van mening dat het toepassen van de Bijbelse normen en waarden het best de belangen van alle inwoners behartigt. Het traditionele gezin is voor de SGP de hoeksteen van de samenleving. Een stabiel gezin is volgens de SGP de basis voor het goed functioneren in de maatschappij.

¹ Groenlinks Papendrecht heeft een verkiezingsprogramma waarin 8 speerpunten zijn verwerkt. Op de website van Groenlinks Papendrecht staan er echter 10. Deze twee extra speerpunten zijn meegenomen in de analyse.

SGP/CU	Dordrecht en Sliedrecht.	De SGP/CU vindt dat de gerichtheid op het individu in moet worden geruild voor een visie waarin relaties tussen mensen en groepen van mensen centraal staan. De SGP/CU gaat in haar politiek denken en handelen uit van de Bijbel.
---------------	--------------------------	--

(De ideologie is gebaseerd op de verkiezingsprogramma's van de partijen in de drie gemeenten.)

In de volgende tabel is te zien hoe groot de partijen in de gemeenteraad zijn per gemeente en wat voor winst of verlies zij bij de verkiezingen in 2010 hebben gehaald ten opzichte van 2006.

LALP	Gemeente		
	<i>Dordrecht</i>	<i>Sliedrecht</i>	<i>Papendrecht</i>
PvdA	De PvdA heeft in 2010 6 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 12 zetels in 2006.	De PvdA heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 6 zetels in 2006.	De PvdA heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 6 zetels in 2006.
CDA	Het CDA heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 4 zetels in 2006.	Het CDA heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 2 zetels in 2006.	Het CDA heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 4 zetels in 2006.
VVD	De VVD heeft in 2010 5 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 6 zetels in 2006.	De VVD heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 2 zetels in 2006.	De VVD heeft in 2010 4 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 3 zetels in 2006.
D66	D66 heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 1 zetel in 2006.	n.v.t.	D66 heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 0 zetels in 2006.
Groenlinks	Groenlinks heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 3 zetels in 2006.	n.v.t.	Groenlinks heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 2 zetels in 2006.
CU	n.v.t.	n.v.t.	De CU heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 3 zetels in 2006.
SGP	n.v.t.	n.v.t.	De SGP heeft in 2010 2 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 1 zetel in 2006.
SGP/CU	De SGP/CU heeft in 2010 3 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 3 zetels in 2006.	De SGP/CU heeft in 2010 7 zetels in de gemeenteraad ten op zicht van 7 zetels in 2006.	n.v.t.

(Schalk, 2010 : 6-7)

Alle LALP's beschrijven dus een ideologie in hun verkiezingsprogramma. Van de LALP's heeft voornamelijk de PvdA veel zetels verloren bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 in de Drechtsteden.

Hoofdstuk 5 – De verschillen en overeenkomsten tussen LALP's en de OLP in Dordrecht

In dit hoofdstuk zal worden verteld wat de verschillen en overeenkomsten zijn bij de OLP Beter voor Dordt en de LALP's uit Dordrecht. Dit zal per thema gebeuren. Per thema zal een maximum van tien standpunten in de vorm van een analysetabel worden gepositioneerd. Daarnaast zal een toelichting worden gegeven en een conclusie worden getrokken over het desbetreffende thema. Opvallende gegevens die niet in de analysetabel zijn opgenomen worden ook benoemd. Als laatste zal een algemene conclusie worden gegeven over de verschillen en overeenkomsten tussen LALP's en de OLP in Dordrecht.

5.1 Bestuur en Participatie

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot bestuur en participatie oordelen. Deze analyse is, waar nodig, toegelicht in de voetnoten.

<u>Gemeente Dordrecht</u>							
Thema	Partij						
<i>Thema 1 – Bestuur en Participatie</i>	<i>Bvd</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
1.a Burgers moeten worden betrokken bij het beleid van de gemeente.	+	+	+	+	+	+	+
1.b De drempel voor het burgerinitiatief moet omlaag. ²	+	0	0	-	+	+	0
1.c Bij belangrijke onderwerpen moet een referendum worden georganiseerd. ³	+	0	0	0	0	0	0
1.d Jongeren moeten bij het beleid worden betrokken. ⁴	+	+	0	0	+	+	0
1.e Iedere wijk moet een wijkbudget krijgen voor bewonersinitiatieven.	0	+	0	+	+	+	0
1.f Er moet een democratisch gekozen Drechtraad komen. ⁵	0	0	+	0	+	0	0

² Beter voor Dordt benoemt nadrukkelijk dat de drempel omlaag moet van 'de huidige 1133 naar maximaal 250 ondersteunende handtekeningen' (Beter voor Dordt, 2010 : 3). De PvdA vindt dat kleinschalige bewonersinitiatieven dienen te worden ondersteund door middel van subsidies (PvdA Dordrecht, 2010 : 18). Het CDA vindt dat er een loket voor burgerinitiatieven moet komen, voor ondersteuning (CDA Dordrecht, 2010 : 10). De VVD is een voorstander van burgerinitiatieven, maar deze moeten wel voldoende gedragen zijn: de drempel moet dus niet naar beneden (VVD Dordrecht, 2010).

³ Beter voor Dordt is voorstander van het standpunt. Er moet volgens de partij daarom ook een nieuwe verordening te komen voor het organiseren van een referendum (Beter voor Dordt, 2010 : 3).

⁴ Beter voor Dordt vindt dat er daarbij ook een jongerenadviesraad moet komen (Beter voor Dordt, 2010 : 3). De overige voorstanders benoemen niet expliciet op wat voor manier jongeren bij beleid moeten worden betrokken. De PvdA vindt in ieder geval dat jongeren bij beleid betreffende henzelf altijd moeten worden betrokken (PvdA Dordrecht, 2010 : 13).

⁵ Beter voor Dordt en de PvdA pleiten voor een sterkere positie van de Drechtraad, maar benoemen niet expliciet een democratisch gekozen Drechtraad.

1.g Samenwerking met de Drechtsteden. ⁶	+	+	++	++	+	+	++
--	---	---	----	----	---	---	----

5.1.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan burgerparticipatie, meer dan de overige partijen. Zo heeft Beter voor Dordt ook een aantal specifieke standpunten betreffende participatie zo zegt Beter voor Dordt bijvoorbeeld dat ‘bij activiteiten, festiviteiten en het aantrekken van toerisme in de binnenstad er een goed overleg met bewoners van de binnenstad moet plaatsvinden’ (Beter voor Dordt, 2010 : 8). En: ‘een verruiming van de openingstijden dient in overleg met ondernemers en winkeliers plaats te vinden’ (Beter voor Dordt, 2010 : 12). Dit soort standpunten komt niet of in veel mindere mate voor bij de LALP’s in Dordrecht. Dit is een bevestiging van de verwachting dat lokalistische partijen meer aandacht aan burgerparticipatie zullen besteden.

Daarnaast is opvallend dat Beter voor Dordt haar standpunten concreet maakt door te zeggen op wat voor manier ze denken het standpunt te bereiken. Zo wordt verteld op wat voor manier de drempel voor het burgerinitiatief naar beneden moet, door concrete cijfers te geven. Ook wordt verteld op wat voor manier jongeren bij het beleid moeten worden betrokken: door middel van een jongerenraad en de organisatie van een jongerenjaar.

5.1.2 Conclusie

In de analysetabel is af te lezen dat Beter voor Dordt aandacht besteedt aan dezelfde zaken als de LALP’s. Maar Beter voor Dordt is op enkele manieren aanvullend:

- Beter voor Dordt bespreekt als enige partij een referendum onder de bevolking bij belangrijke onderwerpen in haar verkiezingsprogramma.
- Beter voor Dordt heeft meer standpunten aangaande participatie dan de LALP’s in Dordrecht.
- Beter voor Dordt heeft concretere standpunten met betrekking tot bestuur- en participatie.

Beter voor Dordt is eerder al gepositioneerd als lokalistische partij. Dit soort partijen besteden onder andere veel aandacht aan bestuur en participatie. Dit doet Beter voor Dordt. In die zin is zij onderscheidend van de LALP’s.

5.2 Veiligheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot veiligheid oordelen.

⁶ Alle partijen zijn positief over de samenwerking met de Drechtsteden. VVD, CDA en SGP/CU vinden dat de samenwerking versterkt moet worden.

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 2 – Veiligheid</i>	<i>Bvd</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
2.a Er moet cameratoezicht komen op onveilige plekken. ⁷	+	0	+	+	0	0	+
2.b Bevoegdheden van stadswachten moeten duidelijker worden omschreven.	+	0	0	0	0	0	0
2.c Coffeeshops moeten worden gesloten. ⁸	-	-	+	0	-	0	+
2.d In de omgeving van scholen mogen geen coffeeshops komen. ⁹	+	+	0	+	0	0	+
2.e Hennepkwekerijen moeten worden ontmanteld.	+	0	+	0	0	+	0
2.f Er moet een centraal punt komen om overlast van het Hostel (verslaafdenzorg) te kunnen melden.	0	+	0	0	0	+	0

5.2.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt is de enige partij die aandacht besteedt aan stadswachten. Zo zeggen zij dat: 'bevoegdheden van stadswachten duidelijker moeten worden omschreven' en dat 'stadswachten bij evenementen begeleitend moeten optreden en minder snel bekeuringen moeten uitschrijven' (Beter voor Dordt, 2010 : 3).

5.2.2 Conclusie

Beter voor Dordt is niet opvallend verschillend op het gebied van veiligheid. Er zijn geen standpunten die wél veelvuldig bij de LALP's voorkomen en niet bij beter voor Dordt. Beter voor Dordt onderscheidt zich door een aantal standpunten over stadswachten te hebben, waar de LALP's geen aandacht aan besteden. Maar iedere partij heeft wel een standpunt dat niet in een ander programma voorkomt. Wel zijn er zaken die overeenkomen. Zo besteedt Beter voor Dordt net als de meeste andere LALP's aandacht aan het softdrugsbeleid en aan cameratoezicht.

5.3 Verkeer, Vervoer en Mobiliteit

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot verkeer, vervoer en mobiliteit oordelen.

⁷ De voorstanders van dit standpunt pleiten voor cameratoezicht op plekken waar het onveilig of drukbezocht is.

⁸ Partijen zijn hierover niet eensgezind. Beter voor Dordt is voor handhaving van het aantal coffeeshops, zolang er geen sprake is van overlast (Beter voor Dordt, 2010 : 8). De PvdA is voor de handhaving van het aantal coffeeshops in Dordrecht (PvdA Dordrecht, 2010 : 4). Het CDA is van mening dat coffeeshops moeten worden gesloten (CDA Dordrecht, 2010 : 5) evenals de SGP/CU (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 5). Groenlinks pleit voor gereguleerde verkoop (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 15).

⁹ De VVD vindt dat coffeeshops niet binnen 600 meter van een school mogen worden gevestigd (VVD Dordrecht, 2010). De SGP/CU noemt een afstand van 250 meter (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 5). Beter voor Dordt en PvdA noemen geen afstanden maar zijn het eens met het feit dat coffeeshops niet in de buurt van scholen mogen komen (Beter voor Dordt, 2010 : 5, PvdA Dordrecht, 2010 : 4).

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 3 – Verkeer, Vervoer en Mobiliteit</i>	<i>Bvd</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
3.a Er moeten transferia komen aan de randen van de stad.	+	+	+	0	+	+	0
3.b Er moeten extra parkeergarages komen in de binnenstad. ¹⁰	-	+	++	0	0	+	++
3.c Op de N3 moet een 80km zone komen.	+	0	0	0	+	0	0
3.d De aansluiting van de N3 op de A16 en A15 moet worden verbeterd. ¹¹	+	0	0	+	0	+	+
3.e Beperken van het vervoer van gevaarlijke stoffen door Dordrecht. ¹²	+	+	+	0	+	+	+
3.f Er moet gratis openbaar vervoer zijn voor 65+ers.	+	+	0	0	+	0	0

5.3.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt besteedt aan dezelfde zaken aandacht als de LALP's. Er zijn geen opvallende standpunten die Beter voor Dordt wel heeft en de LALP's niet. Wel is Beter voor Dordt de enige partij die in het verkiezingsprogramma duidelijk maakt tegen de extra parkeergarages in de binnenstad te zijn. Op het gebied van verkeer en vervoer heeft Beter voor Dordt wel veel standpunten met betrekking tot burgerparticipatie zoals: 'Samen met belanghebbenden en wijkbewoners moet er gekomen worden tot een zo goed mogelijke verkeersafwikkeling' (Beter voor Dordt, 2010 : 4-5) en 'burgers moeten minimaal 1X per jaar geïnformeerd moeten worden

¹⁰ Beter voor Dordt is tegen parkeergarages in de binnenstad op de Steegoversloot en het Kromhout in de binnenstad vanwege milieuaspecten (Beter voor Dordt, 2010 : 5). De PvdA is voor één extra parkeergarage in de binnenstad (PvdA Dordrecht, 2010 : 5). Het CDA vindt dat er parkeergarages moeten komen op de Steegoversloot en het Kromhout (CDA Dordrecht, 2010 : 5). Groenlinks vindt dat de openbare ruimte niet ten koste mag gaan aan parkeerruimte, maar noemt niet expliciet dat er wel/geen parkeergarages in de binnenstad mogen komen (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 7). D66 vindt dat er parkeergarages mogen komen op de Steegoversloot en het Kromhout, maar er moet wel strikt worden voldaan aan de voorwaarden (D66 Dordrecht, 2010 : 16). De SGP/CU vindt dat er parkeergarages moeten worden gerealiseerd op het Kromhout en de Steegoversloot (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 21).

¹¹ Beter voor Dordt zegt dat de aansluiting van de wegen op de N3 waar mogelijk moeten worden verbeterd (Beter voor Dordt, 2010 : 5). De VVD vindt dat de aansluiting van de A16 op de N3 verbeterd moet worden (VVD Dordrecht, 2010). D66 streeft naar een lobby voor een betere aansluiting van de N3 op de A16 en de A15 (D66 Dordrecht, 2010 : 16). Ook de SGP/CU streeft naar verbetering van de aansluiting van de N3 op de A16 en de A15 (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 21).

¹² Beter voor Dordt wil dat er naar minder gevaarlijke transportroutes gezocht wordt, bij voorkeur buiten de bebouwde kom (Beter voor Dordt, 2010 : 4). De PvdA wil dat treinen met gevaarlijke stoffen niet meer door de bebouwde kom rijden (PvdA Dordrecht, 2010 : 16). Het CDA wil dat 'het risico van het vervoer van gevaarlijke stoffen per trein dwars door Dordrecht moet worden teruggedrongen' en dat 'het risico van vervoer van gevaarlijke stoffen over de N3 en van de chemische industrie verminderd moet worden' (CDA Dordrecht, 2010 : 6). De VVD heeft het niet expliciet over het vervoer van gevaarlijke stoffen, wel vindt de VVD dat vrachtvervoer dwars door de stad vermeden moet worden (VVD, 2010). Groenlinks is tegen het vervoer van gevaarlijke stoffen door woonwijken (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 13), zo ook D66 (D66, Dordrecht: 9). De SGP/CU wil dat 'de lobby om een alternatief te vinden voor de route gevaarlijke stoffen over het spoor met kracht moet worden voortgezet (SGP/CU, 2010 : 21).

over mogelijke gevolgen van calamiteiten (bij het vervoer van gevaarlijke stoffen)' (Beter voor Dordt, 2010: 4).

5.3.2 Conclusie

Bij het thema Verkeer, Vervoer en Mobiliteit verschilt de inhoud van de standpunten van Beter voor Dordt over het algemeen niet van de LALP's. Op dit punt toont het verkiezingsprogramma van de OLP dus veel overeenkomsten met die van de LALP's. Het enige wat opvalt, is dat Beter voor Dordt verkeerszaken in overleg met bewoners wil bespreken.

5.4 Milieu en Natuur

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot Milieu en Natuur oordelen.

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 4 – Milieu en Natuur</i>	<i>Bvd*</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL**</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
4.a Er moeten voldoende vul/oplaadstations komen voor vervoer met alternatieve brandstoffen.	+	+	0	+	+	+	0
4.b Het Dordtse polderlandschap moet behouden blijven. ¹³	+	0	0	0	0	+	0
4.c De gemeente moet het goede voorbeeld geven in duurzaamheid.	+	0	+	+	+	+	0
4.d Er moet meer worden geïnvesteerd in groen. ¹⁴	+	0	0	0	+	+	0

5.4.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt wil vooral bestaande natuur behouden zoals het Dordtse polderlandschap en de Dordtse parken die een beschermde status dienen te krijgen (Beter voor Dordt, 2010 : 6). Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan milieu en natuur in haar verkiezingsprogramma, maar niet meer dan Groenlinks en D66.

5.4.2 Conclusie

Beter voor Dordt benadrukt het behoud van de 'Dordtse' natuur, wat logisch is, omdat lokalistische partijen veel aandacht schenken aan het behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente. Beter voor Dordt benoemt dat ook in haar verkiezingsprogramma, daar is zij onderscheidend in. Daarnaast besteedt Beter voor Dordt dus veel aandacht aan milieu en natuur, daar is zij echter niet onderscheidend in: Groenlinks en D66 doen dat ook.

¹³ Beter voor Dordt noemt dit expliciet in het verkiezingsprogramma (Beter voor Dordt, 2010 : 6). D66 noemt het minder expliciet maar zegt dat de polders behouden moeten blijven (D66 Dordrecht, 2010 : 6).

¹⁴ Partijen zijn soms explicieter in dit standpunt. Maar deze standpunten zijn wel onder deze noemer geschaard. Beter voor Dordt zegt onder andere dat: 'er een flinke uitbreiding van de oppervlakte bos- en andere beplantingen met (opgaand) houtgewas moet komen' (Beter voor Dordt, 2010 : 6).

5.5 Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot ruimtelijke ordening, wonen en leefbaarheid oordelen.

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid</i>	<i>Bvd</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
5.a Er mag gebouwd worden in de Zuidpolder. ¹⁵	--	0	-	+	--	-	+
5.b Er moet een golfpark komen met villa's. ¹⁶	-	0	0	0	-	-	0
5.c Bedrijfspanen moeten bij lange leegstand als woonruimte worden gebruikt. ¹⁷	+	+	0	0	+	+	0
5.d Er moeten meer woningen in het duurder segment worden gebouwd. ¹⁸	+	-	+	-	0	-	+
5.e Het aantal panden met een beschermd status moet worden uitgebreid.	+	0	0	0	0	0	0
5.f De stortplaats de derde Merwedehaven moet zo snel mogelijk worden gesloten.	+	0	0	0	0	0	0

5.5.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan ruimtelijke ordening en wonen. Meer dan de gemiddelde LALP. Veel standpunten hebben betrekking op het behoud van karakteristieke eigenschappen van Dordrecht zoals: 'Bestaande waardevolle woningen en karakteristieke gebouwen dienen te worden behouden', 'het aantal panden met een beschermd status moet worden uitgebreid' en 'een ontwerp voor nieuwbouw of verbouw in het beschermd stadsgezicht of daarop aansluitend moet zodanig worden uitgevoerd dat het ook past in de omgeving' (Beter voor Dordt, 2010 : 8). Bij bestaande plannen (zoals bouwen in de Zuidpolder,

¹⁵ Beter voor Dordt geeft meerdere keren in haar verkiezingsprogramma aan dat zij tegen bebouwing van de Zuidpolder is. Zo zegt Beter voor Dordt: 'Beter Voor Dordt is mordicus tegen iedere bebouwing van deze polder' (Beter voor Dordt, 2010 : 6). De PvdA geeft niet duidelijk aan of er wel of niet moet worden gebouwd, in het verkiezingsprogramma staat: 'Bij sommige grote projecten, zoals (...) de Zuidpolder, moeten we nog eens goed moeten kijken naar wat mogelijk is' (PvdA Dordrecht, 2010 : 8). Volgens het CDA is er 'geen noodzaak om tot bebouwing van de Zuidpolder over te gaan' (CDA Dordrecht, 2010 : 6). De VVD is voor bouwen in de Zuidpolder, 'indien het noodzakelijk is om voor een goede mix van woningen stadsuitbreiding te realiseren' (VVD Dordrecht, 2010). Groenlinks is tegen bouwen in de Zuidpolder en zegt dat ook meerdere malen in haar verkiezingsprogramma zo zegt zij het volgende: "Genoeg is genoeg!" Deze uitspraak tegen de bebouwing van de Zuidpolder steunt GroenLinks volledig' (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 7). Volgens D66 is er aan bebouwing in de Zuidpolder 'geen behoefte' (D66 Dordrecht, 2010 : 6). SGP/CU is voor het bouwen in de Zuidpolder (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 16).

¹⁶ Dit plan wordt ook wel het Belthurepark genoemd.

¹⁷ Het CDA benoemt wel dat oude bedrijven dienen te worden opgeknapt, maar geeft niet aan dat oude (leegstaande) bedrijven moeten worden gebruikt als woonruimte (CDA Dordrecht, 2010 : 13), dit is hetzelfde geval bij de VVD (VVD Dordrecht, 2010).

¹⁸ De PvdA zegt het volgende in haar verkiezingsprogramma: 'In alle wijken moet ruimte zijn voor sociale woningbouw, duurdere woningen, seniorenwoningen, groepswoningen en jongerenhuisvesting'(PvdA Dordrecht, 2010 : 16). De VVD vindt dat 'bij de discussie over de woningbehoefte uitgegaan moet worden van het gemiddeld landelijk woningprofiel' (VVD Dordrecht, 2010). D66 heeft het in haar programma nergens over woningen in het duurder segment: wel dat er meer eensgezins-, senioren- en jongerenwoningen moeten komen.

bouwen van een golfpark met villa's), valt op dat Beter voor Dordt tegen is, maar andere LALP's zijn dit ook, dus op dat punt verschilt Beter voor Dordt niet van de LALP's.

5.5.2 Conclusie

Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan het behoud van karakteristieke eigenschappen van panden en stadsgezichten dan de LALP's. Verder is Beter voor Dordt tegen bestaande plannen van bebouwing, maar dat zijn sommige LALP's ook. In dat opzicht is er dus geen verschil. Het feit dat Beter voor Dordt aandacht besteedt aan het behoud van karakteristieke eigenschappen, past in beeld van een lokalistische partij.

5.6 Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot economie, sociaal beleid en werkgelegenheid.

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 6 – Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid</i>	<i>Bvd</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
6.a Er moet een zondagsopenstelling voor winkels komen. ¹⁹	+	0	0	0	0	+	-
6.b De stijging van lokale tarieven moeten beperkt worden tot de inflatiecorrectie. ²⁰	+	0	+	0	0	+	+
6.c Er moet één loket komen voor alle doelgroepen. ²¹	+	-	-	-	0	-	-
6.d Er moet voorlichting en hulp zijn m.b.t. schuldhulpverlening.	+	+	+	0	+	+	0
6.e Het toerisme moet worden bevorderd.	+	+	0	0	0	+	0
6.f Er moet een begeleidingstraject zijn voor mensen met een uitkering.* ²²	+	+	+	+	+	0	+

¹⁹ Voor Beter voor Dordt is de zondagsopenstelling geen punt van discussie en mag het worden doorgevoerd, dit moet wel in overleg met ondernemers en winkeliers plaatsvinden (Beter voor Dordt, 2010 : 12). De PvdA vindt wel dat de winkels vaker open moeten, maar zegt niets over een zondagsopenstelling (PvdA Dordrecht, 2010 : 8).

²⁰ De VVD vindt wel dat de legeskosten niet hoger als kostendekkend mogen zijn (VVD Dordrecht, 2010).

²¹ De PvdA pleit voor het ondernemersloket (PvdA Dordrecht, 2010 : 7) evenals de VVD die daarnaast ook nog een WMO-loket noemt (VVD Dordrecht, 2010). Het CDA vindt dat er naast een ondernemersloket ook een non-profit loket moet komen (CDA Dordrecht, 2010 : 10). De SGP/CU heeft het over een bedrijvenloket, een ondernemersloket en een WMO-loket (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 13,19). D66 heeft het over een WMO-loket (D66 Dordrecht, 2010 : 18).

²² Beter voor Dordt zegt hierover: Mensen met een uitkering moeten niet zomaar in re-integratietrajecten gestopt worden maar met maatwerk naar de arbeidsmarkt of maatschappelijke dienstverlening worden geleid (Beter voor Dordt, 2010 : 15). De PvdA zegt het volgende: 'werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden moeten worden geholpen om op een andere manier in de maatschappij mee te doen door middel van scholing en cursussen' (PvdA Dordrecht, 2010 : 11). Het CDA noemt het volgende in haar verkiezingsprogramma: 'Iedereen die kan werken moet maximaal geholpen en aangespoord worden om een betaalde baan te hebben om een eigen inkomen te genereren. Waar nodig wordt geholpen met (om)scholing en met het leren van de Nederlandse taal' (CDA Dordrecht, 2010 : 12). De VVD zegt het volgende: 'mensen die actief zijn tijdens hun uitkering moeten worden gesteund door middel van korte bijscholingen en trainingen die aansluiten op de vraag van de arbeidsmarkt' (VVD Dordrecht, 2010). Groenlinks vertelt in haar verkiezingsprogramma dat: 'uitkeringsgerechtigden en werklozen zeggenschap dienen te krijgen door hen meer verantwoordelijkheid te geven via een persoonsgebonden budget (PGB) om advies en

6.g Minimuminkomens worden van bepaalde lasten vrijgesteld.	+	o	o	o	+	o	+
---	---	---	---	---	---	---	---

* Hoewel bijna alle partijen hier een standpunt over hebben, vullen zij dit verschillend in, zie de toelichting in de voetnoot voor hoe zij dit invullen.

5.6.1 Opvallende zaken

Bijna iedere partij heeft een uitgebreid katern in het verkiezingsprogramma gericht op economie, sociale zekerheid en werkgelegenheid. Uit dit katern blijkt ook mede de ideologie van een partij. Iedere partij noemt wel een standpunt dat niet terugkomt in andere verkiezingsprogramma's. Dit is ook het geval bij Beter voor Dordt. Opvallend is wel dat Beter voor Dordt als enige in haar verkiezingsprogramma streeft naar één loket. Als men naar de analysetabel kijkt zou de partij het meest richting D66 denken op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid, maar omdat veel standpunten niet zijn opgenomen in de analysetabel kan dat niet als een feit worden geconstateerd.

5.6.2 Conclusie

Alle partijen besteden aandacht aan het thema economie, sociaal beleid en werkgelegenheid. Beter voor Dordt doet dit niet meer of minder dan de LALP's. Beter voor Dordt besteedt wel vaker aandacht aan sociale zaken (bijvoorbeeld kwijschelden van lokale lasten bij minimuminkomens) dan de VVD en het CDA doen. Wat dat betreft helt Beter voor Dordt meer naar het links-sociale politieke veld. Er zijn echter geen grote verschillen aan te duiden tussen Beter voor Dordt an sich en de LALP's.

5.7 Onderwijs, Cultuur en Sport

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot onderwijs, cultuur en sport.

scholing in te kopen' (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 9). De SGP/CU zegt dit: 'er wordt op toegezien dat reïntegratietrajecten goed functioneren en het gewenste resultaat opleveren' (SGP/CU Dordrecht, 2010 : 11).

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
<i>Thema 7 – Onderwijs, Cultuur en Sport</i>	<i>BvD</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP /CU</i>
7.a Er moet meer hoger onderwijs (HBO) naar Dordrecht komen.	+	+	+	+	+	+	+
7.b Er moet worden geïnvesteerd in leerwerkbedrijven.	0	+	0	0	0	+	0
7.c Er moet een nieuwe bioscoop komen	+	+	+	+	+	+	0
7.d Het Energiehuis moet uitgroeien tot cultuurcentrum. ²³	+	+	0	+	+	0	+
7.e Er moet een Drechtstedenpas komen. ²⁴	+	+	0	0	0	+	0
7.f Er moeten meer uitgaansmogelijkheden komen. ²⁵	+	+	+	+	+	+	0
7.g De lokale omroep moet financieel worden gesteund door de gemeente. ²⁶	+	0	0	+	-	0	+
7.h Topsport moet financieel worden gestimuleerd.	-	+	0	0	0	0	-
7.i Het Wantijbad moet behouden blijven.	+	0	+	0	+	0	0

5.7.1 Opvallende zaken

De LALP's gezamenlijk hebben op het gebied van onderwijs, cultuur en sport niet veel standpunten die Beter voor Dordt niet in het programma heeft staan. Natuurlijk heeft iedere partij een aantal unieke standpunten. Beter voor Dordt heeft echter wel een aantal specifiek unieke standpunten m.b.t. cultuur die nergens bij de LALP's voorkomen. Deze hebben wederom te maken met 'Dordtse eigenschappen'. Het gaat hierbij over standpunten als:

- Er dient meer aandacht te komen voor de Dordtse en regionale beroepsgroep van beeldend kunstenaars.
- Voor lokale en regionale beeldend kunstenaars moet een expositieruimte komen waar men het gehele jaar door kunstwerken kan tonen.
- Bij evenementen moeten Dordtse en regionale ondernemers betrokken zijn.

²³ D66 zegt dat stichting Bibelot (een ander cultureel centrum) moet uitgroeien tot regionaal cultureel centrum (D66 Dordrecht, 2010 : 7).

²⁴ Beter voor Dordt zegt hierover dat met deze Drechtstedenpas inwoners van de Drechtsteden met een minimum inkomen korting krijgen op voorzieningen op cultuur- en sportgebied. De PvdA vindt dat er een Drechtstedenpas moet komen voor iedereen (PvdA Dordrecht, 2010 : 19). D66 zegt dat deze pas korting biedt op bibliotheek, museum, sport en cultuur en dat er een reductie is op de aanschafprijs voor minimuminkomens, 65+ en studenten (D66 Dordrecht, 2010 : 11).

²⁵ Beter voor Dordt en de VVD willen dat er specifiek voor jongeren meer uitgaansgelegenheden komen.

²⁶ Beter voor Dordt wil dat RTV-Dordrecht in 'staat moet worden gesteld om een kwaliteitsslag te maken waaraan dan ook de regio een bijdrage dient te leveren' (Beter voor Dordt, 2010 : 18). De lokale omroep moet volgen de VVD 'financiële steun krijgen van de gemeente', maar 'de lokale omroep dient ook zelf voor financiële middelen te zorgen door het uitzenden van reclame en het maken van producties voor gemeenten en instellingen in de Drechtsteden' (VVD Dordrecht, 2010). Groenlinks zegt dat 'RTV Dordrecht moet investeren in de eigen kwaliteit en vervolgens de samenwerking moet zoeken met de andere regionale omroepen en RTV Rijnmond' (Groenlinks Dordrecht, 2010 : 11). De SGP/CU vindt dat 'een financiële bijdrage aan de lokale omroep niet moet worden afgewezen, maar dat de omroep vooral zelf actief dient te zijn in het verwerven van inkomsten' (SGP/CU, 2010 : 11).

- Er moet zo mogelijk in de Bankastraat een Cees Buddingh-huis of een Cees Buddingh route komen met teksten en beeldende kunst. (Cees Buddingh is een Dordtse kunstenaar)
(Beter voor Dordt, 2010 : 17-18)

5.7.2 Conclusie

Op het gebied van onderwijs en sport zijn er geen opvallende verschillen te zien tussen Beter voor Dordt en de LALP's. Op het gebied van cultuur is er een verschil te zien: Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan 'Dordtse' cultuur, hierin is Beter voor Dordt uniek.

5.8 Overige

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten oordelen die niet binnen de andere thema's passen.

Gemeente Dordrecht							
Thema	Partij						
Thema 8 – Overige	Bvd	PvdA	CDA	VVD	GL	D66	SGP /CU
8.a Nederlands leren is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering. ²⁷	+	0	0	+	0	0	0
8.b Inburgeringscursussen zijn verplicht.	+	+	+	+	0	0	0
8.c Er moet internationale samenwerking zijn met zustersteden. ²⁸	+	0	+	0	+	0	+

5.8.1 Opvallende zaken

Beter voor Dordt deelt standpunten op het gebied van immigratie met de VVD. Daarnaast zijn ze wel voor internationale samenwerking, maar moet het beperkter.

5.8.2 Conclusie

Beter voor Dordt is een partij die net als de meeste LALP's aandacht besteedt aan het integratiedebat. Daarin nemen zij stellingen in die overeenkomen met die van de VVD. Er zijn verder geen onderwerpen die zeer verschillend of overeenkomstig zijn tussen Beter voor Dordt en de LALP's.

5.9 Conclusie Dordrecht

In deze paragraaf zal een conclusie worden gegeven met betrekking tot de vragen

- Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen de OLP Beter voor Dordt en de LALP's? en
- Wat zijn de inhoudelijke overeenkomsten tussen de OLP Beter voor Dordt en de LALP's?

²⁷ Zowel Beter voor Dordt als VVD vinden dat je Nederlands moet leren voordat je een uitkering mag ontvangen in de bijstand (Beter voor Dordt, 2010 : 17, VVD Dordrecht, 2010). D66 vindt wel dat er een tegenprestatie verwacht mag worden van mensen in de bijstand (D66 Dordrecht, 2010 : 11).

²⁸ Beter voor Dordt is voor samenwerking met een beperkt aantal zustersteden, zij zegt hierover: 'Internationale samenwerking is er met de partnersteden van Dordrecht zoals Bamenda, Hastings, Recklinghausen, Varna en Dordrecht. (Zuid Afrika) We willen een discussie over de resultaten van deze samenwerkingsverbanden en op basis daarvan de samenwerking met een beperkt aantal partnersteden voortzetten' (Beter voor Dordt, 2010 : 19)

Daarnaast zal worden ingegaan op wat voor manier de representatiefunctie een rol speelt.

5.9.1 De verschillen

Er zijn een aantal verschillen te benoemen tussen de OLP Beter voor Dordt en de LALP's uit Dordrecht:

- Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan bestuur- en participatiezaken.

Beter voor Dordt besteedt een uitgebreid gedeelte van haar verkiezingsprogramma aan bestuur- en participatie, meer dan de overige LALP's. Ook bij andere thema's komen participatiestandpunten vaker terug.

Beter voor Dordt werd neergezet als een lokalistische partij waarbij verwacht werd dat er op het punt van bestuur- en participatievraagstukken verschil zou zijn met de LALP's. Deze verwachting is uitgekomen.

- Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan karakteristieke eigenschappen van Dordt.

Beter voor Dordt besteedt veel aandacht aan het behoud van karakteristieke eigenschappen.

Dit was ook te verwachten, omdat Beter voor Dordt als lokalistische partij werd neergezet.

Lokalistische partijen besteden meer aandacht aan karaktereigenschappen van een gemeente.

5.9.2 De overeenkomsten

Geen enkele partij komt exact overeen met elkaar. Toch besteden veel partijen aandacht aan de zelfde zaken binnen een thema. Bij veel thema's (met uitzondering van Bestuur en Participatie, Ruimtelijke Ordening en Wonen en Cultuur) was dit voor Beter voor Dordt ook het geval.

Als naar de analysetabellen gekeken wordt dan vertoont de volgende tabel de aantallen waarin een LALP hetzelfde standpunt deelde als Beter voor Dordt (de **O's** niet meegerekend)

Partij	Aantal zelfde standpunten
PvdA	19
CDA	16
VVD	15
Groenlinks	24
D66	22
SGP/CU	14

Uit de tabel is af te lezen dat, van de standpunten die zijn opgenomen in de analysetabellen, Groenlinks de meeste standpunten deelt met Beter voor Dordt, gevolgd door D66. Dit is opvallend omdat Groenlinks en D66 over het algemeen politiek redelijk dicht bij elkaar liggen. Hieruit kan worden afgeleid dat Beter voor Dordt vergelijkingen vertoont met partijen als Groenlinks en D66.

5.9.3 Representatie Dordrecht

De uitkomsten zeggen iets over de representatiefunctie. Het feit dat Beter voor Dordt meer aandacht besteedt aan burgerparticipatie, zou kunnen betekenen dat Dordtenaren zich dus beter voelen gerepresenteerd door Beter voor Dordt, hoewel hier nog wel een vervolgstudie voor nodig is. Daarnaast kan het ook zijn dat het feit dat Beter voor Dordt zich vaak uitspreekt over karaktereigenschappen van Dordrecht een gevolg heeft voor de representatie:

Dordtenaren voelen zich hiermee verbonden en voelen zich met name door standpunten op dit gebied gerepresenteerd. Beter voor Dordt representeert andere standpunten en belangen op het gebied van bestuur en participatie, ruimtelijke ordening en wonen en cultuur. Dit kan een reden zijn waarom Beter voor Dordt de grootste partij is in de gemeenteraad van Dordrecht.

Hoofdstuk 6 – De verschillen en overeenkomsten tussen LALP's en de OLP in Sliedrecht

Dit hoofdstuk vertelt wat de verschillen zijn tussen en overeenkomsten zijn met de OLP Pro Sliedrecht en de LALP's uit Sliedrecht. Dit zal per thema gebeuren. Per thema zal een maximum van tien standpunten in de vorm van een analysetabel worden gepositioneerd. Daarnaast zal een toelichting worden gegeven en een conclusie worden getrokken over het desbetreffende thema. Opvallende gegevens die niet in de analysetabel zijn opgenomen worden ook benoemd. Als laatste zal een algemene conclusie worden gegeven over de verschillen tussen en overeenkomsten met de LALP's en de OLP in Sliedrecht.

6.1 Bestuur en Participatie

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot bestuur en participatie oordelen.

Deze analyse is, waar nodig, toegelicht in de voetnoten.

Gemeente Sliedrecht					
Thema	Partij				
<i>Thema 1 - Bestuur en Participatie</i>	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
1.a Bij plannen en nieuwbouwprojecten moeten bewoners worden betrokken.	+	+	0	+	+
1.b De wijkplatforms moeten worden gestimuleerd.	+	+	+	+	+
1.c Samenwerking met de Drechtsteden. ²⁹	-	-	+	+	+
1.d Samenwerking met buurgemeente Hardinxveld-Giessendam.	0	0	+	+	+
1.e Er moet meer ruimte komen voor bewonersinitiatieven. ³⁰	0	+	0	0	+

6.1.1 Opvallende zaken

Als Pro Sliedrecht een lokalistische partij zou zijn dan zou de partij veel aandacht besteden aan bestuur- en participatievraagstukken. Nu besteedt Pro Sliedrecht er wel redelijk veel aandacht

²⁹ Pro Sliedrecht is niet fel tegen samenwerking met de Drechtsteden, maar vindt dat het minder kan. In het verkiezingsprogramma staat: 'Net als een ruime meerderheid van onze inwoners is PRO Sliedrecht nog niet overtuigd van de voordelen van de regionale samenwerking in de Drechtsteden. (...)Uitgangspunt voor PRO Sliedrecht is: lokaal wat lokaal kan, regionaal wat nodig is en waar dat een duidelijke meerwaarde oplevert in de vorm van een efficiënter bestuur en betere resultaten(...)PRO Sliedrecht vindt dat pas sprake kan zijn van verdere regionale samenwerking na grondige evaluatie en als daarbij voor onze inwoners de voordelen klip en klaar inzichtelijk zijn gemaakt' (Pro Sliedrecht, 2010 : 4). Ook de PvdA is kritisch ten aanzien van de samenwerking met de Drechtsteden, de PvdA zegt: 'De Drechtsteden-samenwerking gaat te hard en kost teveel geld. We hevelen pas meer taken over naar de Drechtsteden als: Dat niet ten koste gaat van de dienstverlening aan onze eigen bewoners; Sliedrecht zeggenschap blijft houden over die taken; Het concreet aantoonbaar besparingen oplevert' (PvdA Sliedrecht, 2009 : 1).

³⁰ Pro Sliedrecht benoemt in haar programma van 2006 wel 'dat binnen 1½ jaar de raad een voorstel krijgt, waarin het burgerinitiatief wordt geregeld' (Pro Sliedrecht, 2006 : 5).

aan, maar niet meer dan de andere partijen. Vooral de VVD en de SGP/CU besteden veel aandacht aan dit type vraagstukken. Opvallend is wel dat Pro Sliedrecht veel aandacht besteed aan participatie als het gaat om bouwplannen. De partij herhaalt meerdere keren in haar programma's dat dit in samenspraak moet gebeuren met bewoners en betrokkenen. De partij is wel de enige partij die in haar programma benoemt dat jongeren zeggenschap moeten krijgen over de zorg van hun eigen voorzieningen (Pro Sliedrecht, 2010 : 5).

6.1.2 Conclusie

Hoewel Pro Sliedrecht aandacht besteedt aan bestuur- en participatievraagstukken is dit niet meer dan de LALP's uit deze gemeente. Sommige LALP's besteden er zelfs nog meer aandacht aan (VVD en SGP). De partij is daarom nog wel een lokalistische partij te noemen, alleen onderscheidt zij zich op dit punt niet van de LALP's. Wel besteedt Pro Sliedrecht veel aandacht aan participatie rondom bouwprojecten, wat wel kenmerkend is voor een lokalistische partij.

6.2 Veiligheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot veiligheid oordelen.

<i>Thema</i>	Gemeente Sliedrecht				
	<i>Partij</i>				
<i>Thema 2 - Veiligheid</i>	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
2.a Er moeten extra agenten worden ingezet. ³¹	+	+	+	+	0
2.b De coffeeshop moet worden gesloten.	0	0	+	0	+
2.c Cameratoezicht op onveilige plekken. ³²	0	-	0	+	+
2.d Bij schade moeten de kosten op de dader worden verhaald.	0	0	+	+	+

6.2.1 Opvallende zaken

Opvallend is dat Pro Sliedrecht in verhouding met de LALP's erg weinig standpunten noemt met betrekking tot veiligheid. In het (volgens de partij nog altijd actuele) verkiezingsprogramma uit 2006 wordt überhaupt niet ingegaan op het thema. In het laatste verkiezingsprogramma uit 2010 wordt er ook niet veel aandacht aan besteed.

³¹ Pro Sliedrecht vindt dat 'als suswachten onvoldoende zijn voor het handhaven van de veiligheid, er op kosten van de gemeente extra politie moet worden ingezet' (Pro Sliedrecht, 2010: 1). De SGP/CU vinden dat de fysieke aanwezigheid van de politie beter kan (SGP/CU Sliedrecht, 2010 : 8), maar benoemen niet specifiek dat er meer agenten op straat moeten komen.

³² De PvdA is voorstander van meer blauw op straat en zegt daarbij: 'menselijke ogen en oren in plaats van camera's' (PvdA, 2009 : 2).

6.2.2 Conclusie

Pro Sliedrecht besteedt minder aandacht aan veiligheid dan de LALP's in Sliedrecht. Dit is opvallend omdat veiligheid een thema is waar over het algemeen veel aandacht aan wordt geschonken in de verkiezingsprogramma's uit dit onderzoek.

6.3 Verkeer, Vervoer en Mobiliteit

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot verkeer, vervoer en mobiliteit oordelen.

Gemeente Sliedrecht					
Thema	Partij				
<i>Thema 3 – Verkeer, vervoer en Mobiliteit</i>	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
3.a De 30 km/h zones moeten beter worden gehandhaafd.	+	0	0	0	+
3.b De fietsroute van oost naar west moet (verder) worden ontwikkeld.	+	0	+	0	0
3.c Fietsers moeten voorrang krijgen op rotondes. ³³	+	0	+	0	0
3.d Er moeten meer fietsenstallingen komen.	+	+	+	+	+
3.e Fietsen moet meer gestimuleerd worden. ³⁴	+	+	+	-	+
3. f Betaald parkeren in het centrum is een optie.	0	+	0	-	0

6.3.1 Opvallende zaken

Over het algemeen zijn veel standpunten van Pro Sliedrecht ook terug te vinden in standpunten van LALP's. Pro Sliedrecht heeft in haar verkiezingsprogramma echter wel veel standpunten met betrekking tot fietsers. Opvallend is ook dat Pro Sliedrecht het volgende benoemt in haar verkiezingsprogramma:

'We weten dat binnen ons dorp een afdeling van de Fietsersbond actief is en dat door de leden suggesties zijn gedaan voor de verkiezingsprogramma's. PRO Sliedrecht heeft ondanks hun verzoek geen afzonderlijke fietsparagraaf in "Hart voor je dorp" opgenomen. PRO Sliedrecht is overigens graag bereid om de concrete suggesties te betrekken bij besluiten over het verkeer in Sliedrecht' (Pro Sliedrecht, 2006 : 12-13). Hoewel er dus geen aparte paragraaf voor fietsers in het verkiezingsprogramma is opgenomen, is er nog wel veel aandacht voor fietser. Wellicht komt dit door invloed van de fietsersbond op de partij.

³³ De SGP/CU vindt dat 'de keuze voor wel of geen voorrang voor fietsers op rotondes vooral bepaald dient te worden door de verkeersveiligheid' (SGP/CU Sliedrecht, 2010 : 12).

³⁴ Pro Sliedrecht vindt dat zowel de fietser als de voetganger voorrang krijgen in het verkeersbeleid (Pro Sliedrecht, 2010 : 1). De VVD is van mening dat men zelf bepaalt men gaat lopen, fietsen, de auto neemt of gebruik maakt van bus trein of taxi. Auto's moeten rijden, doorstroming bevordert de luchtkwaliteit. Een vlotte doorstroming van alle verkeerssoorten is beter voor de mens en het milieu (VVD, 2010 : 2).

6.3.2 Conclusie

Hoewel bijna alle partijen (behalve de VVD) standpunten hebben over fietsen, heeft Pro Sliedrecht opvallend meer standpunten over fietsen. Dit kan komen door invloed van de fietsersbond.

6.4 Milieu en Natuur

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot milieu en natuur oordelen.

Gemeente Sliedrecht					
Thema	Partij				
<i>Thema 4 – Milieu en Natuur</i>	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
4.a Waar groen verdwijnt, moet dit worden gecompenseerd.	0	0	0	+	+
4.b De gemeente heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van milieu.	+	+	+	0	+
4.c De luchtkwaliteit moet worden verbeterd.	+	0	+	0	+
4.d De vuilstort de Derde Merwedehaven moet worden gesloten. ³⁵	+	+	0	+	0

6.4.1 Opvallende zaken

Pro Sliedrecht besteedt niet meer of minder aandacht aan milieu dan de gemiddelde LALP en heeft geen opvallende standpunten die verschillen van de LALP's. Wel maakt Pro Sliedrecht zich meerdere keren sterk voor het sluiten van de vuilstort de Derde Merwedehaven, maar er zijn ook LALP's die dit doen.

6.4.2 Conclusie

Op het gebied van milieu zijn er geen opvallende verschillen tussen de OLP Pro Sliedrecht en de LALP's uit Sliedrecht. Er zijn wel standpunten die overeenkomen.

6.5 Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot ruimtelijke ordening, wonen en leefbaarheid oordelen.

³⁵ Het CDA benoemt niet het sluiten van de Derde Merwedehaven in haar verkiezingsprogramma maar zegt dat: 'er men in Drechtstedenverband en op provinciaal niveau tot afspraken moet komen die moeten leiden tot vermindering en beëindiging van de milieuoverlast aan de overzijde van de Merwede' (CDA Sliedrecht, 2010 : 3). De SGP/CU benoemt evenmin sluiting en streeft naar 'een integrale benadering van de overlast' (SGP/CU, 2010 : 27).

Gemeente Sliedrecht					
Thema	Partij				
<i>Thema 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid</i>	<i>Pro Sliedrecht</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>SGP/CU</i>
5.a Er moet geen extreme hoogbouw meer komen in Sliedrecht. ³⁶	+	+	+	-	-
5.b De bouwproductie moet omhoog. ³⁷	+	-	-	+	+
5.c Aan de rivier bij 'Het Plaatje' mogen alleen watergebonden bedrijven zich vestigen.	+	O	+	+	+
5.d Er mogen woningen worden gebouwd aan de noordelijke kant van de spoorlijn.	-	-	+	+	O
5.e Ten noorden van de spoorlijn moet een sport- en recreatiegebied komen. ³⁸	+	+	+	O	+
5.f Het moet worden gestimuleerd om het kleinschalige en individuele karakter van woningen langs de dijk te realiseren.	+	+	O	O	+
5.g Subsidies voor starters moeten (verder) worden ontwikkeld.	+	O	+	+	+
5.h Er moeten meer rustplekken aan de Merwede komen.	+	O	O	O	+

6.5.1 Opvallende zaken

Pro Sliedrecht heeft in haar verkiezingsprogramma veel standpunten staan die betrekking hebben op ruimtelijke ordening, relatief meer dan de LALP's. Opvallend is dat naast Pro Sliedrecht, ook LALP's als de PvdA en de SGP/CU aandacht besteden aan het 'dorpse karakter' van Sliedrecht. Zo zegt de PvdA: 'het dorpse karakter moet blijven' en 'het oude vertrouwde Sliedrecht moet meer gekoesterd worden' (PvdA Sliedrecht, 2010 : 2-3). De SGP/CU benoemt in het verkiezingsprogramma de volgende punten: 'behoud en versterking van de plaatselijke

³⁶ Pro Sliedrecht benoemt in haar partijprogramma tegen hoogbouw te zijn, ze zegt hierover: 'algemeen kan de hoogte van de Hervormde Kerk voor ons dorp dienen als maatstaf' (Pro Sliedrecht, 2010 : 3). De PvdA zegt in haar programma: 'hoogbouw wordt vermeden; het dorpse karakter moet blijven; geen nieuwe woontorens meer in Sliedrecht' (PvdA Sliedrecht, 2009 : 2). Het CDA zegt dat 'extreme hoogbouw binnen de bestaande contouren niet aan de orde is' (CDA Sliedrecht, 2010 : 4). De VVD vindt dat hoogbouw vanwege het kostenaspect en de betaalbaarheid niet altijd uit te sluiten is, maar dat men 'terughoudend moet zijn op het gebied van hoogbouw' (VVD Sliedrecht, 2010 : 6). De SGP/CU is voor 'beperkte hoogbouw omdat er niet in het groene hart mag worden gebouwd' (SGP/CU Sliedrecht, 2010 : 29).

³⁷ Pro Sliedrecht zet in 'op een vertienvoudiging van de bouwproductie. Als we tot 2020 vooruit willen met de beschikbare grond dan moeten we er tussen de 110 / 120 per jaar realiseren' (Pro Sliedrecht, 2006 : 6). De PvdA vindt dat Sliedrecht 'niet verder mag verdichten' (PvdA Sliedrecht, 2009 : 2). Het CDA komt met hetzelfde standpunt (CDA Sliedrecht, 2010 : 4). De VVD vindt dat de productie van starterswoningen omhoog moet (VVD Sliedrecht, 2010 : 6). De SGP/CU vindt dat 'de vertraging in de realisering van woningbouw dient te worden ingehaald. En dat vanaf 2010 'de woningbouwproductie op ca 200 woningen per jaar moet liggen' (SGP/CU Sliedrecht, 2010 : 32).

³⁸ Pro Sliedrecht 'wil nadenken over het verplaatsen van de velden van de voetbal- en tennisvereniging naar het gebied tussen de provinciale weg, de Kweldamweg en de Betuwelijn' (Pro Sliedrecht, 2006 : 9).

identiteit’, ‘stimuleren van initiatieven die het eigen karakter versterken’ en ‘bescherming van waardevol historisch straatbeeld’ (SGP/CU Sliedrecht, 2010 : 18). Dus naast dat de OLP Pro Sliedrecht hier (zoals verwacht) aandacht aan besteed, doen twee LALP’s dit ook. Hierdoor is Pro Sliedrecht minder onderscheidend op dit punt. Verder valt op dat Pro Sliedrecht (net als de SGP/CU en VVD) voor een verhoging van de bouwproductie is. Terwijl andere partijen (zoals de PvdA en het CDA) juist vinden dat Sliedrecht niet verder mag verdichten.

6.5.2 Conclusie

Pro Sliedrecht besteedt veel aandacht aan ruimtelijke ordening en wonen. Het behoud van het dorpse karakter is één van Pro Sliedrecht haar speerpunten. Maar Pro Sliedrecht is hier in Sliedrecht niet uniek in: sommige LALP’s besteden ook aandacht aan dit punt. De verwachting dat Pro Sliedrecht hier veel aandacht aan zou besteden als lokalistische partij klopt dus, maar zij is hier echter niet zeer onderscheidend in. Pro Sliedrecht is wel onderscheidend in de hoeveelheid standpunten die zij benoemt met betrekking tot ruimtelijke ordening en wonen.

6.6 Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot economie, sociaal beleid en werkgelegenheid oordelen.

Gemeente Sliedrecht					
Thema	Partij				
	Pro Sliedrecht	PvdA	CDA	VVD	SGP/CU
<i>Thema 6 – Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid</i>					
6.a Er mogen gesubsidieerde banen komen voor mensen met een uitkering.	+	0	0	0	+
6.b Gemeentelijke heffingen moeten kostendekkend zijn.	0	0	+	+	+
6.c De gemeente moet zorgen voor scholing en opleiding bij mensen met een uitkering.	+	+	0	0	0

6.6.1 Opvallende zaken

Op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid hebben alle partijen in Sliedrecht verschillende standpunten, die elkaar soms deels raken. Daarom zijn er niet veel standpunten in de tabel opgenomen.

6.6.2 Conclusie

Alle partijen verschillen (deels) van elkaar op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid.

6.7 Onderwijs, Cultuur en Sport

Binnen dit thema vallen geen standpunten samen, waardoor het onnodig is om de analysetabel in te vullen.

6.7.1 Opvallende zaken

Op het gebied van onderwijs, cultuur en sport zijn er geen standpunten die gedeeld worden. Iedere partij heeft een andere verzameling van standpunten die betrekking hebben op dit thema. Opvallend is dat Pro Sliedrecht focust op onderwerpen die 'typisch' zijn voor Sliedrecht als het gaat om cultuur: dit doen de LALP's niet. Zo zegt Pro Sliedrecht bijvoorbeeld:

- PRO Sliedrecht is trots op de geschiedenis van ons dorp en daarom bereid om in de komende jaren jaarlijks subsidie te verstrekken aan het Nationaal Baggermuseum nu blijkt dat de inkomsten van het museum (vooral uit nalatenschappen) achterblijven bij wat nodig is om het Sliedrechtse erfgoed in stand te houden. (...) Openstelling op zondag is daar aan zeker een bijdrage (Pro Sliedrecht, 2006 : 4).
- 'Als je in het Middeldiep aanlandt (van de waterbus) en je hebt geen vast plan om iets of iemand in Sliedrecht te bezoeken, sta je er te staan. Maar er zijn genoeg leuke plekken om te bezoeken. Je kunt worden verwezen naar de Kerkbuurt; je zou er ook voor kunnen kiezen om via een uitgestippelde (historische) wandeling met een drankje in de tuin van Bellevue, een broodje aan de haven een bezoek te brengen aan bijvoorbeeld Het Baggermuseum. Samen met de bijvoorbeeld de historische vereniging en het Sliedrechtse bedrijfsleven kan een schitterende dorpswandeling worden gerealiseerd met een illustratieve beschrijving als leidraad. Sliedrecht promotie!' (Pro Sliedrecht. 2006 : 4).

6.7.2 Conclusie

De OLP en de LALP's verschillen met elkaar van standpunten, maar ook onderling. Alle partijen focussen op andere thema's. Opvallend is dat Pro Sliedrecht bij onderwerpen die betrekking hebben op cultuur veel standpunten heeft die gaan over het Sliedrechtse karakter. Omdat Pro Sliedrecht een lokalistische partij is, was dit ook de verwachting. Hier verschilt de OLP wel in van de LALP's. De LALP's hebben geen dergelijke standpunten.

6.8 Overige

Er zijn geen zaken die in te delen zijn in een analysetabel die niet al eerder zijn genoemd.

6.9 Conclusie Sliedrecht

In deze paragraaf zal een conclusie worden gegeven met betrekking tot de vragen

- Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen de OLP Pro Sliedrecht en de LALP's? en
- Wat zijn de inhoudelijke overeenkomsten tussen de OLP Pro Sliedrecht en de LALP's?

Daarnaast zal worden ingegaan op wat voor manier de representatiefunctie een rol speelt.

6.9.1 De verschillen

Er zijn een aantal verschillen te benoemen tussen de OLP Pro Sliedrecht en de LALP's uit Sliedrecht:

- Pro Sliedrecht besteedt meer aandacht aan participatiezaken als het gaat om bouwplannen. Hoewel de partij over het algemeen niet meer aandacht besteedt aan bestuur- en participatiezaken dan de LALP's, doet zij dit op het gebied van bouwplannen wel.

- Pro Sliedrecht besteedt meer aandacht aan ‘typisch’ Sliedrechtse onderwerpen, op het gebied van cultuur. Ook besteedt Pro Sliedrecht veel aandacht aan het behoud van het Sliedrechtse en dorpse karakter van de gemeente, maar dit doen sommige LALP’s ook (PvdA en SGP/CU).
- Pro Sliedrecht besteedt meer aandacht aan ruimtelijke ordening dan de LALP’s.
- Pro Sliedrecht maakt meer gebruik van termen als ‘ons dorp’ in het verkiezingsprogramma dan de LALP’s uit Sliedrecht dit doen.
- Pro Sliedrecht besteedt minder aandacht aan veiligheid dan de LALP’s uit Sliedrecht.

6.9.2 De overeenkomsten

Hoewel geen enkele partij exact met elkaar overeenkomt zijn er partijen die aandacht aan de zelfde zaken besteden binnen een thema. Dit is ook het geval bij Pro Sliedrecht. Met uitzondering van de gevallen die in voorgaande paragraaf zijn benoemd, heeft Pro Sliedrecht binnen de andere thema’s overeenkomstige aandachtspunten. Dit was echter in mindere mate het geval bij het thema ‘economie, sociaal beleid en werkgelegenheid’ en in nog mindere mate bij het thema ‘onderwijs, cultuur en sport’. Binnen deze thema’s waren de standpunten van alle partijen verschillend van elkaar.

Als naar de analysetabellen gekeken wordt dan vertoont de volgende tabel de aantallen waarin een LALP hetzelfde standpunt deelde als Pro Sliedrecht (de **O**’s niet meegerekend)

Partij	Aantal zelfde standpunten
PvdA	14
CDA	13
VVD	9
SGP/CU	15

Uit de tabel is af te lezen dat, van de standpunten die zijn opgenomen in de analysetabellen, de SGP/CU de meeste standpunten deelt met Pro Sliedrecht, gevolgd door de PvdA. Maar ook het CDA zit dicht bij deze aantallen in de buurt. Alleen van de VVD kan worden gezegd dat die duidelijk minder standpunten deelt met Pro Sliedrecht dan de andere partijen. Dat Pro Sliedrecht de meeste standpunten deelt met de SGP/CU is opvallend omdat Beter voor Dorcht juist het verst afstand van deze partij. Wellicht heeft het te maken met het feit dat de SGP/CU de grootste partij is in de gemeenteraad in Sliedrecht, gevolgd door Pro Sliedrecht. Ook had de SGP/CU het grootste verkiezingsprogramma van de gemeente, dat 36 pagina’s telde³⁹, waardoor er ook meer standpunten in het verkiezingsprogramma stonden.

6.9.3 Representatie Sliedrecht

Burgers uit Sliedrecht zouden om bepaalde redenen op Pro Sliedrecht kunnen stemmen. Eén van die redenen is, is dat zij zich door Pro Sliedrecht het beste gerepresenteerd voelen. Dan zouden zij dus wellicht ook andere standpunten hebben dan de LALP’s in Sliedrecht. Pro Sliedrecht besteedt veel aandacht aan ruimtelijke ordening, het karakter van de gemeente, participatie bij bouwplannen en Sliedrechtse cultuur. Deze onderwerpen kunnen een reden zijn waarom burgers zich door deze partij voelen gerepresenteerd.

³⁹ Ter vergelijking: Pro Sliedrecht: 13+7 pagina’s; PvdA: 5 pagina’s; VVD: 9 pagina’s; CDA: 13 pagina’s.

Hoofdstuk 7 – De verschillen en overeenkomsten tussen LALP's en de OLP in Papendrecht

In dit hoofdstuk zal worden verteld wat de verschillen en overeenkomsten zijn bij de OLP Papendrecht Algemeen Belang (PAB) en de LALP's uit Papendrecht. Dit zal per thema gebeuren.

7.1 Bestuur en Participatie

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot bestuur en participatie oordelen. Deze analyse is, waar nodig, toegelicht in de voetnoten.

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 1 – Bestuur en Participatie</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP</i>	<i>CU</i>
1.a Bewoners moeten betrokken worden bij de beleidsvorming. ⁴⁰	+	0	+	+	0	+	+	0
1. b Wijkplatforms moeten worden gestimuleerd en verder worden ontwikkeld. ⁴¹	+	+	+	0	0	0	+	0
1.c Er moet plaats zijn voor een referendum.	+	0	0	0	0	0	0	0
1.d Wethouders dienen binding te hebben met Papendrecht.	+	0	0	+	0	0	0	0
1.e Er moet periodiek overleg komen met het bedrijfsleven.	+	0	+	+	0	0	+	0
1. f Samenwerking met de Drechtsteden. ⁴²	+	++	+	+	+	+	+	+
1.e Er mag niet één Drechtstad komen. ⁴³	+	+	+	+	0	+	+	0

7.1.1 Opvallende zaken

PAB besteedt zeer veel aandacht aan burgerparticipatie in haar programma, meer dan de LALP's dit doen. Zo is PAB de enige partij die het referendum noemt. Opvallend is ook dat PAB participatie bij veel zaken benoemt, in tegenstelling tot de LALP's uit Papendrecht. Zo benoemen zijn in het verkiezingsprogramma bijvoorbeeld de volgende zaken:

- 'Eventueel noodzakelijk betaald straatparkeren in het kader van parkeerregulering dient in nauwe betrokkenheid met en in overleg met bewoners te worden uitgewerkt' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 8).

⁴⁰ Groenlinks is wel voorstander van een Jeugdraad (Groenlinks Papendrecht, 2010 : 6).

⁴¹ Groenlinks streeft wel naar wijkgericht werken (Groenlinks Papendrecht, 2010 : 8).

⁴² PAB is een voorstander van de samenwerking met de Drechtsteden maar voegt daar aan toe dat 'bestuurlijke samenwerking binnen de Drechtsteden geen afbreuk mag doen aan wat voor Papendrecht goed is. Het moet leiden tot meer daadkracht en realisering van concrete zaken die van belang zijn voor onze inwoners. Het mag niet leiden tot meer bureaucratie en hogere kosten voor onze inwoners' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2). De PvdA wil een sterkere samenwerking met de Drechtsteden (PvdA Papendrecht, 2010 : 6). Groenlinks benoemt niet expliciet voor de samenwerking met de Drechtsteden te zijn, maar uit het verkiezingsprogramma blijkt dat Groenlinks wel een voorstander van deze samenwerking is, omdat veel standpunten in Drechtstedenverband worden benoemd (Groenlinks Papendrecht, 2010).

⁴³ PAB wil dat Papendrecht een autonome gemeente blijft (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 2).

- 'Volgend op de nieuwbouw van De Meent moet ook de direct aangrenzende buitenruimte in het centrum (Markt e.o.) aantrekkelijker worden, waarbij goed overleg met bewoners een voorwaarde is' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 8).
- 'Goed overleg met de scholen en het samen met de scholen ontwikkelen van het nieuwe beleid'(Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 5).
- 'Bewoners moeten betrokken worden bij de inrichting van groenplannen is' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).
- 'Bij (her)inrichting of renovatie van parken dienen te inwoners betrokken te worden' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12) .
- 'Bewonersparticipatie bij herstructurering van buurten en wijken' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).

7.1.2 Conclusie

In de analysetabel is af te lezen PAB aandacht besteedt aan dezelfde zaken als de LALP's. Er zijn echter wel een aantal verschillen waar te nemen:

- PAB bespreekt als enige partij een referendum haar verkiezingsprogramma.
- PAB heeft meer standpunten met betrekking tot participatie dan de LALP's in Papendrecht.
- PAB benoemt de participatie ook concreet in bepaalde standpunten in tegenstelling tot de LALP's uit Papendrecht.

PAB is gepositioneerd als lokalistische partij. Dit soort partijen besteden onder andere veel aandacht aan bestuur en participatie. PAB doet dit ook en is in die zin onderscheidend van de LALP's.

7.2 Veiligheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot veiligheid oordelen.

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 2 – Veiligheid</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP⁴⁴</i>	<i>CU⁴⁵</i>
2.a Er moet meer politie/toezicht op straat.	+	0	+	+	0	0	0	0
2.b Er moet cameratoezicht zijn waar nodig. ⁴⁶	+	0	+	+	-	0	0	0
2.c Geen coffeeshop in Papendrecht	+	0	+	0	0	0	0	0
2.d Verbod op het gebruik van alcohol in het openbaar, indien nodig.	+	0	0	+	0	0	0	0
2.e Er moet een veiligheidsmeting komen. ⁴⁷	0	0	+	0	0	+	0	0

7.2.1 Opvallende zaken

Opvallend is dat veel LALP's in Papendrecht weinig tot geen aandacht besteden aan het thema veiligheid. De SGP en de Christenunie hebben geen standpunten betreffende dit thema. Groenlinks en de PvdA hebben nauwelijks standpunten over dit thema. Groenlinks zegt enkel iets over cameratoezicht (Groenlinks Papendrecht, 2010) en de PvdA zegt dat drugsverkoop bij scholen voorkomen moet worden (PvdA Papendrecht, 2010 : 6), maar de PvdA is de enige die dit noemt en het standpunt is om die reden niet in de analysetabel opgenomen. Ook D66 besteedt weinig aandacht aan veiligheid, maar benoemt ook enkele standpunten die niet bij andere partijen terugkomen. Alleen PAB, het CDA en de VVD besteden meer aandacht aan het thema veiligheid en hebben ook overeenkomstige standpunten.

7.2.2 Conclusie

PAB besteedt samen met het CDA en de VVD meer aandacht aan veiligheid dan de andere LALP's. Bij deze drie partijen komen de standpunten ook het meest overeen. PAB besteedt dus meer aandacht aan veiligheid dan de LALP's maar dit doen de LALP's CDA en VVD ook. PAB vertoont op het thema veiligheid dan ook de meeste overeenkomsten met deze twee LALP's. Er zijn geen opvallende verschillen tussen PAB en de LALP's, behalve de mate van aandacht voor het thema veiligheid.

⁴⁴ De SGP Papendrecht heeft geen veiligheidskatern in het verkiezingsprogramma opgenomen.

⁴⁵ Ook de CU Papendrecht heeft geen veiligheidskatern opgenomen in het verkiezingsprogramma.

⁴⁶ Groenlinks Papendrecht zegt 'Terughoudendheid moet er zijn met betrekking tot allerlei surveillance apparatuur (camera's e.d.)' (Groenlinks Papendrecht, 2010). D66 noemt in haar verkiezingsprogramma wel dat 'D66 tegen maatregelen is die beloven de veiligheid te vergroten, maar die in werkelijkheid alleen bedoeld zijn het veiligheidsgevoel te verbeteren, en die feitelijk de vrijheid verkleinen' (D66 Papendrecht, 2010 : 5). Maar D66 benoemt niet nadrukkelijk tegen cameratoezicht te zijn, al kan dit standpunt wel als zodanig worden geïnterpreteerd.

⁴⁷ Het CDA Papendrecht noemt in haar verkiezingsprogramma dat er 'een duidelijke jaarlijkse meting van de veiligheid en veiligheidsgevoel' (CDA Papendrecht, 2009 : 8) moet komen. D66 Papendrecht zegt in haar verkiezingsprogramma: 'Om adequaat te kunnen bijsturen waar nodig is, wil D66 dat de Papendrechtse gemeenteraad elk kwartaal de actuele cijfers krijgt over welke problemen zich per wijk of straat voordoen, hoeveel huishoudens hulp krijgen, welke problemen zijn verholpen en waar zich nieuwe moeilijkheden voordoen' (D66 Papendrecht, 2010 : 5).

7.3 Verkeer, Vervoer en Mobiliteit

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot verkeer, vervoer en mobiliteit oordelen.

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 3 – Verkeer, Vervoer en Mobiliteit</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP</i>	<i>CU</i>
3.a Er moet 's nachts vervoer zijn naar uitgaanscentra buiten Papendrecht. ⁴⁸	+	0	0	0	0	+	0	0
3.b Betaald parkeren in het centrum. ⁴⁹	+	+	-	-	+	0	-	0
3.c De waterbus (vaartijden e.d.) moet verder worden ontwikkeld/uitgebreid.	+	+	+	0	0	0	+	0
3.d Er moeten voldoende fietsenstallingen zijn bij openbare gebouwen en winkelcentra.	+	0	+	+	0	0	0	+
3.e Fietsen moet worden gestimuleerd.	0	+	+	+	+	0	0	0

7.3.1 Opvallende zaken

Op het gebied van verkeer, vervoer en mobiliteit zijn er geen zaken opgevallen.

7.3.2 Conclusie

Alle partijen hebben enkele unieke standpunten op het gebied van verkeer en vervoer, maar over het algemeen zijn er geen opvallende verschillen gevonden tussen PAB en de LALP's in Papendrecht, ook niet in de mate van aandacht.

7.4 Milieu en Natuur

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot milieu en natuur oordelen.

⁴⁸ Het CDA vindt wel dat er 'goed openbaar vervoer ten behoeve van werkgelegenheid, scholen, ziekenhuizen, uitgaan en vrije tijdsbesteding in Dordrecht en Rotterdam' (CDA Papendrecht, 2009 : 9) moet zijn.

⁴⁹ PAB vindt dat 'eventueel noodzakelijk betaald straatparkeren in het kader van parkeerregulering in nauwe betrokkenheid met en in overleg met bewoners dient te worden uitgewerkt' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 4). De VVD denkt aan een uitbreiding van de parkeertijd in de blauwe zone (gratis parkeren) (VVD Papendrecht, 2010 : 15).

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 4 – Milieu en Natuur</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP</i>	<i>CU</i>
4.a Er moet zacht leidingwater komen in Papendrecht.	+	+	0	0	0	+	0	0
4.b Ten noorden van de A15 komt een natuur- en recreatiegebied. ⁵⁰	+	+	0	+	0	0	+	+
4.c De luchtvervuiling moet worden aangepakt.	0	+	+	+	0	+	+	0
4.d Er moet meer groen komen in Papendrecht.	+	+	+	+	+	+	0	0
4.e De vervuiler betaalt.	+	0	0	+	0	0	+	0
4.f Het Slobbegorspark moet groen blijven en worden ontwikkeld.	0	+	+	0	+	+	0	0
4.g De gemeente afvalwerf moet behouden blijven.	+	0	0	0	0	0	+	+

7.4.1 Opvallende zaken

PAB heeft een uitgebreid milieukatern in haar verkiezingsprogramma opgenomen, dit katern is relatief groter dan die van de LALP's in Papendrecht. Binnen dit thema benoemt PAB als enige partij participatie, zij zegt dat 'bij (her)inrichting of renovatie van parken dienen te inwoners betrokken te worden' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12). Er zijn verder geen opvallende verschillen tussen PAB en de LALP's.

7.4.2 Conclusie

PAB besteedt relatief meer aandacht aan het thema milieu en natuur dan de LALP's in Papendrecht. In dat opzicht verschilt PAB van de LALP's. Qua inhoud komen veel standpunten van PAB overeen met die van de LALP's, hoewel PAB ook een aantal zaken noemt die niet in de verkiezingsprogramma's van de LALP's terugkomen. Deze standpunten zijn echter niet van opvallende aard behalve dat PAB aandacht besteedt aan participatie en de LALP's niet.

7.5 Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot ruimtelijke ordening, wonen en leefbaarheid oordelen.

⁵⁰ Groenlinks pleit wel' voor een goed, groen plan voor het behoud van de Alblasserwaard met ruimte voor een duurzame agrarische sector, recreatie en de historie van de waard' (Groenlinks Papendrecht, 2010 : 6).

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP</i>	<i>CU</i>
5.a Woningbouw ten noorden van de A15.	-	0	-	+	-	-	-	0
5.b De Markt moet worden opgeknapt.	+	0	+	+	0	0	+	0
5.c Er moet levensbestendig worden gebouwd.	+	0	+	+	0	0	+	+
5.d Er moet meer ruimte komen voor starters op de woningmarkt. ⁵¹	+	+	+	0	0	0	+	0
5.e Er dient duurzaam te worden gebouwd.	+	+	0	+	+	+	0	+
5.f Er moeten ontmoetingsplaatsen voor jongeren (JOP's) blijven/komen.	+	+	+	0	+	0	+	0
5.e Bij nieuwbouw moet er extra aandacht en voorlichting worden gegeven aan het karakteristieke van Papendrecht.	+	0	0	0	0	0	+	0

7.5.1 Opvallende zaken

In het programma van PAB is er veel aandacht voor woningbouw voor jongeren en senioren en sociale woningbouw. Buiten de standpunten die in de analysetabel staan benoemen ze namelijk ook nog de volgende standpunten:

- 'Senioren kunnen zo lang zij dit wensen in hun eigen vertrouwde woonomgeving blijven wonen' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 9).
- 'Bouwen van minimaal 30% goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).
- 'Het P.A.B. staat voor: voldoende sociale woningbouw; instandhouding van de huidige voorraad goedkope woningen'(Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).
- 'Relatief goedkope woningen in buurten waar bewoners graag blijven wonen, mogen niet worden gesloopt, vindt het P.A.B' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12).

⁵¹ PAB vindt dat er 'extra inzet nodig is om jongeren en starters op de woningmarkt meer kansen te geven' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12). De PvdA benoemt in haar verkiezingprogramma dat 'startersleningen aspirant-kopers meer kansen kunnen geven' en 'dat er blijvend aandacht nodig is voor het bouwen voor bijzondere doelgroepen zoals starters' (PvdA Papendrecht, 2010 : 4) Het CDA wenst een 'integraal jeugdbeleid met extra aandacht voor de huisvestingsgelegenheid in starterswoningen' (CDA Papendrecht, 2009 : 6). Groenlinks vindt dat 'de woningbouw zal de komende tijd gericht moet zijn op de doelgroepen' (Groenlinks Papendrecht, 2010 : 7). D66 'vindt dat aan de hand van demografische gegevens over de te verwachten bevolkingsopbouw in Papendrecht in de komende decennia, er gericht gekozen moet worden welk type woningen gebouwd zal worden. Zal er meer vraag zijn naar huizen voor jongeren, voor ouderen, of is er in de toekomst bijvoorbeeld meer behoefte aan woningen waar meer generaties samen kunnen wonen?' (D66 Papendrecht, 2010 : 3). De SGP vindt dat 'het gebruik van startersleningen dient te worden gestimuleerd' (SGP Papendrecht, 2010 : 8).

Ook is PAB weer de enige partij in Papendrecht die participatie noemt in haar katern over ruimtelijke ordening. Zo zegt PAB dat zij staat voor ‘bewonersparticipatie bij herstructurering van buurten en wijken’ (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 12). Verder besteedt PAB aandacht aan het behoud van karakteristieke eigenschappen van Papendrecht. Zo benoemt PAB de volgende standpunten in haar verkiezingsprogramma:

- ‘Open plaatsen (zg. doorzichten) langs de dijk mogen niet bebouwd worden, dan wel onder strikte voorwaarden, zoals versterking van het cultuurhistorische dijklint’ (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 :11) .

En het in de analysetabel opgenomen standpunt (dat de SGP als enige LALP ook benoemt):

- Bij nieuwbouw moet er extra aandacht en voorlichting worden gegeven aan het karakteristieke van Papendrecht.

7.5.2 Conclusie

Er zijn een aantal zaken waarop PAB verschilt van de LALP’s in Papendrecht:

- PAB besteedt bij dit thema veel aandacht aan senioren, jongeren en sociale woningbouw, meer dan de LALP’s.
- PAB besteedt als enige partij aandacht aan bewonersparticipatie binnen dit thema.
- PAB besteedt als één van de weinige partijen aandacht aan karakteristieke eigenschappen van Papendrecht. Alleen de SGP benoemt dit ook in haar katern over wonen en ruimtelijke ordening.

7.6 Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot economie, sociaal beleid en werkgelegenheid.

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 6 – Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid</i>	PAB	PvdA	CDA	VVD	GL	D66	SGP	CU
6.a Geld voor nieuw beleid moet ontstaan door oud beleid te schrappen. ⁵²	+	0	0	+	0	+	0	0
6.b De aanpak van werkgelegenheid moet op regionaal (Drechtstedelijk) niveau plaatsvinden.	0	+	+	+	+	+	+	+
6.c Er moet één ondernemersloket komen. ⁵³	0	0	+	-	0	0	0	+
6.d De gemeente kan/moet ook een eigen minimabeleid voeren. ⁵⁴	+	0	+	-	0	+	+	0

⁵² De SGP zegt in haar verkiezingsprogramma: ‘besparingen voor de lange termijn zijn met name te behalen door versobering van de uitgaven aan bijvoorbeeld het theater en de sport’ (SGP Papendrecht, 2010 : 13).

⁵³ De VVD wil juist alle zaken via één loket laten lopen (VVD Papendrecht, 2010 : 5).

⁵⁴ Het P.A.B. ondersteunt regelingen die de doelgroep van de minima ten goede komen, zoals een ruimhartige toepassing van het kwijtscheldingsbeleid en de bijzondere bijstand (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 9). Het CDA zegt dat er ‘een sociaal en ruimhartig minimabeleid is voor mensen die het echt nodig hebben’ (CDA Papendrecht, 2009 : 4). De VVD zegt dat ‘de verdeling van inkomens en de lasten een politiek thema is dat op landelijk niveau thuishoort’ (VVD Papendrecht, 2010 : 6). D66 zegt het volgende in haar verkiezingsprogramma: ‘Het sociale beleid wordt in Drechtstedenverband gedaan. Daarbij sluit D66 zich aan. Daar waar deze maatregelen onvoldoende zijn, moet apart op de Papendrechtse situatie afgestemd beleid komen’ (D66 Papendrecht, 2010 : 5).

6.e Startende ondernemers moeten worden ondersteund.	0	+	+	+	0	0	+	+
--	---	---	---	---	---	---	---	---

7.6.1 Opvallende zaken

Opvallend is dat PAB meer aandacht besteed aan minima en kwetsbare groepen dan aan het bedrijfsleven en ondernemers. Veel LALP's in Papendrecht besteden juist veel aandacht aan het bedrijfsleven (VVD, CDA, Christenunie, SGP). Wat dat betreft kan PAB als een links sociale partij worden gezien.

7.6.2 Conclusie

PAB vertoont meer trekken van een linkse sociale partij, dan een rechtse kapitalistische partij. De partij besteedt meer aandacht aan sociaal beleid dan aan het bedrijfsleven.

7.7 Onderwijs, Cultuur en Sport

In de volgende analysetabel is te zien hoe de verschillende partijen over de gegeven standpunten met betrekking tot onderwijs, cultuur en sport.

Gemeente Papendrecht								
Thema	Partij							
<i>Thema 7 – Onderwijs, Cultuur en Sport</i>	<i>PAB</i>	<i>PvdA</i>	<i>CDA</i>	<i>VVD</i>	<i>GL</i>	<i>D66</i>	<i>SGP</i>	<i>CU</i>
1.a Het principe van de 'Brede School' moet zich verder ontwikkelen. ⁵⁵	+	+	+	+	+	0	0	+
1.b Er moet aandacht zijn voor volwassenonderwijs.	+	0	0	+	+	0	0	0
1.c Schooluitval moet worden voorkomen.	+	0	+	0	0	+	0	0
1.d Stimuleren van de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs (stages).	0	+	+	+	0	0	0	+
1.e De bibliotheek moet behouden blijven en verder worden ontwikkeld.	+	+	+	+	0	+	+	0
1.f Behoud van cultuurhistorische elementen zoals de dijkbebouwing, o.a. het Oude Veer en de andere landschappelijke elementen langs de dijk.	+	0	+	0	0	0	0	0
1.g Er moet een omroep komen voor Papendrecht. ⁵⁶	+	-	0	0	+	0	0	0
1.h Er moet een nieuw zwembad komen.	+	+	+	0	0	+	0	0
1.i Er moeten ook aandacht zijn voor sportmogelijkheden voor ouderen.	+	+	+	0	+	+	+	0
1.j Invoering van een Drecht(steden)pas. ⁵⁷	+	+	+	0	0	+	0	0

⁵⁵ De SGP zegt in haar verkiezingsprogramma: 'Er wordt geen dwang op scholen of instanties uitgeoefend om in het concept Brede School te participeren' (SGP Papendrecht, 2010 : 10).

⁵⁶ Een regionale omroep voor Papendrecht heeft voor de PvdA geen prioriteit (PvdA Papendrecht, 2010 : 6).

7.7.1 Opvallende zaken

Op het gebied van onderwijs en sport zijn er geen opvallende verschillen tussen PAB en de LALP's. Op het gebied van cultuur is de verwachting dat PAB zich sterk maakt voor het karakteristieke van de gemeente. Dit is het geval. Naast PAB besteden enkel het CDA en de SGP hier ook aandacht aan, maar in mindere mate dan PAB. Zo benoemt PAB de volgende standpunten onder het kopje 'dorpsbehoud':

- 'Het behoud van cultuurhistorische elementen zoals de dijkbebouwing, o.a. het Oude Veer en de andere landschappelijke elementen langs de dijk'.
- 'Een groene Tiendzone'.
- 'Behoud van de Matenasche Scheidkade, de Zalmsteeg en al dit soort elementen zover nog aanwezig in Papendrecht'.
- 'Dat open plaatsen (zg. doorzichten) langs de dijk niet bebouwd mogen worden, dan wel onder strikte voorwaarden, zoals versterking van het cultuurhistorische dijklint'.
- 'Behoud van het cultuurhistorische museum aan de Veerdam'.
- 'Het opstellen van een dijkvisie met als doel het herstellen en versterken van het historische dijklint'.
- 'Het P.A.B. staat voor een gemeentelijk beleid m.b.t. welstand, waarin voor het dijklint het behoud van beeldbepalende, karakteristieke, historisch waardevolle bebouwing als uitgangspunt wordt genomen'.

(Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 7).

Alleen het CDA besteedt een apart kopje aan 'historische waarden' waarin zij de volgende twee standpunten noemt:

- 'De kenmerkende kwaliteiten van het Papendrechtse dijklint zoveel mogelijk behouden en herstel stimuleren'.
- 'De toegang naar de Alblasserwaard versterken door het in stand houden en opknappen van de Witte Brug en omgeving'.

(CDA Papendrecht, 2009 : 7)

De SGP besteedt in de tekst ook enkele woorden aan het behoud van de karakteristieke gemeente: 'Het dorpse karakter van Papendrecht dient bewaard te blijven' (SGP Papendrecht, 2010 : 8).

7.7.2 Conclusie

Hoewel twee LALP's dus wel aandacht aan cultuurhistorische en karakteristieke eigenschappen van Papendrecht besteden, doet PAB dit in grotere mate. Hier onderscheidt de OLP zich dan ook in, zoals ook verwacht werd aan de hand van de literatuur. Op het gebied van sport en onderwijs zijn er geen opvallende verschillen gevonden. PAB heeft enkele unieke en enkele overeenkomstige standpunten op dit gebied.

7.8 Overige

Er zijn geen zaken die in te delen zijn in een analysetabel die niet al eerder zijn genoemd.

⁵⁷ Hiermee krijgen burgers korting op cultuur- en sportvoorzieningen.

7.9 Conclusie Papendrecht

In deze paragraaf zal een conclusie worden gegeven met betrekking tot de vragen

- Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen de OLP 'Papendrecht Algemeen Belang' en de LALP's? en
- Wat zijn de inhoudelijke overeenkomsten tussen de OLP 'Papendrecht Algemeen Belang' en de LALP's?

Daarnaast zal worden ingegaan op wat voor manier de representatiefunctie een rol speelt.

7.9.1 De verschillen

Hoewel alle partijen binnen een gemeente qua inhoud zullen verschillen, wordt in deze paragraaf gekeken naar de opvallende verschillen tussen PAB en de LALP's.

De volgende verschillen werden duidelijk na de analyse van de verkiezingsprogramma's:

- PAB besteedt meer aandacht aan participatie dan de LALP's in het verkiezingsprogramma, ook benoemt de partij binnen andere thema's (zoals milieu en ruimtelijke ordening) participatie van bewoners en/of betrokkenen.
- PAB besteedt samen met het CDA en de VVD meer aandacht aan veiligheid dan de andere LALP's.
- PAB heeft een uitgebreid milieukatern in haar verkiezingsprogramma opgenomen, dit katern is relatief groter dan die van de LALP's in Papendrecht
- PAB besteedt bij het thema ruimtelijke ordening, wonen en leefbaarheid veel aandacht aan senioren, jongeren en sociale woningbouw, meer dan de LALP's.
- PAB besteedt als één van de weinige partijen aandacht aan karakteristieke eigenschappen van Papendrecht als het gaat om ruimtelijke ordening. Alleen de SGP benoemt dit ook in haar katern over wonen en ruimtelijke ordening. Ook binnen het thema cultuur besteedt PAB meer aandacht aan karakteristieke eigenschappen van Papendrecht dan de LALP's.
- PAB vertoont meer trekken van een linkse sociale partij, dan een rechtse kapitalistische partij. De partij besteedt meer aandacht aan sociaal beleid dan aan het bedrijfsleven. Dit is echter niet een echt verschil, maar een opvallende constatering.

Dat de partij meer aandacht besteedt aan thema's als participatie en karakteristieke eigenschappen van de gemeente viel te verwachten aan de hand van de literatuur, die omschrijft dat lokalistische partijen hier meer aandacht aan besteden.

7.9.2 De overeenkomsten

Op het gebied van verkeer en vervoer, onderwijs, sport, en economie zijn geen opvallende verschillen gevonden en zijn er tussen PAB en de LALP's overeenkomstige standpunten te vinden.

Als naar de analysetabellen gekeken wordt dan vertoont de volgende tabel de aantallen waarin een LALP hetzelfde standpunt deelde als PAB (de O's niet meegerekend).

Partij	Aantal zelfde standpunten
PvdA	15
CDA	25
VVD	19
Groenlinks	10
D66	15
SGP	18
CU	6

Uit de tabel is af te lezen dat, van de standpunten die zijn opgenomen in de analysetabellen, het CDA de meeste standpunten deelt met PAB, gevolgd door de VVD. Dit is zeer opvallend omdat in voorgaande analyses andere uitkomsten waren.

Deze optelsom kan echter niet te serieus worden genomen, omdat er tussen de verkiezingsprogramma's grote verschillen waren in grootte en verhaallijn.

7.9.3 Representatie Papendrecht

Ook deze OLP besteedt meer aandacht aan participatie dan de LALP's uit de gemeente wat een teken kan zijn, dat stemmers op de partij zich hierdoor beter voelen gerepresenteerd. Ook besteedt PAB meer aandacht aan karakteristieke eigenschappen, wat voor burgers een reden kan zijn om op de partij te stemmen.

Hoofdstuk 8 – Conclusie

In dit hoofdstuk zal antwoord gegeven worden op de hoofdvraag:

‘Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen en overeenkomsten met de onafhankelijke lokale partijen (OLP’s) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP’s)?’

Aan de hand van de deelvragen die zijn beantwoord, zal nu een conclusie worden gevormd, die antwoord geeft op bovenstaande vraag. Verder zal er worden ingegaan op de verwachtingen die aan de hand van de literatuur zijn ontstaan. De vraag is of deze verwachtingen zijn uitgekomen. Ook zal stil worden gestaan bij de representatiefunctie en wat de uitkomst van dit onderzoek voor invloed heeft op deze functie. Ten slotte zal een samenvattende conclusie worden gegeven.

Om tot een antwoord tot de hoofdvraag te komen, zijn de volgende deelvragen beantwoord:

De theoretische deelvragen:

1. Wat is een politieke partij en wat zijn haar functies?
2. Wat zijn de theoretische ideeën over de representatiefunctie van politieke partijen?
3. Wat voor inhoudelijke verschillen bestaan er volgens de bestaande literatuur tussen lokale afdelingen van landelijke partijen en lokale partijen?
4. Wat zijn de verwachtingen voor dit onderzoek op basis van de theorie?

De empirische deelvragen:

5. Wat zijn de achtergronden van de politieke partijen uit de drie gemeenten van dit onderzoek?
6. Wat zijn de inhoudelijke verschillen tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP’s) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP’s)?
7. Wat zijn de inhoudelijke overeenkomsten tussen de onafhankelijke lokale partijen (OLP’s) en de lokale afdelingen van de landelijk gevestigde partijen (LALP’s)?

De antwoorden op de theoretische deelvragen vormden het vertrekpunt van de empirische aanvragen. De verwachtingen die zijn ontstaan vanuit de theorie zijn in het empirische deel getoetst.

8.1 Verwachtingen

Op basis van de literatuur zijn verschillende verwachtingen vormgegeven die betrekking hebben op de representatiefunctie van OLP’s en de inhoudelijke verschillen tussen en overeenkomsten met LALP’s. Beknopt werden de volgende verwachtingen omschreven:

- Je kunt op basis van de theorie verwachten, dat OLP’s zich enigszins naar het midden van het ideologisch veld hebben bewogen en ideologisch dicht in de buurt komen van de LALP’s.

- OLP's hebben minder sterke links-rechts-tegenstellingen dan LALP's en zij hebben een pragmatisch programma dat niet geleid wordt door landelijke ontwikkelingen of door een landelijk partijprogramma.
- OLP's focussen zich meer dan LALP's op plaatselijke problemen.
- OLP's maken zich (in sommige gevallen) sterk voor bepaalde geografische of demografische kenmerken, zoals dorpskeren of jongeren en ouderen.

Er zijn dus twee tegenstrijdige verwachtingen: aan de ene kant is de verwachting dat OLP's inhoudelijk kunnen lijken op de LALP's omdat de trend is dat partijen zich naar het midden bewegen van het ideologisch veld. Aan de andere kant is de verwachting wel dat OLP's zich op bepaalde inhoudelijke thema's focussen die verschillend kunnen zijn van die van de LALP's.

De mate van verschil was ook afhankelijk van het type OLP, er werden er drie genoemd: lokalistische partijen, protestpartijen en belangenpartijen. In het empirische deel van het onderzoek is de constatering gemaakt dat alle drie de OLP's van dit onderzoek tot lokalistische partijen kunnen worden gerekend. Lokalistische partijen kenmerken zich door hun algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie, hun a-politieke en pragmatische benadering van politiek en hun streven voor het behoud het eigen karakter van de gemeente. De verwachting was dan ook dat deze partijen inhoudelijke verschillen zouden vertonen op deze drie onderwerpen. Of deze verwachtingen zijn uitgekomen is te lezen in de volgende paragraaf. De verwachtingen ten aanzien van de representatie en andere conclusies omtrent dit onderwerp zijn te lezen in paragraaf 8.4.

8.2 Conclusies

In deze paragraaf worden de conclusies besproken die te trekken zijn aan de hand van de uitkomsten van de deelvragen. Deze conclusie zal betrekking hebben op de verschillende verwachtingen die zijn omschreven. Verder zullen

8.2.1 Algemene verwachtingen

Er waren een aantal verwachtingen die los van het type OLP staan. Zo zouden OLP's minder links-rechts tegenstellingen hebben in hun programma. Daarnaast zou hun verkiezingsprogramma pragmatisch zijn en niet worden geleid door landelijke ontwikkelingen of door een landelijk partijprogramma. Op dit laatste punt is de verwachting terecht geweest. De OLP's van Dordrecht, Sliedrecht en Papendrecht benadrukken allen los te staan van andere partijen, daarom voeren zij ook een pragmatische politiek.

De OLP's zouden geen scherpe links-rechts tegenstellingen hebben in het programma. Dit beeld is minder duidelijk naar voren gekomen. Zo besteedt PAB veel aandacht aan sociaal beleid en noemt ook veel standpunten ten goede van minima inkomens. Een kenmerk dat over het algemeen als links wordt bestempeld. Maar de partij telt opgeteld de meeste overeenkomsten met de wat 'rechtser' partijen als CDA (niet rechts maar meer een middenpartij), VVD en de SGP. Ook Pro Sliedrecht benadrukt haar sociale karakter in haar verkiezingsprogramma. Beter voor Dordt is de enige partij waar de ideologie minder scherp naar voren komt.

De vraag of de verwachting dat OLP's zich meer focussen op plaatselijke problemen is uitgekomen is lastig te beantwoorden. Want wanneer is iets een plaatselijk probleem? De OLP's

maken zich in ieder geval allen sterk voor het behoud van karakteristieke eigenschappen van de gemeente, wat als typisch plaatselijk kan worden aangeduid.

De OLP's uit dit onderzoek hebben zich in ieder geval niet specifiek sterk gemaakt voor een bepaalde demografische groep of voor een dorpskern.

8.2.2 Verwachtingen ten aanzien van lokalistische partijen

Lokalistische partijen kenmerken zich door hun algemene focus op kwaliteit van gemeentebestuur en lokale democratie, hun a-politieke en pragmatische benadering van politiek en hun streven voor het behoud het eigen karakter van de gemeente. De verwachting was dan ook dat de OLP's zich op deze punten zouden onderscheiden van de LALP's. In deze paragraaf wordt besproken of deze verwachtingen zijn uitgekomen.

Algemene focus op kwaliteit van bestuur en democratie en lokale democratie

Beter voor Dordt bespreekt als enige OLP in de Drechtsteden uitgebreid het gemeentebestuur en de kwaliteit daarvan. Beter voor Dordt was dan ook onderscheidend op dit gebied ten op zicht van de LALP's in Dordrecht. De andere twee OLP's Pro Sliedrecht en PAB deden dit niet. De drie OLP's besteden wel allen aandacht aan de lokale democratie in die zin dat ze veel aandacht besteden aan burgerparticipatie. Beter voor Dordt en PAB doen dit door het hele verkiezingsprogramma heen en onderscheiden zich hierin van de LALP's. Pro Sliedrecht besteedt niet zoveel aandacht aan participatie als Beter voor Dordt en PAB maar doet dit wel als het gaat om bouwplannen.

A-politiek en pragmatisch

Zoals in de vorige paragraaf al is gezegd zijn de drie OLP's allemaal a-politiek en pragmatisch in die zin, dat ze niet afhankelijk zijn van andere (landelijke) partijen. Zij baseren hun politiek niet zozeer op een ideologie. Beter voor Dordt is hier het sterkst in, zij benoemt weinig ideologische standpunten. De partij zegt enkel: 'Beter Voor Dordt is voor investeringen in duurzaamheid en kwaliteit, het behoud van de karakteristieke eigenschappen van het eiland, de menselijke maat, verbetering van de leefbaarheid in de wijken en een harmonisch bestuursmodel' (Beter voor Dordt, 2010 : 2) Uit dit citaat uit het verkiezingsprogramma komen de kenmerken van een lokalistische partij al naar voren.

PAB en Pro Sliedrecht benoemen in hun verkiezingsprogramma meer ideologische termen. Zo zegt PAB: 'Het P.A.B. staat voor sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Van belang is dat zoveel mogelijk wordt ingezet op een zelfstandig bestaan voor het individu' (Papendrecht Algemeen Belang, 2010 : 9). PAB benadrukt in haar verkiezingsprogramma 'het individu' en benoemt meermalen 'het individu', wat kan wijzen op de ideologie dat de partij de samenleving ziet als een verzameling individuen in plaats van groepen, zoals sommige LALP's dit wel doen. Ook vloeit uit het programma van PAB voort dat het een sociale partij is. Uit het verkiezingsprogramma van Pro Sliedrecht, blijkt dat zij ook een sociale partij is. Verder benoemt deze partij dat haar kernwaarden sociale rechtvaardigheid, gelijkwaardigheid, leefbaarheid en solidariteit zijn (Pro Sliedrecht, 2006 : 1).

Dus hoewel alle partijen verklaren geen banden te hebben met andere landelijke partijen en

daar dus onafhankelijk van zijn, hebben Pro Sliedrecht en PAB wel degelijk een soort ideologie waaraan zij waarde hechten. Bij Beter voor Dordt is dit minder het geval. Dit betekent dus dat niet alle OLP's zich niet bezig houden met ideologie, hoewel de mate van ideologische waarden die besproken werden in het verkiezingsprogramma wel veel lager was dan de LALP's in de drie gemeenten.

Het streven naar het behoud het eigen karakter van de gemeente

Op dit punt onderscheiden de OLP's uit de drie gemeenten zich het meest. Beter voor Dordt was de enige partij die hier aandacht aan besteedde in het verkiezingsprogramma. Pro Sliedrecht en PAB besteedden duidelijk meer aandacht aan dit onderwerp dan de LALP's in die gemeenten. In Sliedrecht en Papendrecht was er een enkele LALP die dit thema ook aansneed. Maar op dit punt is een sterk verschil waar te nemen tussen OLP's en LALP's en is de verwachting dus uitgekomen.

8.2.3 Verschillen en overeenkomsten tussen OLP's en LALP's

Om de verschillen tussen de OLP's en LALP's duidelijk weer te geven, zijn deze per thema in onderstaand tabel gezet. Zo zijn in één opslag de verschillen en overeenkomsten per thema, per gemeente te zien. Vervolgens zullen de meest concrete verschillen en overeenkomsten worden benoemd.

Thema	Gemeente			Conclusie
	<i>Dordrecht</i>	<i>Sliedrecht</i>	<i>Papendrecht</i>	
<i>1. Bestuur en Participatie</i>	Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan bestuur en participatie dan de LALP's. Beter voor Dordt noemt als enige partij het referendum.	Pro Sliedrecht besteedt aandacht aan participatie maar niet meer dan sommige LALP's er zijn dus geen duidelijke verschillen. Bij bouwplannen besteedt Pro Sliedrecht wel meer aandacht aan participatie.	PAB Besteedt meer aandacht aan participatie dan de LALP's. PAB noemt als enige het referendum.	OLP's besteden meer aandacht aan participatie dan LALP's. In sommige gevallen besteedt een OLP ook meer aandacht aan de kwaliteit van het gemeentebestuur, maar dat was hier maar bij één partij het geval.
<i>2. Veiligheid</i>	De partijen komen op veel punten overeen en er zijn geen opvallende verschillen.	Pro Sliedrecht besteedt minder aandacht aan veiligheid dan de LALP's.	PAB besteedt samen met het CDA en de VVD meer aandacht aan veiligheid dan de andere LALP's.	Op het gebied van veiligheid is er geen algemeen beeld te geven. In sommige gemeente wordt er meer aandacht aan besteed dan andere. Er zijn dus geen opvallende verschillen en/of overeenkomsten.
<i>3. Verkeer, Vervoer en Mobiliteit</i>	Beter voor Dordt besteedt aan dezelfde zaken aandacht als de LALP's.	Over het algemeen komen standpunten van de OLP terug bij de LALP's. Pro Sliedrecht besteedt wel meer aandacht aan fietsers.	De partijen komen op veel punten overeen en er zijn geen opvallende verschillen.	Op het gebied van verkeer, vervoer en mobiliteit hebben OLP's inhoudelijk niet veel toe te voegen en komen standpunten overeen.
<i>4. Milieu en Natuur</i>	Beter voor Dordt benadrukt het behoud van de 'Dordtse' natuur. Daarnaast besteedt Beter voor Dordt veel aandacht aan milieu en natuur, daar is zij echter niet onderscheidend in.	Pro Sliedrecht besteedt niet meer of minder aandacht aan milieu dan de gemiddelde LALP en heeft geen opvallende standpunten die verschillen van de LALP's.	PAB besteedt meer aandacht aan milieu en natuur dan de LALP's.	OLP's besteden gemiddeld iets meer aandacht aan milieu en natuur dan de LALP's.
<i>5. Ruimtelijke Ordening, Wonen en Leefbaarheid</i>	Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan ruimtelijke ordening en wonen dan de LALP's. Veel standpunten van Beter voor Dordt hebben betrekking op het behoud van	Pro Sliedrecht besteedt meer aandacht aan ruimtelijke ordening en wonen dan de LALP's. Veel standpunten hebben betrekking op het behoud van het dorpse karakter	In het programma van PAB is er veel aandacht voor woningbouw voor jongeren en senioren en sociale woningbouw. Verder besteedt PAB aandacht aan het behoud van	OLP's hebben over het algemeen ruime aandacht voor ruimtelijke ordening en wonen, dit is niet zozeer een verschil t.o.v. LALP's maar wel opvallen. OLP's onderscheiden zich op het gebied van het behoud van de karakteristieke

	karakteristieke eigenschappen	van de gemeente. Sommige LALP's hebben hier echter ook aandacht voor.	karakteristieke eigenschappen van Papendrecht	eigenschappen van de gemeente.
<i>6. Economie, Sociaal Beleid en Werkgelegenheid</i>	Er zijn verschillen tussen alle partijen op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid.	Op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid hebben alle partijen in Sliedrecht verschillende standpunten, die elkaar soms deels raken.	PAB besteedt meer aandacht besteed aan minima en kwetsbare groepen dan aan het bedrijfsleven en ondernemers. Qua standpunten zijn er geen opvallende verschillen of overeenkomsten.	Op het gebied van economie, sociaal beleid en werkgelegenheid hebben alle partijen unieke standpunten, waarbij sommige standpunten terugkomen bij meerdere partijen.
<i>7. Onderwijs, Cultuur en Sport</i>	Op het gebied van onderwijs en sport zijn er geen opvallende verschillen te zien tussen Beter voor Dordt en de LALP's. Op het gebied van cultuur is er een verschil te zien: Beter voor Dordt besteedt meer aandacht aan 'Dordtse' cultuur.	Op het gebied van onderwijs, cultuur en sport zijn er geen standpunten die gedeeld worden. Pro Sliedrecht focust op onderwerpen die 'typisch' zijn voor Sliedrecht als het gaat om cultuur: dit doen de LALP's niet.	Op het gebied van onderwijs en sport zijn er geen opvallende verschillen te zien tussen PAB en de LALP's. PAB besteedt veel aandacht aan cultuurhistorische en karakteristieke eigenschappen van Papendrecht. Naast PAB doen twee LALP's dit ook, maar in mindere mate.	OLP's besteden meer aandacht om typische en karakteristieke cultuur die bij de betreffende gemeente hoort.
<i>8. Overige</i>	Beter voor Dordt besteedt net als de meeste LALP's aandacht aan het integratiedebat. Daarin nemen zij stellingen in die overeenkomen met die van de VVD.	n.v.t.	n.v.t.	Er zijn geen opvallende verschillen of overeenkomsten die niet al genoemd zijn.

Per gemeente is ook gekeken naar hoeveel standpunten er overeenkomen tussen de LALP's en de OLP van de desbetreffende gemeente. Hier kwamen hele wisselende resultaten uit en zijn dan dus ook niet betrouwbaar. Daarom wordt er in deze conclusie niet ingegaan op dit aspect.

8.4 Representatie

De standpunten die een partij naar de burger overbrengt in het verkiezingsprogramma, brengen de stemmer ertoe of hij gerepresenteerd wil worden door die partij of niet. Aangezien OLP's populair zijn en vaak tot een van de grootste fracties behoren in de gemeenteraad, voelen

burgers zich door deze partijen goed gerepresenteerd. Als naar de inhoud van de verkiezingsprogramma's gekeken wordt kan dit verschillende redenen hebben:

- De stemmers voelen zich gerepresenteerd omdat zij veel inspraak hebben en veel mogen participeren van de partij.
- De stemmers vinden het belangrijk dat de karakteristieke eigenschappen van hun gemeente gewaarborgd blijven.
- De stemmers willen op een partij stemmen die claimt geen binding met andere (landelijke) partijen te hebben.
- De stemmer vindt zaken als ruimtelijke ordening, milieu, historische kenmerken en participatie belangrijk en heeft overeenkomstige standpunten met de OLP op dit gebied.

8.5 Samenvattende conclusie

OLP's verschillen van LALP's op het gebied van participatie: OLP's besteden meer aandacht aan burgerparticipatie in hun verkiezingsprogramma. Dit is een verwachting die is uitgekomen. Eén OLP (Beter voor Dorcht) besteedde ook meer aandacht aan de kwaliteit van het gemeentebestuur. De andere twee OLP's (Pro Sliedrecht en PAB) deden dit echter niet. Er kan dan ook niet worden gezegd dat OLP's altijd veel aandacht besteden aan de kwaliteit van het gemeentebestuur. Alle drie de OLP's besteden meer aandacht aan het behoud van cultuurhistorische en karakteristieke eigenschappen van de gemeente dan de LALP's. Dit was ook te verwachten aan de hand van de literatuur. De drie OLP's claimen ook een pragmatisch en a-politiek te zijn, ze kennen geen binding met andere partijen, terwijl LALP's dit wel doen.

De OLP's verschillen daarnaast in mindere mate op de gebieden milieu en ruimtelijke ordening: hier besteden de OLP's gemiddeld meer aandacht aan dan de LALP's.

Overeenkomsten waren vooral te zien op het gebied van verkeer en mobiliteit, sport, onderwijs en veiligheid. Hoewel er in sommige gemeenten tussen alle partijen verschillen waren (bijvoorbeeld in Sliedrecht op het gebied van cultuur, onderwijs en sport).

OLP's voegen dus daadwerkelijk iets toe qua inhoud ten opzichte van de LALP's. Dit kan deels de populariteit van de partijen verklaren. Blijkbaar voelen veel burgers zich gerepresenteerd door een partij die a-politiek en pragmatisch is, veel aandacht besteed aan burgerparticipatie en streeft naar het behoud van de karakteristieke eigenschappen van de gemeente.

Onafhankelijke lokale partijen zijn er dus niet alleen om een proteststem op uit te brengen: ook de inhoud kan een reden zijn voor burgers om op de OLP te stemmen.

Hoofdstuk 9 – Discussie

In dit hoofdstuk zal worden gereflecteerd op het onderzoek. Eerst zal een inhoudelijke analyse worden gegeven waarbij mogelijk vervolgonderzoek wordt benoemd. Daarna zal een methodologische analyse worden gegeven

9.1 Inhoudelijke Analyse

9.1.1 Populariteit

Dit onderzoek probeert onder andere inzicht te geven in de populariteit van OLP's. In dit onderzoek is aangetoond dat OLP's zich op verschillende thema's onderscheiden. Dit geeft aan dat de inhoud van de verkiezingsprogramma's van OLP's een reden voor burgers kan zijn om op de partij te stemmen. De vraag is echter of de mensen die op de OLP hebben gestemd ook echt om inhoudelijke redenen op een OLP hebben gestemd. Er zou dus een vervolgonderzoek kunnen plaatsvinden naar de beweegredenen van mensen die op een OLP stemmen: is dit om inhoudelijke redenen of willen ze bijvoorbeeld niet op een Haagse partij stemmen?

Daarnaast zijn er in dit onderzoek gemeenten onderzocht waarin de OLP's populair zijn. Het zou voor vervolgonderzoek interessant zijn om ook gemeenten te onderzoeken waar OLP's niet populair zijn: zo kan worden gekeken of de verschillen daar wellicht kleiner zijn tussen OLP's en LALP's.

9.1.2 Geografische spreiding

Er is in dit onderzoek voor gekozen om drie gemeenten met een OLP te onderzoeken binnen de Drechtsteden om redenen die eerder zijn genoemd. Om echter een volledige conclusie te geven over de verschillen en overeenkomsten tussen OLP's en LALP's zouden meerdere gemeenten moeten worden onderzocht verspreid over heel Nederland. Nu zegt het onderzoek zeker iets over de Drechtsteden en de uitkomsten van dit onderzoek kunnen ook leidend zijn voor heel Nederland. Maar om zekerheid te krijgen zouden gemeenten door heel Nederland moeten worden onderzocht, omdat er wellicht lokale verschillen kunnen zijn in de mate van verschil tussen OLP's en LALP's. Dit zou in vervolgonderzoek mogelijk zijn.

9.1.3 Samenstelling in de Gemeenteraad

De gemeenten die zijn onderzocht hadden allen een verschillende samenstelling van de gemeenteraad. Hoewel de meeste landelijke partijen vertegenwoordigd zijn in deze drie gemeenten zijn er een aantal landelijke politieke partijen die niet zijn vertegenwoordigd in deze drie gemeenten, zoals de SP, Trots op Nederland en de PVV. Wellicht lijken deze partijen meer op de OLP's dan de overige LALP's. Daarom zouden er in mogelijk vervolgonderzoek ook gemeenten mee moeten worden genomen die naast een OLP ook een lokale afdeling van deze partijen in de gemeenteraad gezeteld hebben.

9.2 Methodologische Analyse

9.2.1 Interne Validiteit

De interne validiteit geeft aan of de onderzoeker daadwerkelijk onderzocht heeft wat hij/zij wilde onderzoeken. De verkiezingsprogramma's zouden in dit onderzoek een goede afspiegeling moeten zijn van de inhoud van een partij, dit is immers de inhoud die de partij naar de eventuele stemmers wil communiceren. Maar veel inhoudelijke standpunten blijven onbesproken in de verkiezingsprogramma's. Dit kan strategisch zijn: een partij schrijft niet graag haar bezuinigingsmaatregelen op, omdat die vaak niet populair zijn. Maar dit kan ook zijn omdat standpunten van partijen al bekend zijn; uit eerdere verkiezingsprogramma's, media of het is algemeen bekend vanuit de landelijke partijafdeling. Dus hoewel sommige partijen wel standpunten over bepaalde thema's hebben, zijn deze niet meegenomen in dit onderzoek, omdat ze niet in de verkiezingsprogramma's omschreven staan.

9.2.2 Externe validiteit

Externe validiteit heeft betrekking op de generaliseerbaarheid van de onderzoeksresultaten. Dit betekent of de uitkomsten van een onderzoek ook gelden voor andere personen, instituties, tijden en plaatsen (Van Thiel, 2007 : 57). Hoewel dit onderzoek verspreid is over drie gemeenten, wil dit niet automatisch zeggen dat dit onderzoek op andere plekken met drie willekeurige andere gemeenten dezelfde uitkomsten zal laten zien. OLP's verschillen ook onderling van elkaar en LALP's van dezelfde partij kunnen zich ook op andere thema's focussen. Politieke thema's kunnen lokaal zeer verschillend zijn: binnen een grote stedelijke gemeente zullen andere onderwerpen spelen dan in een kleine plattelandsgemeente. De generaliseerbaarheid is dus niet volledig, daarvoor is een veel uitgebreider onderzoek nodig. Maar de verschillen die gevonden zijn binnen dit onderzoek kunnen natuurlijk ook terugkomen binnen andere gemeenten op andere locaties.

9.2.3 Persoonlijke keuzes

In dit onderzoek moesten standpunten worden 'gefilterd' uit de verkiezingsprogramma's. Hoewel ik dat zo consistent mogelijk heb proberen te doen, zal een andere onderzoeker wellicht sommige standpunten die ik niet heb meegenomen in de analyse wel hebben genomen en andersom. Daarom zullen er altijd verschillen kunnen zijn als dit onderzoek door een andere onderzoeker zou worden herhaald.

Bronnenlijst

- Ankersmit, F.R. (2000). De hedendaagse politieke partij. Van representatie van de kiezer naar zelf-representatie. DNPP jaarboek 2000 (pp 8-18).
- Beter voor Dordt (2010). *Verkiezingsprogramma 'Ook beter voor U!' 2010-2014*. Dordrecht.
- Boogers, M. & Voerman, G. (2010). 'Independent Local Political Parties in the Netherlands', *Local Government Studies*, 36: 1, 75 – 90.
- Boogers M. (2007). *De lokale politiek van Nederland*. Den Haag: Lemma.
- Bovens, M.A.P. , 't Hart, P. en Twist, van, M.J.W.(2007). *Openbaar Bestuur, beleid, organisatie en politiek*. Den Haag: Kluwer
- Burkens, M.C., Kummeling, H.R.B.M., Vermeulen, B.P., en Widdershoven, R.J.G.M. (2006). *Beginnelsen van de democratische rechtstaat*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- CDA Dordrecht (2010). *Verkiezingsprogramma 'Betrokken, Betrouwbaar, Ondernemend' 2010-2014*. Dordrecht.
- CDA Papendrecht (2009). *Respectvol samenleven in een sterke en verbindende gemeente. Verkiezingsprogramma 2010-2014*. Papendrecht.
- CDA Sliedrecht (2010). *Programma 2010-2014 'Zichtbaar Betrokken'*. Sliedrecht.
- Christenunie Papendrecht (2010). *Verkiezingsprogramma 2010-2014. Stabiel en betrokken; zichtbaar dichtbij*. Papendrecht.
- D66 Dordrecht (2010). *Anders Ja, D66 Dordrecht. Verkiezingsprogramma 2010-2014*. Dordrecht.
- D66 Papendrecht (2010). *Verkiezingsprogramma D66 Papendrecht. Echt kiezen! Gemeenteraadsverkiezingen 2010*. Papendrecht.
- Derksen. W. (1998) Lokale partijen, een andere politiek. Een onderzoek naar de lokale partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1998. DNPP jaarboek 2001 (pp 117-141).
- Devos, C. (2006). *De kleermakers en de keizer: inleiding tot politiek en politieke wetenschappen*. Gent: Academia Press.

- Gallagher, M. , Laver, M. en Mair, P. (2006), *Representative Government in Modern Europe – Institutions Parties and Governments*. New York: Mc Graw Hill.
- Groenlinks Dordrecht (2010). *Verkiezingsprogramma Groenlinks Dordrecht 2010-2014*. Dordrecht.
- Groenlinks Papendrecht (2010). *Verkiezingsprogramma Papendrecht 2010-2014*. Papendrecht.
- Groenlinks Papendrecht, Speerpunten GroenLinks Papendrecht 2010 – 2014, via <http://papendrecht.groenlinks.nl/node/36692>. Geraadpleegd op 18-04-2011.
- Kiesraad, Verkiezingsuitslagen, via <http://www.verkiezingsuitslagen.nl/>. Geraadpleegd op 28-03-2011.
- Koole, R.A. (2000), Interne partijdemocratie en representatie. DNPP jaarboek 2000 (pp 41- 59).
- Koole, R.A. (1992), *De opkomst van de moderne kaderpartij. Veranderende partijorganisatie in Nederland 1960-1990*. Utrecht: Het Spectrum.
- Lieshout, van, M. (2010, 4 maart), Lokale partijen boeken forse winst. *Volkskrant* : p. 2
- Lipschits. I. (1984), Functies van politieke partijen. In Koole, R.A. (1984), *Het belang van politieke partijen*, (13 – 22). Groningen : Stichting Uitgeverij Xeno.
- Papendrecht Algemeen Belang (2010). *Verkiezingsprogramma Papendrecht Algemeen Belang. 2010-2014*. Papendrecht.
- Pro Sliedrecht (2010). *Verkiezingsprogramma ‘Dwars voor Sliedrecht’ 2010-2014*. Sliedrecht.
- Pro Sliedrecht (2006). *Verkiezingsprogramma ‘Hart voor je dorp aan de rivier’ 2006-2010*. Sliedrecht.
- PvdA Dordrecht (2010). *Verkiezingsprogramma 2010-2014 Dordrecht*. Dordrecht.
- PvdA Papendrecht (2009). *Prachtig Papendrecht. Verkiezingsprogramma 2010-2014*. Papendrecht.
- PvdA Sliedrecht (2010). *Laten we wel zijn. Verkiezingsprogramma 2010-2014*. Sliedrecht.

- Schalk, J.M.A. (2010). *Verkiezingsuitslagen Drechtsteden. Gemeenteraadsverkiezingen*. Dordrecht: Onderzoekscentrum Drechtsteden.
- SGP Papendrecht (2010). *Met en voor elkaar. Verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen in Papendrecht 2010*. Papendrecht.
- SGP/Christenunie Dordrecht (2010). *Verkiezingsprogramma 'Zorg voor Dordrecht' 2010-2014*. Dordrecht.
- SGP/Christenunie Sliedrecht (2010). *Sliedrecht voor elkaar. Verkiezingsprogramma SGP/Christenunie. Raadsperiode 2010-2014*. Sliedrecht.
- Thiel, van, S. (2007), *Bestuurskundig Onderzoek. Een methodologische inleiding*. Bussum: Coutinho.
- Voerman, G. (1992) 'Politieke partijen en belangengroepen', in: J.W. van Deth en J.C.P.M. Vis, red., *Burger en politiek*, Leiden , 77-92.
- VVD Dordrecht (2010). *VVD Dordrecht. Zeker nu! Verkiezingsprogramma 2010-2014*. Dordrecht.
- VVD Papendrecht (2010). *Perspectief. Gemeentelijk verkiezingsprogramma 2010-2014*. Papendrecht.
- VVD Sliedrecht (2010). *Verkiezingsprogramma 2010-2014. Nu niets doen is geen optie!* Sliedrecht.